

NÁŠ ČAS

ČASOPIS UNIVERZITY KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

SLOVO, ČO UM
AJ SRDCE VAŠE
POSILNÍ...

Konštantín Filozof: Proglas

2015
číslo 3
ročník XIX.

ÚSPEŠNÝ AKADEMICKÝ ROK ZA NAMI

VEĽA DOBRÉHO ČÍTANIA
PRE LETNÚ POHODU



EDITORIÁL

Vážené kolegyně a kolegovia,
milé študentky a študenti!

Začalo sa skúškové obdobie a pomaly sa blížime ku koncu semestra. Niektorí z nás majú za sebou prvý rok štúdia alebo novej práce na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, iní končia bilancujúce roky strávené vzdelávaním sa, pedagogickou, vedeckou alebo administratívnou prácou, hľadajúc pritom možnosti ďalšieho uplatnenia a realizácie svojich ambícií a plánov. Definovanie smerovania a stanovenie cieľov sú východiskovým bodom pre plánovanie a riadenie našej univerzity. Medzi piliere jej existencie a rozvoja radíme internacionalizáciu ako plánovanú činnosť vyvíjanú s cieľom zosilnenia vzájomných vzťahov prostredníctvom medzinárodnej spolupráce.

Naša univerzita už tradične rozvíja svoje aktivity na základe bilaterálnych zmlúv, medzinárodných edukačných a vedeckovýskumných projektov, programov mobilit, vzdelávacích a vedeckých podujatí v zahraničí, publikovaním spoločných výstupov v zahraničí, členstvom v medzinárodných organizáciách, radách a výboroch a budovaním

sietí v rámci medzinárodného výskumu. Pri našom bilancovaní sme došli k záveru, že tradičnú schému aktivít treba posunúť do ďalšej fázy, čo umožní vytvoriť podmienky pre prehĺbenie existujúcich možností, otvorenie sa novým výzvam a pre zavedenie procesov, ktoré podporia internacionalizáciu v jej rozvoji, a nie v stagnácii.

V priebehu akademického roka 2014/2015 sme pripravili stratégiu a dôležité interné dokumenty pre oblasť medzinárodných vzťahov. Významným úspechom je vytvorenie anglickej verzie webstránky UKF, ktorá pomôže v práci nám všetkým a priblíži život na univerzite našim študentom i budúcim záujemcom o štúdium zo zahraničia či kolegom z iných inštitúcií hľadajúcich partnerov pre spoločný projekt, výskum, publikačnú či inú tvorivú činnosť. Naše ďalšie snahy budú smerovať do hľadania nových partnerských inštitúcií mimo EÚ, do zvýšenia objemu zahraničných študentov a pracovníkov prijímaných na mobility a prijímaných na ucelené štúdium a neustáleho zlepšovania podmienok pre ich štúdium a pobyt vrátane rozširovania možností štúdia na UKF v cudzom jazyku.

Plány pre ďalšie obdobie zahŕňujú aj podporu fakúlt pre väčšie zapojenie sa do projektov spolupráce aj s tretími krajinami, takisto vytvorenie systému efektívnej a kontinuálnej prezentácie a propagácie univerzity voči zahraničiu a zahraničným študentom na našej univerzite.

Internationalizácia je súčasťou stratégie školy a na jej plnení by sa mali podieľať všetci z dôvodu, že je založená na dialógu a kooperácii navonok i vo vnútri tak, aby v konečnom dôsledku podporovala konkurencieschopnosť školy v konkurenčnom prostredí iných vysokých škôl. Veríme, že sa nám stanovené úlohy a ciele podarí spoločnými silami zvládnuť tak, aby sme všetci priamo alebo nepriamo pocítili prínosy internacionalizácie.

prof. PhDr. Gabriela Miššíková, CSc.,
prorektorka pre medzinárodné vzťahy

NÁŠ ČAS

ČASOPIS UNIVERZITY KONŠTANTÍNA FILOZOFA V NITRE

OBSAH

Editoriál ...	2
Nitrianske univerzitné dni 2015 ...	3
Digitálne zručnosti už počas štúdia ...	8
Maďarskí pedagógovia oslavovali ...	10
Tradícia anglistických konferencií pokračuje ...	12
Hurá, mám diplom. A čo ďalej? ...	14
ŠVOUČ 2015 na FSŠ ...	16
Host z Kazachstanu ...	18
Za tajomstvami Nitry ...	19
Za hranicami (audiovizuálneho) prekladu ...	20
16. divadelný festival ...	22
Keď sa inšpirácia premení na životnú cestu ...	24
Aktivity CERI -SK v letnom semestri...	26
Duchovná cesta a jej podoby v literatúre ...	28
Výučba netradične ...	29
Človek a prostredie – včera, dnes a zajtra ...	31
Študenti budú reprezentovať univerzitu v Plzni ...	37
„Vďaka bleskom a búrkam je potom na svete tak krásne.“ ...	38
Každodennosť, živá téma ...	40
Návšteva zo Slovenskej akadémie vied ...	42
Architektúra 20. storočia ...	42
Univerzita úspešná v rebríčku URAP ...	42
Nitrianske štatistické dni...	43
Úspech na Fóre dizajnu ...	44
Vedy o športe ...	44
Deň sestier...	45
Technická olympiáda...	45
Rektor univerzity ocenil učiteľov ...	46
Digitálne video v súčasnom intermedialnom umení ...	46
Návšteva Ivana Štefana ...	47
Študentská vedecká konferencia ...	47
O študentoch a učiteľoch ...	48
Nový projekt z grantu EHP...	48
Posolstvo sv. Jána Pavla II	50
ŠVOUČ na Filozofickej fakulte ...	50
Úspešná reprezentácia Pedagogickej fakulty ...	51
Náhľad do súdneho inžinierstva...	51
Časopis Topics in Linguistics v ďalšej databáze ...	52
EnJoY ...	52

Žurnalisti diskutovali s politickými komentátormi ...	52
Úspech našej študentky ...	53
Nový korpus ukrižovaného Krista ...	54
Výstava prác študentov U3V ...	54
Zborník Acta Nitriensiae 16 ...	55
ŽIVEKO ...	56
Prof. PhDr. Juraj Vaňko, CSc. ...	58
Patafyzika všade okolo nás ...	60
Stretnutie pri arabskej káve ...	62
ŠVOUČ bez hraníc ...	64
Dominik Tatarka ...	66
Zo študentskej mozaiky ...	67

TIRÁŽ

Náš čas 3/2015
Časopis Univerzity Konštantína Filozofa
v Nitre, ročník XIX., číslo 3 (124), 2015

Redakcia
Mgr. Jana Krajčovičová
(výkonná redaktorka),
Ing. Mgr. Tatiana Palkovičová,
Lubo Balko (foto, grafika, sadzba)

Vydáva UKF v Nitre
Univerzita Konštantína Filozofa,
rektorát, Tr. Andreja Hlinku č. 1,
949 74 Nitra,
e-mail: jkrajcovicova@ukf.sk,
info@ukf.sk,
Tel.: 037/6408 030,
web: www.ukf.sk/media-ukf/nas-cas

Foto na prednej strane obálky:
Mgr. Jana Hlavatá, doktorandka Katedry
archeológie FF UKF v Nitre, foto: LB

EV 1260/08 | ISSN 1338 - 3272
IČO vydavateľa - IČO 00 157 716
Jún 2015, periodicita: 6 čísel ročne

UZÁVIERKA

číslo 4/2015: 31.8.2015

Svoje príspevky, postrehy, nápady môžete zaslať na adresu: jkrajcovicova@ukf.sk. Rovnako nám dajte vedieť o aktivitách, ktoré pripravujete na vašich pracoviskách, aby sme mohli robiť stále kvalitnejší a zaujímavejší časopis. Ďakujeme.



facebook.com/ukfvnre

NITRIANSKE UNIVERZITNÉ DNI 2015



Ani tento rok nesmeli v jarnom programe oboch nitrianskych univerzít a mesta Nitra chýbať Nitrianske univerzitné dni. V dňoch 27. apríla až 6. mája 2015 sa tak mohli študenti i verejnosť zúčastniť množstva podujatí, či už športových, spoločenských alebo umeleckých.



Zo športových podujatí určite zaujal Jar-ný beh Nitrou, Nočný výstup na Zobor, či turnaje vo futsale, volejbale či florba-le. Tradičnými podujatiami v rámci NUD boli Karneval v Riu po slovensky - alego-rický sprievod mestom, Stavanie mája s Superstar nitrianskych univerzít, ktoré tento rok uskutočnili naraz v jeden deň na Svätoplukovom námestí. Vrcholným hudobno-umeleckým a spoločenským podujatím bol Galavečer Gaudeamus.

Kvapka krvi

Študenti oboch nitrianskych univerzít a obyvatelia mesta Nitra sa mohli v utorok 28. apríla 2015 zúčastniť na troch podujatiach – na Univerzitej kvapke krvi na UKF, Prvej pomoci pre všetkých a na Jarnom behu Nitrou. Národná transfúzna služba spolu so Slovenským červeným krížom spolupra-

ČLÁNOK **NUD 2015**

REDAKTORKA **Jana Krajčovičová**

FOTOGRAFIE **Lubo Balko**



cujú na získavaní a výchove potenciál-ných darcov. Organizujú rôzne kampane (Valentínska kvapka krvi, Študentská kvapka krvi, Vianočná kvapka krvi a iné), ako aj mobilné odbory krvi v obciach, firmách, školách. Aj naša univerzita sa rozhodla zapojiť do procesu propagácie, ale aj podpory darcovstva a výchovy k darcovstvu krvi. Preto sa aj tento rok v priestoroch pred Aulou UKF v Nitre or-ganizovala pod heslom „Daruj krv–Daruj život–Daruj radosť“ akcia Univerzitná kvapka krvi. Účasť študentov a za-mestnancov našej univerzity na odbere môžeme zhodnotiť pozitívne: zúčastnilo sa 56 darcov, medzi ktorými sa nachá-dzali nielen dlhoroční darcovia, ale aj prvodarcovia. Zaujímavosťou bola aj účasť dvoch študentiek z Nórska, ktoré sa počas študijného pobytu na UKF v Nitre rozhodli urobiť dobrý skutok daro-vaním tejto vzácnej tekutiny. Odobralo sa 28 litrov krvi, ktorá bude spracovaná a použitá pre ľudí v bezprostrednom ohrození života, medzi ktorých zarađu-jeme pacientov liečených na leukémiu, nádorové ochorenie, ochorenie krvných buniek, po úrazoch, operačných zákro-koch a iné život ohrozujúce stavy. Pre študentov a zamestnancov školy, ktorí sa z rôznych dôvodov nemohli zúčastniť tejto humannej akcie a mali by záujem darovať krv, je tu možnosť darovania každý pracovný deň priamo na oddelení NTS v Nitre. Na našej škole je napláno-vaný najbližší odber tento rok na jeseň, znovu v rámci ŠDNU.

Záchranári si zmerali sily

Priestory Katedry telesnej výchovy a športu obsadili v utorok 28. apríla záchranári z Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva, aby si zmerali svoje sily a overili teoretické vedomosti a praktic-ké zručnosti na súťaži s názvom „Prvá pomoc pre všetkých“. Išlo historicky o prvú súťaž pre študentov univerzít zameranú na poskytovanie prvej pomoci a fyzickú zdatnosť súčasne. Hlavným organizátorom bolo vedenie Katedry klinických disciplín a urgentnej medicíny Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva v úzkej spolupráci so študentmi tretieho ročníka Urgentnej zdravotnej starostlivosti. Súťaž pre tridsaťjeden

dvojčlenných posádok pozostávala z 7 súťažných stanovísk, kde bolo potrebné ukázať kondíciu a fyzickú silu na úlohách – nosenie bremena, jacikov test, plávanie 100m voľne a 50m v oblečení. Teoretické vedomosti si mali možnosť overiť v písomnom teste a praktické zručnosti zase na úlohách kadio-pulmonálna resuscitácia, obväzové techniky pri poranení a poskytnutie laickej prvej pomoci pri dopravnej nehode. Súťažné úlohy vytvorila zástupkyňa vedúceho Katedry klinických disciplín a urgentnej medicíny PhDr. Monika Mankovecká, PhD., spolu so študentmi Dušanom Sopoligom a Matúšom Tóthom. Úlohy mali pripomínať prácu záchranárov, ktorá je náročná nielen po vedomostnej stránke, ale dá zabráť aj fyzicky.

Realistické znázornenie poranení zabezpečila riaditeľka Územného spolku Slovenského Červeného kríža Mgr. Viera Kazimírová. Súťažiaci boli rozdelení

vedomosti zase novej generácii nielen záchranárov, ale všetkých záujemcov o prvú pomoc.

Jarný beh Nitrou

Večernou utorkovou akciou bolo športové podujatie s názvom Jarný beh Nitrou, organizovaný Katedrou telesnej výchovy a športu Pedagogickej fakulty UKF v Nitre. Do prípravy projektu sa zapojilo aj 20 dobrovoľníkov z radov študentov. Napriek nepriaznivému dažďovému počasiu si na nábreží rieky Nitry pri našej univerzite zmerali sily študenti vysokých škôl a obyvatelia mesta Nitry – spolu 75 pretekárov (muži: 51; ženy: 22; UKF – 73; SPU – 2; 2 žiačky mimo súťaž).

Bežalo sa od Katedry telesnej výchovy a športu popri rieke cez lávku a most pri internáte Mladost'. Dĺžka trate bola určená podľa pohlavia. Víťazkou kategórie Ženy 2800 m sa stala Lucia Janečková

Univerzity mestu

Dňa 29. apríla 2015 sa v rámci Nitrianskych univerzitných dní uskutočnila akcia Univerzity mestu. Tento rok sa organizátori rozhodli spojiť tri akcie do jedného dňa. Akcia odštartovala o 16:45 alegorickým sprievodom Karneval v Riu po slovensky, ktorý išiel mestom trasou od auly SPU, popri OC Mlyny, cez pešiu zónu až po Svätoplukovo námestie. Do sprievodu boli zapojené mažoretky, bubnová šou Campana Batucada, študenti oboch univerzít, vláčiky a vlečky, ktoré ťahali traktory ako alegorické vozy. Počas sprievodu sa súčasne na konci pešej zóny odohrávalo Stavenie mája, kde vystúpili nitrianske folklórne súbory, ktorých vystúpenie ukončil príchod alegorického sprievodu. O 17:30 sa začala Superstar nitrianskych univerzít, ktorá sa po prvýkrát realizovala na Svätoplukovom námestí. Podujatie odštartovali vystúpenia kapiel Kýbel Mačiek, Neverback a Ewelín, po ktorých nasledovala sú-



Galavečer Gaudeamus

Vrcholom tohtoročných Nitrianskych univerzitných dní bol Galavečer Gaudeamus. Konal sa v stredu 6. mája 2015 v priestoroch Divadla Andreja Bagara v Nitre pod taktovkou doc. Mgr. art. Eleny Zahoráckovej (Katedra hudby PF) a Mgr. Petra Oravca, PhD. (Ústav literárnej a umeleckej komunikácie FF). Program, ktorým divákov sprevádzala moderátorská dvojica Denisa Szabová - Roderik Virágh, niesol názov „Zdvihnime kotvy!“ a predstavili sa na ňom talentovaní študenti z oboch nitrianskych univerzít pod vedením svojich pedagógov. Po ukážkach z muzikálu Jesus Christ Superstar nasledovali úbožné piesne z Malého Zálužia, ktoré zaspievali členky ženskej speváckej skupiny Vranky z Nitry pod vedením doc.



PhDr. Margity Jágerovej, PhD., z Katedry etnológie a folkloristiky FF. Spevy a tance z východného Slovenska predviedli členovia FS Zbor SPU Nitra pod vedením Petry Zaujecovej, po ktorých súbor stepového tanca Atikus (UKF) zatancoval choreografiu s názvom Willy Billy na hudbu od skupiny Rednex. S ukážkou z ich úspešného vystúpenia The Story of a Planet sa predstavili študenti UKF pod vedením doc. PaedDr. Nory Halmovej, PhD., z Katedry telesnej výchovy a športu PF. Nechýbala Retro Music v podaní Paper Moon Ttria (SPU). Záver galavečera patril študentom Katedry hudby PF a muzikálu Mamma Mia! Kto mal čas a chuť, mohol sa zúčastniť Čaše vína pri príležitosti ukončenia NUD 2015, na ktorú účinkujúcich a hostov galavečera pozývali rektori nitrianskych univerzít, predseda NSK a primátor mesta Nitry.

Za informácie ďakujeme PhDr. Erike Krištofovej, PhD. (Katedra ošetrovateľstva FSvZ), Martinovi Nýdrovi (študent 3. ročníka UZS), doc. PaedDr. Jaroslavovi Brodánimu, PhD. (Katedra telesnej výchovy a športu PF) a Zuzane Schlosserovej (Študentský parlament UKF).



do dvoch kategórií - študenti prvých ročníkov a druhých ročníkov. V každej kategórii boli vyhodnotené prvé tri miesta. V skutočnosti bol však víťazom každý, kto sa tejto akcie zúčastnil a vyskúšal si poskytovanie pomoci na modelových situáciách. Akcia mala u študentov pozitívny ohlas a preto veríme, že budúci rok bude pokračovanie a noví tretiaci spolu s pedagógmi odovzdajú

(UKF, výkon 09:33,0), na druhom mieste skončila Barbora Kluvánková (UKF, výkon 11:48,0) a na treťom Natália Kováčová (UKF, výkon 12:46,0). V kategórii Muži 4200 m zvíťazil Ján Píala (UKF, výkon 13:24,0), na druhom mieste skončil Adam Gerbel (UKF, výkon 14:23,0) a na treťom Jozef Čurlej (SPU, 14:33).

ťaž študentov v Superstar. Tento rok sme mali štyri finalistky, ktoré zaspievali dve piesne, z toho jednu v slovenskom jazyku. Tento ročník vyhrala študentka SPU Lucia Bakaiová. Program pokračoval vystúpením kapely Helenine oči a večer vyvrcholil šou, ktorú predviedla kapela Zoči Voči. Prestávky Pomedzi jednotlivé kapely prestávky zatriktívňovali súťaže, ktorých sa mohli zúčastniť diváci z publika.



DIGITÁLNE ZRUČNOSTI UŽ POČAS ŠTÚDIA

Zvyšovať digitálne zručnosti budúcich pedagógov už počas ich štúdia na vysokej škole tak, aby prichádzali do praxe schopní využívať pri výučbe nové technológie, je cieľom projektu ŠKOLA NA DOTYK UNIVERZITA.

S podporou spoločnosti Samsung Electronics Czech and Slovak projekt v spolupráci s tromi slovenskými univerzitami - Komenškého v Bratislave, Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a Konštantína Filozofa v Nitre, realizuje nezisková organizácia EDULAB. „Čoraz väčšie prenikanie technológií do školstva kladie stále vyššie požiadavky aj na digitálne kompetencie učiteľov. Preto budú musieť byť schopní naučiť sa zvládať výučbu pomocou nových technológií už pred príchodom do praxe,“ vysvetľuje dôvody realizácie projektu Ján Machaj, riaditeľ EDULAB-u.



V rámci projektu získala každá z troch spolupracujúcich univerzít bezplatne nevyhnutný hardvér a softvér – okrem iného aj 20 tabletov, 65-palcový dotykový displej, dobíjaciu stanicu tabletov, licencie Samsung School a bezdrôtový router.

Ako prvá (30. apríla 2015) slávnostne otvorila učebňu vybavenú dotykovými technológiami so zameraním na prípravu budúcich učiteľov Fakulta prírodných vied na Univerzite Konštantína Filozofa (UKF) v Nitre. „Prípravou učiteľov v tabletovej učebni s modernými prostriedkami sa učiteľ približuje mysleniu, vnímaniu a čítaniu žiaka,“ povedal prof. Ľubomír Zelenický, rektor UKF v Nitre.

Intenzívnejšie nasadenie technológií vo výučbe pomáha rozvíjať u žiakov a študentov nové kompetencie, ako sú kritické myslenie, flexibilné rozhodovanie, zvládnutie neočakávaných situácií, efektívna komunikácia a podobne. Preto je nevyhnutné, aby učители prichádzajúci do praxe mali dostatočne osvojené zručnosti potrebné na výučbu pomocou moderných technológií a vedeli naplno využívať ich potenciál. Aj samotní budúci učители, študenti spolupracujúcich univerzít, ktorí sú zapojení do projektu Škola na dotyk Univerzita, sú presvedčení, že využívanie tabletov vo výučbe prispieva k jej väčšej atraktivite, ale aj k väčšej motivácii žiakov a študentov. v prieskume EDULAB-u 76% z nich uviedlo, že využitie digitálnych technológií je najprínosnejšie práve v motivačnej fáze výučby. Drvivá väčšina z nich tiež nepochybuje o nutnosti učiteľov zvládať technológie, keď 95% vyjadrilo v prieskume presvedčenie, že učители by mali byť digitálne zruční pre potreby svojej učiteľskej praxe.

Bližšie informácie o projekte Škola na dotyk Univerzita sú dostupné aj na www.skolanadotyk.sk.

-red-, foto: LB

MAĎARSKÍ PEDAGÓGOVIA OSLAVOVALI

Dňa 30. apríla 2015 usporiadala Fakulta stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa oslavy 55. výročia vzdelávania maďarských pedagógov v Nitre, pretože, ako odznelo i v samotnom príhovore prodekana FSŠ pre vzdelávanie RNDr. Ladislava Szekeresa, PhD., práve Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre, ako nástupcovi Pedagogického inštitútu, Pedagogickej fakulty a Vysokej školy pedagogickej, patrí nezastupiteľné miesto pri formovaní a rozvoji vzdelávania maďarských pedagógov.



Naša alma mater v priebehu päťdesiatich piatich rokov vychovala viac ako 4000 absolventov pre školy s vyučovacím jazykom maďarským, pripravených zaujať svoje miesto v spoločnosti, prispieť k rozvoju jej kultúrneho a vedeckého života. a tak 55. výročie vzdelávania maďarských pedagógov v Nitre je významným medzníkom nielen v živote našej univerzity, ale aj celej maďarskej komunity na Slovensku. Pri tejto sviatočnej príležitosti sa preto organizátori rozhodli osláviť toto významné jubileum so všetkými, ktorí boli pri jeho zrode, i s tými, ktorí tu pôsobili a svojím osobným vkladom prispeli k jeho napredovaniu v priebehu päťdesiatpäťročnej histórie.

Oslavy začali v Aule Magne UKF slávnostným odovzdávaním zlatých diplomov absolventom, ktorí úspešne ukončili svoje vysokoškolské štúdium v Nitre v rokoch 1963, 1964 a 1965. Odovzdanie zlatých diplomov je vyjadrením vďaky za tvorivú a obetavú prácu v uplynulých päťdesiatich piatich rokoch.



Po slávnostnej recepcii sa za účasti rektora a prorektorov našej univerzity, dekanov a prodekanov fakúlt, emeritných rektorov a dekanov UKF, zahraničných hostí z univerzít, vysokých škôl, vedeckých akadémií, veľvyslancov, štátnych tajomníkov, predstaviteľov cirkví, poslancov NR SR, politikov i mnohých ďalších pracovníkov v oblasti médií, kultúry a vzdelávania, taktiež spolupracovníkov zo súkromného podnikateľského sektora, začalo slávnostné zasadnutie akademickej obce.

Oslavy 55. výročia vzdelávania maďarských pedagógov v Nitre boli ukončené plesom v priestoroch Študentského domova Nitra. Napokon samotné oslavy, ich príprava, organizácia i priebeh potvrdili fakt, ktorý vo svojom príhovore vyslovil rektor UKF v Nitre prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., že Nitra sa stala kolískou ochrany etnicity aj zásluhou vzdelávania maďarských pedagógov na Slovensku.

PhDr. Ján Gallik, PhD.,
Ústav stredoeurópskych
jazykov a kultúr FSŠ
foto: LB



TRADÍCIA ANGLISTICKÝCH KONFERENCIÍ POKRAČUJE

6th Nitra Conference on Discourse Studies: Discourse Analysis and Beyond: Reflections of Discourse in Culture, Society and Vocational Language

V dňoch 19. a 20. marca 2015 sa v priestoroch Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre konala už v poradí šiesta medzinárodná vedecká konferencia anglistov venovaná aktuálnym otázkam textovej lingvistiky, sémantiky, interkultúrnej komunikácie, lingvistickej a klinickej pragmatiky, rétoriky, štylistiky a príbuzným oblastiam výskumu. Nitriansku tradíciu medzinárodných konferencií anglistov špecificky zameranú na výskum diskurzu založil tím pracovníkov

Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UKF v Nitre v roku 2006. Odvtedy sa tradícia úspešne rozvíja a nitrianske konferencie štúdií diskurzu si získali kvalitný medzinárodný ohlas a podporu širokej medzinárodnej lingvistickej komunity. Výstupy z konferencií boli spočiatku uverejňované v katedrovom časopise Topics in Linguistics, ktorý sa medzitým stal medzinárodne uznávaným periodikom indexovaným v databáze Elsevier Scopus a ďalších viac než

pätnástich databázach (od roku 2014 ho vydáva medzinárodné vydavateľstvo DeGruyter Open).

Účastníci z viac než 20 krajín

Tohtoročnej konferencie sa zúčastnilo šesťdesiat odborníkov z viac než dvadsiatich krajín celého sveta. Už tradične nitriansku konferenciu podporili anglisti z Čiech (Karlova univerzita Praha, Masarykova univerzita Brno, Palackého univerzita Olomouc, Univerzita T. Bati Zlín a i.) a ostatných európskych univerzít a výskumných inštitúcií (Nemecko, Rakúsko, Maďarsko, Poľsko, Veľká Británia, Holandsko, Nórsko, Macedónsko), odborníci z krajín bývalého sovietskeho zväzu (Rusko, Litva, Ukrajina, Kazachstan) ako aj z USA, Kanady, Japonska, Južnej Kórei, Saudskej Arábie, Alžíriska, Nigérie, Čile, Turecka.

Plenárne prednášky

Účasť na konferencii prijali významné osobnosti z oblasti výskumu anglického jazyka, literatúry a kultúry. Plenárne prednášky predniesli prof. Michael Burke, profesor rétoriky na University College Utrecht a University College Roosevelt, Middelburg, Holandsko, uznávaný odborník v oblasti štylistiky, rétoriky a kognitívnej poetiky; vyučuje kreatívne písanie, persuzívne štúdie,

neuro-kognitívne aspekty spracovania literárneho diskurzu, je hlavným editorom edície Routledge Studies in Rhetoric and Stylistics a čestným vedeckým pracovníkom Univerzity v Glasgowe. Z jeho publikácií spomeňme Literary Reading, Cognition and Emotion: An Exploration of the Oceanic Mind (Routledge, 2011), Pedagogical Stylistics: Current Trends in Language, Literature and ELT (et. al, eds. Continuum, 2012) a The Routledge Handbook of Stylistics (ed. 2014).

Druhou pozvanou prednášateľkou bola prof. Lesley Jeffries, autorka štyroch monografií a celého radu štúdií z oblasti lingvistickej a literárnej štylistiky, kritiky a kognitívnej štylistiky a sémantiky; hlavná editorka časopisu Perspectives on the English edície Language series (Palgrave) a riaditeľka výskumného centra The Stylistics Research Centre na univerzite v Huddersfiede. Spomenieme aspoň dve monografie známe aj u nás: Stylistics (CUP, 2010) a Opposition In Discourse: The Construction of Oppositional Meaning (London: Continuum, 2010).

Tretím prednášajúcim z Veľkej Británie bol prof. Dan McIntyre, profesor anglického jazyka a lingvistiky na univerzite v Huddersfiede, odborný člen Higher Education Academy, ktorý sa v súčasnosti venuje najmä štylistike, histórii anglického jazyka a korpusovej lingvistike. Spolu s prof. Lesley Jeffries je editorom časopisu Perspectives on the English Language pre vydavateľstvo Palgrave, editor recenzii pre časopis Language and Literature a člen edičnej rady francúzskeho odborného časopisu Etudes de Stylistique Anglaise. Z jeho knižných publikácií spomeňme aspoň Teaching Stylistics (Basingstoke: Palgrave 2011), spolu s L. Jeffries Stylistics (CUP: 2010), Language and Style (Basingstoke: Palgrave 2010), History of English: A resource book for students (Routledge: 2008).

Pozvanie na konferenciu prijal aj prof. Mark W. Lencho, profesor na katedre jazykov a literatúr na univerzite vo Wisconsin (Department of Languages and Literatures, University of Wisconsin-Whitewater University, USA), kde vedie kurzy z lingvistiky, všeobecných humanitných štúdií a kompozície. Publikoval štúdie z oblasti komparatívneho štúdia slovenského a anglického jazyka so zameraním na analýzu prekladu, sociálne a kultúrne aspekty používania jazyka, registre a štandardy slovenského a anglického jazyka. V súčasnosti spolupracuje s tímom prekladateľov na

preklade románu Dunaj od M. Hvoreckého do angličtiny a jeho vydání v USA. Rokovanie konferencie otvoril prof. Michael Burke, ktorý sa v prednáške s názvom Pragmatic and discourse phenomena in classical rhetoric venoval základným pojmom klasickej rétoriky a ich prepojení na moderné pragmatické koncepcie, najmä výskum implikátúr v Griceovej a post-Griceovej pragmatike a v teórii relevancie. Prednáška ponúkla bohatý materiál na diskusiu a ďalší výskum, o čom svedčil živý ohlas publika. Prof. Lesley Jeffries oslovila svojou prednáškou na tému Constructing the other: the role of linguistic opposition nielen prítomných lingvistov ale aj literátov, ktorí sa venujú (textovej, pragmaticko-štylistickej a sémantickej) analýze literárnych textov (poézie, prózy a drámy). Prof. Dan McIntyre vo svojej prednáške pod názvom Corpora, cognition and steam: towards a new mainstream in stylistics zdôraznil najmä dva smery vo vývoji štylistiky – korpusová a kognitívna štylistika, pričom argumentoval, že by bolo nesprávne, keby sa tieto dva smery vyvíjali izolovane bez vzájomného prepojenia.

Metodologicky podnetnú prednášku predniesol pod názvom A New Literary Slovak English prof. Mark Lencho, ktorý oslovil nielen kolegov ale aj prítomných študentov. Prezentácii komplexného výskumného projektu so zapojením doktorandov bola venovaná prednáška prof. Josefa Schmieda z Technickej univerzity Chemnitz, Nemecko s názvom Cultures in Academic Discourse: an empirical comparison of metalanguage in MA theses. Sériu pozvaných prednášok uzavrel prof. László I. Komlósi, (Univerzita Győr, Maďarsko) diskusiou o aktuálnych problémoch výskumu paradigiem diskurzu a vzdelanosti v prednáške na tému Changing Paradigms: Discourse and Literacy.

Rokovanie konferencie prebiehalo paralelne v dvoch sekciách a počas dvoch dní prezentujúci predstavili širokú škálu problematiky. Niektoré z najvýznamnejších príspevkov budú zaradené do recenzného konania pre časopis Topics in Linguistics, čo umožní širšej odbornej verejnosti oboznámiť sa so súčasným stavom prezentovaného výskumu.

Medzinárodný tím poradcov

Úspešnosť konferencie potvrdzujú kladné ohlasy hostí a účastníkov, ktorí zdôrazňujú najmä vysokú úroveň

konferenčných materiálov, odborných prezentácií a tiež pestrú varietu diskutovaných problémov. Odborné zameranie a kvalitatívny štandard konferencie zastrešil medzinárodný tím poradcov v zložení prof. Piotr Cap, Univerzita Lodž, Poľsko, prof. J. Igor Prieto-Arnanz, Univerzita Baleárskych ostrovov Palma Malorka, Španielsko, prof. Josef Schmied, Technická univerzita Chemnitz, Nemecko, prof. László I. Komlósi, Univerzita Győr, Maďarsko a doc. Olha Ruda, Národná univerzita I. Franka, Lviv, Ukrajina. O úspešný priebeh konferencie sa zaslúžili svojim profesionálnym prístupom členovia organizačného tímu z Katedry anglistiky a amerikanistiky FF UKF v zložení prof. PhDr. Gabriela Miššíková, CSc., Mgr. Martin Mačura, PhD., a Mgr. Elena Ciprianová, PhD., doc. Štefan Beňuš, PhD., Mgr. Zuzana Sedláčková, PhD. a Mgr. Katarína Stanová, PhD., a dôslednou administratívno-technickou spolupracou prispela referentka katedry Ing. Monika Čaplová. Všetkým patrí uznanie a úprimná vďaka za vysoké nasadenie a ich zodpovedný prístup.

Siedma nitrianska konferencia

K celkovej spokojnosti účastníkov konferencie prispelo aj príjemné prostredie a kvalitné technické vybavenie prednáškových miestností UKF, ako aj návšteva nitrianskeho hradu a širšieho historického centra mesta, ktoré boli príjemnou bodkou za rokovaním konferencie. Niektorých účastníkov príjemná pracovná atmosféra a krásy nášho mesta očarili natoľko, že sa sem plánujú v budúcnosti vrátiť.

Celý organizačný tím sa touto cestou chce poďakovať všetkým kolegom z Katedry anglistiky a ostatných jazykových katedier, ktorí svojou účasťou prispeli ku kvalitnému priebehu rokovania, ako aj vedeniu Filozofickej fakulty a Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre za organizačnú pomoc a celkovú podporu nášho podujatia. Už teraz sa tešíme na opätovné stretnutie o dva roky na siedmej nitrianskej konferencii štúdia diskurzu.

prof. PhDr. Gabriela Miššíková, CSc.,
Katedra anglistiky a amerikanistiky FF,
vedúca organizačného tímu konferencie
foto: Jana Krajčovičová

Hurá, mám diplom. A čo ďalej?

Čo môže byť krajšie
ako sprostredkovať
komunikáciu medzi
ľuďmi, ktorí hovoria
odlišnými jazykmi?

V dnešnej dobe sa podobná otázka premietne v mysli takmer každého študenta, a to bez ohľadu na to, čo je predmetom jeho štúdia. Ide o otázku, ktorej je potrebné venovať pozornosť o čosi skôr, než budeme hrdo stáť v rade, pripravení prevziať si svoj zaslúžený diplom. Ani my, študenti prekladateľstva a tlmočníctva na Filozofickej fakulte UKF v Nitre, nie sme žiadnou výnimkou. Čo bude nasledovať po absolvovaní nášho štúdia? Aké máme možnosti? Kde a kedy začať pracovať? S čím máme počítať pri práci s agentúrami? Je nutné, aby sa absolvent prekladateľstva a tlmočníctva bližšie špecializoval na istú oblasť? Odpovede na tieto otázky nám pomohli nájsť dve významné osobnosti, s ktorými sme sa dňa 25. marca 2015 mali možnosť stretnúť priamo v budove fakulty. Stretnutie s nimi malo pre nás veľký význam. Nielenže nám priblížili danú problematiku, ale taktiež sa s nami podelili o svoje vlastné skúsenosti. Vďaka tomuto stretnutiu sme získali množstvo užitočných informácií a vytvorili si bližšiu predstavu o tom, čo všetko povolanie prekladateľa a tlmočníka v skutočnosti obnáša.



Jednou z našich vzácných hostí bola pani Mária Mlynarčíková – tlmočníčka, prekladateľka a predsedníčka Slovenskej asociácie prekladateľov a tlmočníkov (SAPT). Naším druhým hosťom bol pán Pavol Šveda – tlmočník, vysokoškolský pedagóg a člen SAPT. Cieľom ich prednášania nebolo hovoriť študentom rozprávky o tom, aké je všetko krásne a dokonalé. Práve naopak. Pre nás je dôležitá realita. Spolu s jej svetlými stránkami potrebujeme poznať i tie temnejšie. Na začiatku svojej prednášky nás tieto certifikovaní bruselskí tlmočníci oboznámili s činnosťou a významom SAPT,

na čom sa zakladá a čo je jej cieľom. Spoločnosť združuje prekladateľov a tlmočníkov z celého Slovenska a robí pravidelné prieskumy o prekladateľskom trhu. Prednášajúci nám teda priblížili aktuálnu situáciu na trhu práce, ktorý sa neustále vyvíja, čo sa odzrkadľuje aj na tomto náročnom, no zároveň krásnom a dynamickom povolaní. Veď čo môže byť krajšie ako sprostredkovať komunikáciu medzi ľuďmi, ktorí hovoria odlišnými jazykmi? Avšak, ako každé povolanie, i toto má svoje nevýhody. Nemôže ho vykonávať hocikto, pretože niekedy je dosť stresujúce a vyčerpávajúce, čo

nemusi každý zvládať. Jednou z nevýhod je, že často ide len o „sezónnu“ prácu a s tým spojený nestály príjem. Počas roka sa striedajú rôzne obdobia. Raz má prekladateľ toľko roboty, že sa ledva stíha nadýchnuť, inokedy zase nemá čo robiť. Z toho dôvodu je potrebné, aby bol odborník v tejto profesii flexibilný a aby si dokázal dobre rozdeliť svoje finančné prostriedky, z ktorých čerpá počas celého roka.

Azda najväčšou hrozbou a zároveň konkurenciou pre túto profesiu sú tzv. „prekladatelia“ – ľudia, ktorí istý čas žili v zahraničí, kde si osvojili cudzí jazyk danej krajiny. Takíto ľudia majú mnohokrát pocit, že úroveň, na ktorej cudzí

jazyk ovládajú, je postačujúca na to, aby mohli pracovať ako prekladatelia. Veď na tom predsa nie je nič zložité, nie? Týmto spôsobom však znižujú ceny, ktoré sú v súčasnosti už aj tak dosť nízke a na druhej strane ich „profesionálne výkony“ často kazia povest' ozajstným odborníkom. Pani Mlynarčíková nám tiež zdôraznila, aká dôležitá je špecializácia v tejto profesii. Zameraním sa na určitú oblasť sa vo svete prekladateľov a tlmočníkov stávame nenahraditeľnými, zatiaľ čo ostatní sú len akísi „jack of all trades“, teda takí, čo sa tvária, že vedia všetko, no v skutočnosti nevynikajú v ničom. Nuž a ľudia bez špecializácie, sú v tomto smere často nahraditeľní.

Vďaka tejto prednáške sme získali nielen odpovede na mnohé otázky, ale aj akési usmernenie do nášho budúceho pracovného života, ako aj rady, ktoré nám môžu pomôcť zdokonaľovať sa v oblasti nášho odboru. Mnohí z nás možno ešte nevedia, čo presne chcú v budúcnosti robiť. Avšak musím povedať, že slová, ktoré sme mohli počuť práve na tomto stretnutí, mňa osobne len utvrdili v tom, že sa uberám správnym smerom a že práca spojená s ľuďmi a s cudzími jazykmi, je presne to, čomu sa chcem venovať.

Bc. Stanislava Šrámková,
študentka Katedry translatológie FF
foto: Emilia Perez



ŠVOUČ 2015 NA FSŠ

Dňa 15. apríla 2015 sa na Fakulte stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnilo fakultné kolo Študentskej vedeckej odbornej a umeleckej činnosti, ktorú svojim príhovorom otvoril dekan FSŠ RNDr. Attila Komzsík, PhD., a hlavný organizátor podujatia PaedDr. Károly Presinszky, PhD. Fakultné kolo prebiehalo v rámci piatich sekcií.

V sekcii **areálových štúdií** súťažilo 6 študentiek – Bc. Veronika Gulišová (1. roč. SEASm), Bc. Petra Hitková (2. roč. SEASm), Sylvia Dzurko Hrešková (2. roč. SEASb), Lucia Kučerová (3. roč. SEASb), Rita Mackovjaková (3. roč. SEASb) a Lucia Machalková (1. roč. SEASb). Predsedníčkou sekcie bola prof. PaedDr. Eva Vitézová, PhD., ktorá v súčasnosti pôsobí na Katedre slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Témy súťažných prác študentiek boli veľmi pestré. Týkali sa regionálnej kultúry, literatúry, dialektológie, lingvistiky a kinematografie. Priebeh celej konferencie sa niesol v duchu príjemnej atmosféry. Študentky boli veľmi dobre pripravené a svoje práce odprezentovali na vysokej úrovni. Do diskusie sa zapájali prevažne pedagógovia. Víťazkou sekcie areálových štúdií sa stala Sylvia Dzurko Hrešková s názvom práce Po stopách kultúrnych pamiatok v regióne Snina. Na druhom mieste skončila Rita Mackovjaková s prácou Charakteristika lexikálnych dialektizmov v obci Kojšov a tretie miesto obsadila Lucia Kučerová s názvom práce Urbanovská trilógia v interpretácii.

V sekcii **prírodných vied** súťažilo päť vedeckých prác. Bc. Tibor Sándor sa vo svojej práci venoval problematike ichthyofaunistickej charakteristiky vybraných vôd v regióne Senca. Attila Váľent sa zaoberal s vyhodnotením vybraných aspektov životného štýlu vysokoškolákov UKF v Nitre s dôrazom na študijný program Predškolská a elementárna pedagogika. Kreatívne vyučovanie botaniky bolo prednesené študentkou Kitti Nagy. Bc. Bálint Darnai vo svojej práci riešil problematiku výskytu a pestovania poľnohospodárskych významných plodín v Pataši a Bc. Kristián Kovács sa zaoberal s možnosťami využívania voľného času detí na vidieku. Táto práca do určitej miery zasahovala aj do pedagogickej problematiky. Hodnotiacu komisiu sekcie prírodných vied tvorili: PaedDr. Melinda Nagyová, PhD. (Univerzita Jánosa Selyeho v Komárne) – predseda; PaedDr. Eva Lehoťáková, PhD. (UKF v Nitre, FSŠ, ÚVP) a RNDr. Štefan Balla, PhD. (UKF v Nitre, FSŠ, ÚVP). Komisia všetky práce hodnotila veľmi pozitívne, ako z aspektu vedeckého, tak aj z hľadiska formálneho spĺňali kritériá pre tento typ práce. Okrem konzultantského a oponentského posudku pri obhajobe zavážila aj prezentácia výsledkov, odpovede na kladené otázky,

ako aj rečnícke schopnosti súťažiaceho. Po dlhej diskusii hodnotiacej komisie získala 1. miesto Kitti Nagy, na druhom skončil Bc. Tibor Sándor a na 3. mieste Bc. Bálint Darnai. Sme radi, že aj v akademickom roku 2014/2015 sme mohli zorganizovať sekciu prírodných vied. Ďakujeme konzultantom aj oponentom za vynaložené úsilie, ale srdečná vďaka patrí najmä študentom, ktorí veľmi seriózne a dôstojne prezentovali svoje vedecké práce, a tým šírili dobré meno aj našej Alma mater.



V rámci sekcie **regionálneho cestovného ruchu** sa do tejto súťaže zapojili študenti 1. ročníka Katedry cestovného ruchu, Monika Cádrová, Kristína Harská a Dávid Olman. Sekcii predsedala zástupkyňa odbornej praxe z oblasti regionálneho rozvoja cestovného ruchu, Mgr. Dana Pôčíková z Nitrianskej organizácie cestovného ruchu. Ostatní členovia komisie, Ing. Rastislav Žitný, PhD., PhD. Zuzana Palenčíková, PhD., a Ing. Lucia Hrubalová, PhD., zastupovali akademickú časť komisie. Samotná prezentácia prác ŠVOUČ sa niesla v priateľskom a tvorivom duchu. Po otvorení súťaže študenti postupne predstavili svoje práce, dve sa týkali prezentácie podnikateľského plánu gastronomickej prevádzky, jedna práca bola venovaná hodnoteniu potenciálu regiónu Gemer z hľadiska

rozvojových možností v cestovnom ruchu. Ako prvá pred komisiu predstúpila Monika Cádrová so svojou prácou na tému realizácie sezónnej kaviarne Caffé & Bar Avrio podľa gréckeho modelu. Študentka vo svojej práci predstavila koncept gréckeho typu kaviarne a jeho uplatnenie v podmienkach Slovenska. Kristína Harská vo svojej práci skúmala možnosti uplatnenia konceptu podnikateľského subjektu – kaviarne pre zrakovo postihnutých „Brail Coffee“. Na základe analýzy potenciálneho dopytu po takomto produkte na trhu pohostin-

Harská s prácou „Brail Coffee“ a tretie miesto obsadila práca Moniky Cádrovej na tému „Realizácia sezónnej kaviarne Caffé & Bar Avrio podľa gréckeho modelu“. Na záver môžeme konštatovať, že všetci súťažiaci študenti preukázali analytické a kritické myslenie a pri realizácii svojich vedeckých a odborných prác boli precízni a dôslední. Vysoko hodnotíme, že do prác vložili kus seba, čo bolo cítiť pri každej jednotlivjej prezentácii. Z ich vystúpenia sršal entuziazmus a zanieťanie pre danú tému. Študentom na prahu ich štúdia, vedeckej a tvorivej činnosti

ských zariadení zistila, že uvedený typ podniku na trhu v skúmanom území neexistuje. Svojím podnikateľským zámerom preukázala potenciál takýto podnik v budúcnosti sprevádzkovať a vyplniť tak medzeru na trhu pohostinských zariadení. Posledná prezentovaná práca Dávida Olmana bola venovaná situačnej analýze potenciálu regiónu Gemer z hľadiska cestovného ruchu. Precízne spracovaná analýza poukázala na silné a slabé stránky regiónu Gemer z hľadiska rozvoja cestovného ruchu a jeho príležitosti a hrozby rozvoja. Po prezentácii prác komisia na základe udelených bodov rozhodla o umiestnení jednotlivých prác v rámci sekcie Regionálneho cestovného ruchu. Na prvom mieste sa umiestnil Dávid Olman s prácou „Neznámy svet Južného Gemera“, na druhom mieste skončila Kristína

želáme, aby im toto nadšenie pre vedu a výskum vydržalo po celé štúdium, aj po jeho ukončení v ich ďalšom profesionálnom pôsobení v cestovnom ruchu na Slovensku.

Predsedníčkou **literárnovednej sekcie** bola literárna vedkyňa Éva Jeney, vedúca spolupracovníčka literárnoteoretickej sekcie Maďarskej akadémie vied. Ako aj ona vyzdvihla, čo sa týka kvality prezentácií, výkon súťažiacich bol veľmi vyrovnaný. Predstavenie prác bolo v každom prípade odborné, výstižné a prehľadné, všetci reagovali na písomné a slovné výzvy oponentov a v diskusii sa nevyhli ani nepríjemným otázkam. To okrem iného svedčí aj o tom, že sa u nás v rámci každého študijného programu kladie dôraz na rozvoj rétorickej kompetencie študentov. Prvé miesto získala

Zsófia Voda s prácou o poézii Szilárda Borbély, konkrétne o vzťahoch smrti, traumy a ženskej identity v jeho zbierke A testhez (K telu). Porota vyzdvihla jej diferencovaný prístup k problematike, invenciu interpretácie a cit pre jazyko-poetický detail. Ostatné práce sa dotýkali žánru rozprávky. Stefánia Csölle sa zaoberala otázkami tzv. lyrickej umeleckej rozprávky s dôrazom na súčasnú maďarskú literárnu tvorbu. Barbara Galambos písala o psychoterapeutických aspektoch ľudových rozprávok a o ich využití v školskej literárnej výchove.

A napokon sekcia **maďarskej jazykovedy** v rámci fakultného kola ŠVOUČ prebiehala v miestnosti D2. Predsedom hodnotiacej komisie bol profesor Ottó Vörös z Pedagogickej fakulty Západomaďarskej univerzity v Szombathelyi. Ďalšími členmi komisie boli doc. PhD. Anna Sándorová, PhD., a Bc. Eszter Polyáková. Prvé miesto získala študentka Silvia Hörighová s témou Melyik nyelvet választhatom? (A hivatalt nyelvválasztás vizsgálatá Zsérén és Nagykéren). Svoju prácu venovala skúmaniu úradného styku v obciach Žirany (Zsére) a Veľký Kyr (Nagyker) s cieľom poskytnúť ucelený obraz o používaní menšinového jazyka v úradnej komunikácii. Konzultantom jej práce bol PaedDr. Károly Presinszky, PhD. Druhé miesto získal študent Gábor Kišš s témou Illésháza kutyaneeve, ktorá bola venovaná skúmaniu mien psov v obci Eliášovce. Práca objasnila, podľa akých princípov dávajú majitelia svojim domácim miláčikom mená. Konzultantom jeho práce bol PaedDr. Ján Bauko, PhD. Tretie miesto obsadili študentky Melánia Kianeková a Klaudia Szabová. Práca Melánii Kianekovej mala názov A helyesírás készségének felmérése a madari és marcelházi alapiskolák felső tagozatán. Táto práca bola venovaná meraniu pravopisnej úrovne na školách v Marcelovej a v Modranoch. Konzultantkou tejto práce bola doc. Ildikó Vančová, PhD. Práca Klaudii Szabovej mala názov Szóbeli hirdetésék Zsigárd és Királyrév községeken. Študentka vo svojej práci skúmala úradnú komunikáciu a ústne oznamy v obciach Žihárec a Kráľov Brod. Konzultantom jej práce bol PaedDr. József Menyhart, PhD. Predseda hodnotiacej komisie vyzdvihol pestrosť tém a pochválil študentov za odbornú prezentáciu výskumných výsledkov.

Mgr. Hana Guzmická,
RNDr. Štefan Balla, PhD.,
PhDr. Zuzana Palenčíková, PhD.,
Dr. habil. PaedDr. Kristian Benyovszky, PhD.,
PaedDr. Károly Presinszky, PhD., FSŠ
foto: András Kelemen

HOSŤ Z KAZACHSTANU

V apríli navštívil Univerzitu Konštantína Filozofa v Nitre doktorand Katedry archeológie, etnológie a muzeológie Kazašskej národnej univerzity Al-Fárábího Ernur Rachimov. Na Slovensko prišiel v rámci programu vedeckej praxe, ktorú uskutočnil na Archeologickom ústave SAV.

K zaujímavým stretnutiam prišlo na Filozofickej fakulte UKF v Nitre. Na Katedre archeológie mal hosť z Kazachstanu možnosť besedovať s prof. Jozefom Bujnom a doc. Máriou Hajnalovou. Zmysluplným bol rozhovor o nových metódach v archeologickej vede a perspektívach archeobotanického bádania.

Ďalšie stretnutie sa uskutočnilo na Ústave pre výskum kultúrneho dedičstva Konštantína a Metoda. Hostitelia oboznámili E. Rachimova o diele solúnskych bratov, o činnosti ústavu, vydávaní ústavných i fakultných publikácií. Do živej konverzácie sa aktívne zapojili prodekan FF doc. Martin Hetényi, riaditeľ ústavu doc. PhDr. Peter Ivanič, PhD., a Mgr. Martin Husár, PhD. Počas týchto stretnutí E. Rachimov informoval zamestnancov nitrianskej univerzity o Kazašskej národnej univerzite, o jej histórii, o vedeckých a pedagogických aktivitách

Katedry archeológie, etnológie a muzeológie a o ďalších faktoch potrebných pre konkretizáciu novej spolupráce. Hlavnou úlohou katedry, ktorú vedie prof. Amanžol Kalyš, je príprava vysokoškolských odborníkov z oblastí archeológie, etnológie a muzeológie. Na katedre sa na bakalárskom, magister-



skom a doktorandskom stupni študujú špecializované študijné programy „Archeológia a etnológia“ a „Múzejnícka práca a ochrana pamiatok“. Katedra sa aktívne zúčastňuje na riešení vedeckovýskumných projektov národného i medzinárodného charakteru v oblasti skúmania etnických a etnokultúrnych procesov v prostredí kazašskej diaspóry a repatriantov, ako aj etnosociologického výskumu rodinných a manželských vzťahov v súčasnom Kazachstane. Katedra disponuje vlastnou letnou poľnou bázou v Žambylskej oblasti vo východnom Kazachstane, ktorá slúži pre potreby archeologickej praxe študentov. Katedra ďalej prevádzkuje medzinárodné laboratórium „Geoarcheology“, na ktorom participujú okrem Kazachstanu aj Taliansko a Belgicko, výskumný ústav „Archeológia, etnológia a antropológia“ a laboratórium kontroly spracovania. Tieto špecializované jednotky zodpovedajú moderným štandardom a zabezpečujú praktickú odbornú prípravu študentov a doktorandov z odborov archeológie, etnológie a muzeológie.

Študenti sa každoročne zúčastňujú odbornej olympiády, vedeckých podujatí a konferencií celoštátneho i medzinárodného významu. Katedra organizuje medzinárodnú vedecko-praktickú konferenciu študentov a mladých pracovníkov pod názvom „Svet vedy“, medzinárodnú odbornú-teoretickú konferenciu „Orazbajevské čítanie“ a „Argynbajevské čítanie“. Katedra spolupracuje s univerzitami a vedeckými centrami z Európy, Ruska a Spojených štátov amerických. Vedecko-pedagogickí pracovníci a študenti tak majú možnosť cestovať do zahraničia na odbornú prípravu a prax. Katedra archeológie, etnológie a muzeológie Kazašskej národnej univerzity ponúka mnoho vhodných príležitostí pre spoločný výskum so zahraničnými organizáciami a inštitúciami. Veríme, že aj pre dobrú spoluprácu s kolegami zo Slovenska.

Ernur Rachimov, PhD., doktorand,
prof. Dr. Amanžol Kalyš,
vedúci Katedry archeológie, etnológie
a muzeológie Kazašskej národnej univerzity Al-Fárábího, Alma-Ata,
foto: Ernur Rachimov

ZA TAJOMSTVAMI NITRY

Cieľom súťaže bolo dozvedieť sa viac o Nitre zábavnou a praktickou formou, „oprášiť si“ vedomosti o našom milovanom meste, spoznať nepoznané zákutia Nitry a odhaliť jej zašifrované tajomstvo vylúštením všetkých hádaniek a splnením všetkých úloh.

Dňa 24. apríla 2015 sa konala súťaž pod záštitou Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre s názvom Tajomstvá Nitry. Išlo už o v poradí druhú akciu prvákov na magisterskom stupni stredoeurópskych areálových štúdií z Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr (ÚSJK). Mesiac apríl bol teda pre študentov ako vždy plný povinností, ale aj zábavy a zmeny. Štart i cieľ súťaže boli vo fotogalérii Trafačka, ktorá je už overeným priestorom, v ktorom nikdy nie je núdza o lahodný nápoj, koláč a najmä príjemnú, nestrojenú, no zároveň inšpiratívnu atmosféru.

Súťaže sa zúčastnilo 6 súťažných tímov zložených z maximálne štyroch členov. Na otvorení súťaže dostali tímy presné pokyny, ako postupovať, keďže súťaž v teréne si vyžadovala presné pravidlá a dokonalú organizáciu aj na stanoviskách. Otvorenia sa opäť zúčastnila Mgr. Irena Lehocká, PhD., a aj ďalšia posila z Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr Mgr. Anna Šírová – Majkrzak, PhD. Všetci členovia tímu boli farebne zladení podľa dohody – bieli, čierni, modrí, fialoví a zelení. Pred štartom dostal každý tím mapu centra Nitry, na ktorej boli vyznačené stanoviská (no kvôli zmäteniu súťažiacich nie všetky). Mapa slúžila na lepšiu orientáciu a na získanie informácií o Nitre a jej kultúre, histórii. Súťažiaci dostali legendu (krátke básničky, ktoré ich mali priviesť na jednotlivé stanoviská), bodovaciu knižku, do ktorej zbierali za správne odpovede (body vo forme nálepk/pečiatky). Na každom stanovisku získali jedno písmenko –

indiciu. Z indície na konci súťaže pri cieľi museli zložiť heslo a určiť jeho význam v kontexte Nitry. Pri každom stanovisku mohli získať maximálne 2 nálepky. Spolu teda mohli získať maximálne 12 bodov. Legenda obsahovala popis 6 stanovisk, na ktorých súťažiaci čakali vedomostné a praktické úlohy. Bolo na tímoch, akú taktiku a poradie zvolili, aby čo najrýchlejšie prišli do cieľa. Dôležité bolo navštíviť a nájsť všetky 6 stanovisk). Na presun medzi stanoviskami nemohli súťažiaci používať dopravné prostriedky, len vlastné mladé a vytrénované nohy.

Na určených miestach tímy už čakali spolužiaci s pripravenými otázkami a praktickými úlohami. Pri každom stanovisku bolo najprv sprievodné slovo – zaujímavosť o danom mieste alebo pamiatke na blízku. Tak postupne súťažiaci spoznávali hrad z oblúbenej študentskej krčmy Pod Agátmi, zastavili sa v Antikvariáte Pod vrškom a hľadali knihy známych autorov. V zmrzlinárni na pešej zóne odpovedali na otázky o múzeách v Nitre, vo Furmanskej vinárni zase kreslili židovskú hviezdu a rozprávali sa o neďalekej Synagóge a histórii Židov v Nitre. Jedno stanovisko bolo ukryté v malebnom kvetinárstve na Kmetkovej ulici blízko Divadla Andreja Bagara. Posledné stanovisko bolo vlastne štartom i cieľom – fotogaléria Trafačka na Párovciach, v ktorej potrápili organizátori súťažiacich logickou skladačkou a otázkami o pamiatkach tejto časti mesta.

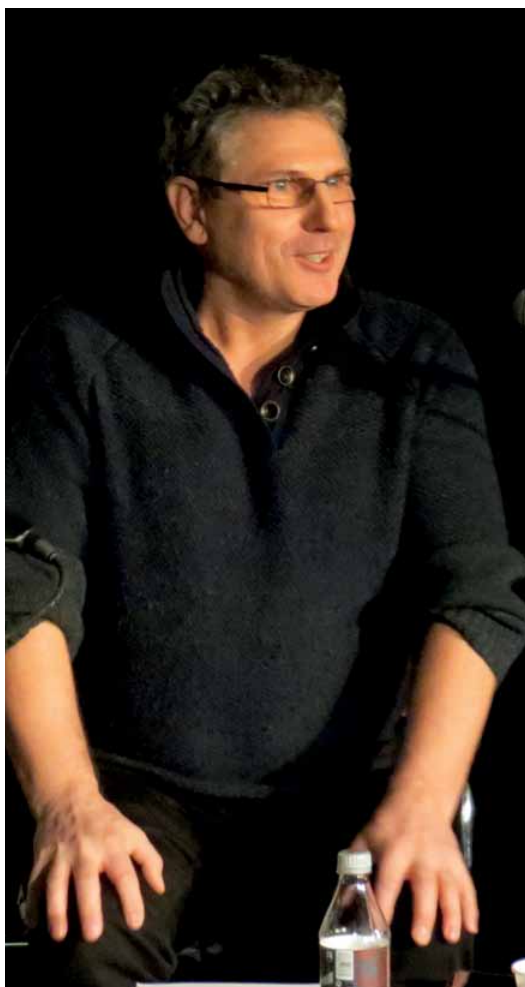
Súťaž vyhral tím, ktorý prišiel ako prvý, teda za najkratší čas uhádol správne



heslo, ktorým bolo slovo „BRATIA“. Slovo súťažiaci poskladali zo získaných indícií a niektorí si veru dobre potrápili hlavy, keďže prichádzali so slovami ako trabant, rabat a podobne. Heslo však odkazovalo na solúnskych bratov Cyrila a Metoda, ktorý prišli na územie Veľkej Moravy v roku 863 a priniesli najstarší slovanský spisovný jazyk, staroslovienčinu a písmo, hlaholiku. Zábavno-vedomostnú súťaž vyhral tím bielych. Študentky Veronika Gulišová, Martinka Žáčiková, Lenka Poláková prišli do cieľa udýchané, no spokojné, keďže nazbierali body a uhádli finálne heslo. Rozdiely medzi súťažiacimi boli občas veľmi malé, išlo o pár sekúnd, preto boli odmenené prvé tri tímy publikáciami FSŠ.

Počas posledných dvoch piatkov v apríli 2015 sa magistri 1. ročníka odboru cudzie jazyky a kultúry učili formou hry. Bolo to zaujímavé, poučné a hlavne zábavné. Poďakovanie patrí Mgr. Irene Lehockej, PhD., za skvelú atmosféru, za nápad ako študentov motivovať a zabaviť a pritom ešte aj vzdelávať. Tešíme sa na ďalší ročník hry Tajomstvá Nitry, pretože Nitra skrýva ešte množstvo tajomstiev zo svojej histórie a kultúry, ktoré je možné odhaliť.

Bc. Natália Griesbachová, FSŠ
foto: Jakub Kania



Za hranicami (audiovizuálneho) prekladu

Podujatie Ateliér audiovizuálneho prekladu už štyri roky na pôdu Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre prináša uznávaných odborníkov vo sfére prekladu, ktorá je síce, ako pokračuje rozvoj techniky, mimoriadne perspektívna, no stále sa nedočkala adekvátnej reflexie na akademickej pôde. Aj keď audiovizuálny preklad možno stojí za hranicami tradične chápaného prekladu, rozhodne nestojí za hranicami – a možnosťami – translatológie.

V dňoch 21. a 22. apríla 2015 sa v Univerzitnom tvorivom ateliéri uskutočnil už štvrtý ročník vzdelávacieho podujatia Ateliér audiovizuálneho prekladu. Jeho hlavnou organizátorkou bola Emília Perez, PhD., z Katedry translatológie FF UKF v Nitre a na organizácii sa podieľali aj Slovenská spoločnosť prekladateľov umeleckej literatúry a Slovenská spoločnosť prekladateľov odbornej literatúry. Podtitul podujatia, ktorý znel „Za hranicami prekladu“, unikátnym spôsobom podčiarkoval jedinečnosť tém, rozličnosť foriem prezentácie a profesijnú i ľudskú rôznorodosť účinkujúcich. Diváci, medzi ktorými prevládali študenti z Nitry, ale aj z Bratislavy, Prešova a Banskej Bystrice či dokonca z Brna a Ostravy, si mohli vypočuť nielen prekladateľov a teoretikov prekladu, ale aj iných profesionálov zo sféry audiovizuálneho prekladu.

Podujatie v prvý deň otvorili zástupcovia vedenia dekanátu FF a aj vedenia Katedry translatológie a oboch prekladateľských spolkov. S prvou prednáškou vystúpil dabingový režisér a zvukový majster Bohumil Martinák. Prvú časť

svojho vystúpenia postavil na otázkach týkajúcich sa potreby rozvíjania kultúry národa, jazykovej kultúry a dôstojných pracovných podmienok pre tvorivých pracovníkov, pričom negatívne hodnotil najmä nerovnosť šancí pri distribúcii slovenského znenia na trhu ovládanom silnejšími českými distribútormi. V druhej časti s ohľadom na distribučné a výrobné špecifiká, ale i pracovné podmienky a očakávanú kvalitu priblížil tri druhy dabingu, a to kinodabing, distribučný dabing a televízny dabing.

Druhým bodom programu bol rozhovor Emílie Perez so známou dabingovou režisérkou Julianou Ďurišovou, ktorá pripravila dabingy známych detských seriálov, ako sú Gumkáči, Scooby-Doo a Šmolkovia, či celovečerných filmov ako Mesto anjelov, Goyove príznaky alebo Yes Man a mnohých ďalších. Juliana Ďurišová divákovi priblížila svoje začiatky v dabingu a kľukatú cestu, po ktorej k svojej profesii prešla. Keďže mala skúsenosti s prácou s deťmi pri výrobe filmov (spočiatku pôsobila ako asistentka réžie), po odchode nestora sloven-

ského dabingu S. Šablatúru sa dostala k dabingu detských animovaných seriálov. V tejto súvislosti zdôraznila, že veľký vplyv na spôsob práce na slovenskom znení mala spolupráca s americkou distribúciou po r. 1989. Súčasný trend anonymizácie tvorcov slovenského znenia, keďže slovenské televízie vystrihujú z vysielania záverečné titulky, podľa Ďurišovej spôsobuje „zlavenie“ na kvalite. Dabingová práca si pritom „vyžaduje celého človeka“. Problémom dabingu je okrem toho aj hektické tempo práce a nedostatok času, čím pri práci vzniká nervozita a chyby.

V prvý deň podujatia uzavreli dve praktické prednášky. Hneď po obede vystúpila Lucia Paulínyová, doktorandka FiF UK v Bratislave, ktorá prítomným na základe vlastného výskumu i vlastnej praxe priblížila špecifiká úpravy dialógov pre dabing. Jej vystúpenie bolo cenné najmä v tom, že pracovala s konkrétnymi dialógmi známeho audiovizuálneho diela (známy britský seriál Sherlock), pričom sa na základe hĺbkovej analýzy zásahov úpravcu dialógov pokúsila

formulovať typologické zásady (a obmedzenia) tejto práce s textom. Aj v nadväznosti na pokusy načrieť do danej problematiky, ktoré sa už v Nitre uskutočnili (diplomová práca L. Domarackej z r. 2013), vystúpil na podujatí študent banskobystrickej FF UMB Michal Mojžiš. Na fenomén amatérskych filmových titulkov, nazývaný fansubbing, sa pozrel na základe vlastnej skúsenosti s prípravou takýchto titulkov. Okrem toho sa ale prednášajúci už niekoľko rokov pohybuje v československej internetovej komunite fansubberov, čiže jeho postrehy možno považovať aj za akúsi

V tomto zmysle teda obaja privítali snahu vlády SR o nový legislatívny rámec, ktorý by mal presne definovať atribúty skrytých titulkov.

Ďalej vystúpil riaditeľ centra kultúry Nepočujúcich Myslím Michal Hefty. V nadväznosti na svoju minuloročnú prednášku o umeleckom tlmočení pre nepočujúcich hovoril tento rok o špecifikách tlmočenia do posunkového jazyka v rozprávkach a divadelných inscenáciách pre deti. Opakovane zdôraznil nutnosť využívať pri sprístupňovaní rozprávok nepočujúcim deťom posunkový jazyk,

Záver podujatia patril prekladateľke, úpravkyni dialógov a textárke Mirke Brezovskej, ktorá prítomným predstavila sféru audiovizuálneho prekladu, kde sa jej tri profesie zlievajú – preklad piesní vo filmoch. Okrem obdivuhodného kreatívneho majstrovstva, dobrého hudobníckeho ucha si práca na tomto výskytnom marginálnom, no reprezentatívnom žánri prekladu vyžaduje aj obrovskú pracovnú flexibilitu a trpezlivosť. Ako na príkladoch vlastných prekladov Brezovská niekoľkokrát ukázala, preklad piesní nie je pre každého a naozaj si vyžaduje profesionalitu.

Podujatie Ateliér audiovizuálneho prekladu už štyri roky na pôdu UKF v Nitre prináša uznávaných odborníkov vo sfére prekladu, ktorá je síce, ako pokračuje rozvoj techniky, mimoriadne perspektívna, no stále sa nedočkala adekvátnej reflexie na akademickej pôde. Katedra translatológie FF UKF vďaka iniciatívam Emílie Perez, PhD., ponúka študentom možnosť sa už počas štúdia oboznámiť s touto problematikou, a to nielen formou takýchto podujatí, ale už niekoľko rokov aj priamo na seminároch či pri tvorbe záverečných prác. Aj keď teda audiovizuálny preklad možno stojí za hranicami tradične chápaného prekladu, rozhodne nestojí za hranicami – a možnosťami – translatológie.

Podujatie sa uskutočnilo vďaka Grantu na podporu športových aktivít a kultúrnej činnosti študentov UKF a je výstupom z projektu: VEGA – 1/0547/14 – Titulkovanie pre nepočujúcich: štandardy a odporúčania.

Mgr. Igor Tyšš,
Katedra translatológie FF
foto: Emília Perez



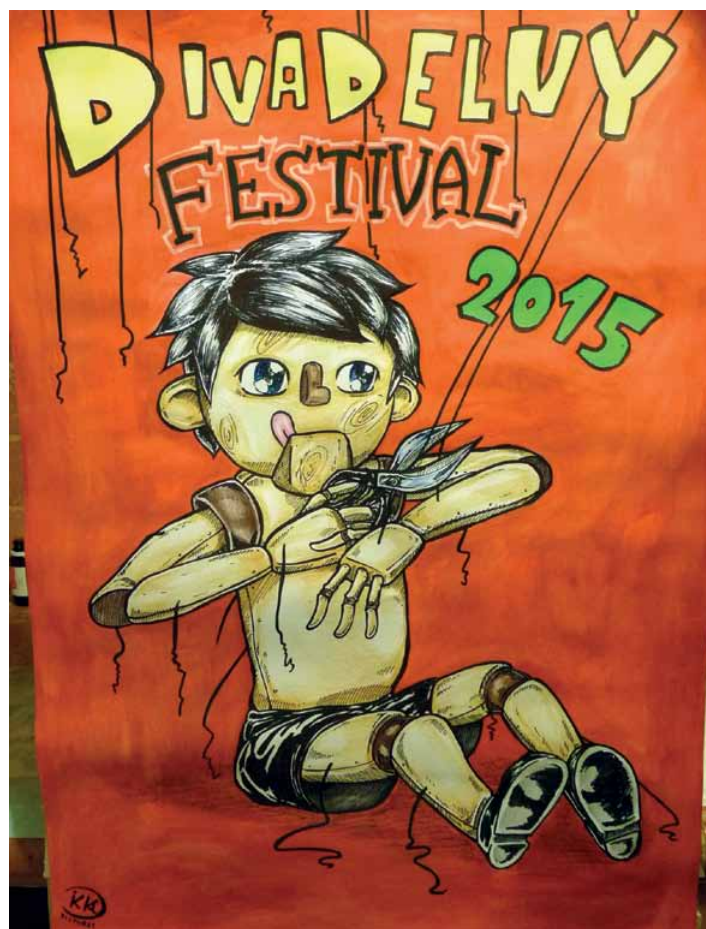
malú sociológiu fansubbingu. Druhý deň podujatia bol venovaný najmä sprístupňovaniu audiovizuálnych diel nepočujúcim a nevidiacim. Prvú prednášku mala študentka translatológie na FF Veronika Fraňová. Objasnila základné princípy titulkovania pre nepočujúcich (tzv. skryté titulky), pričom čerpal z titulkárskeho projektu, ktorý je súčasťou jej diplomovej práce. Svoje titulky podrobila kontrole kvality od samotných nepočujúcich, vďaka čomu sa jej podarilo formulovať nielen všeobecnejšie zásady práce na skrytých titulkoch, ale aj vyvrátiť celý rad nepravdivých domnienok. Na prvú prednášku plynulo nadviazali Martin Šauša a Anna Bartalová, odborníci z praxe, ktorí hovorili o kvalite skrytých titulkov. Svoj príspevok odviedli od „laboratórneho experimentu“, v ktorom si kvalitu profesionálne, ručne pripravených skrytých titulkov porovnali so (šokujúco nízkou) kvalitou skrytých titulkov odvysielaných v jednej z komerčných televízií. Kvalita podľa nich nie je len otázkou prestíže, ale má vplyv aj na recepciu filmového diela samotnými nepočujúcimi divákmi.

no jeho volanie nezostalo len na rovine apelu. Súčasťou prednášky boli totiž aj ukážky tlmočených rozprávok a inscenácií z dielne združenia Myslím. Prednáška samotná bola simultánne tlmočená z posunkového jazyka.

Ďalšia stálica tohto podujatia, Karol Trnka, slovenský výrobca audiokomentárov pre nevidiacich, prezentoval výsledky práce združenia, ktorého je zakladateľom. Leitmotívom interaktívnej prednášky, v ktorej mali diváci možnosť vyberať si ukážky filmov s audiokomentárom, bolo zdôraznenie estetickosti pri tvorbe audiokomentára. Estetickosť v tomto prípade vzniká ako výsledok tvorivých rozhodnutí tvorcov komentára pri riešení konkrétnych problémov implementácie komentára, ale aj ako dôsledok tvorivých rozhodnutí, vďaka ktorým film ošetrený audiokomentárom možno považovať za hodnotný estetický artefakt, nielen za akýsi kompromis.

16. divadelný festival

„Freedom - Libertad - Liberté
- Libertà - Freiheit - Sloboda“



Katedra anglistiky a amerikanistiky, Katedra germanistiky v spolupráci s Katedrou romanistiky Filozofickej fakulty UKF v Nitre a Okresným úradom Nitra, odbor školstva, zorganizovali v dňoch 22. až 24. apríla 2015 už 16. ročník divadelného festivalu pre základné, stredné a jazykové školy. V tomto roku sa na pódii v aule UKF vystriedalo 30 predstavení, ktoré spolu so svojimi žiakmi a študentmi pripravili učitelia ZŠ, SŠ a jazykových škôl v rôznych cudzích jazykoch. Prvé dva dni patrili vystúpeniam v anglickom jazyku, posledný deň sme mohli okrem anglického jazyka počuť z pódia francúzštinu, nemčinu, ruštinu i španielčinu. Nadšenie, radosť a odvaha z divadelných vystúpení spoločne zdieľalo viac ako 500 detí a študentov škôl z ďalekého (Hradec Králové, Stará Turá, Malacky a i.) i blízkeho okolia (Nové Zámky, Topoľčany, Levice, Pohranice, Nitra a i.). Počas troch dní postupne amatérski herci odhaľovali jedinečný pohľad na tému slobody. Každé z predstavení tvorilo čiastočne alebo úplne autorské divadlo a prinieslo zlomky kreativity, emotívnosti, odvahy, dramatickosti i vtipu. To všetko v cudzom jazyku.

Divadelný festival slávnostne otvorili a zároveň povzbudili žiakov a študentov škôl prodekan FF doc. PhDr. Jaromila Jurová, PhD., Mgr. Jozef Palitefka, PhD., PhDr. Ľuboš Török, PhD., a metodička Katedry anglistiky a amerikanistiky doc. PhDr. Jana Hartánská, PhD. Vo svojich príhovoroch zdôraznili význam festivalu ako platformy, ktorá tvorivo, motivujúco a prakticky prepája akademické prostredie s prostredím základných, stredných a jazykových škôl. Vyzdvihli i tému slobody, ktorá predstavuje pre nás všetkých nezávislosť, spontánnosť v konaní, myslení, rozhodovaní, toleranciu a osobnú voľnosť.

Diváci mali možnosť sledovať spracovanie klasických rozprávkových príbehov (The Snow Queen, ZŠ Nábřežie mládeže Nitra, Peter Pan, ZŠ Benkova Nitra, Enchanted Ella, ZŠ V. Záborského Vráble), zaujímavé inscenácie s netradičnou pointou (Crazy Story, ZŠ Benkova, Our Story, ZŠ a MŠ J. A. Komenského, Bratislava, Unsere freie Stadt, predstavenie v NJ, ZŠ A. Kmeťa, Levice), stvárnenie trpkéj reality a závažných sociálnych problémov súčasného sveta (Three friends, ZŠ G. Bethlena, Nové Zámky, Voyage, Voyage, predstavenie vo FJ, Spojená škola, Nitra), vlastné tvorivé interpretácie literárnych predlôh (Romeo und Julia, Gymnázium Malacky, The Word - podľa predlohy literárneho diela Anna Karenina, ZŠ Škultétyho, Topoľčany, The System – originálne spracovanie „orwellovskej“ neslobody v systéme), zobrazenie skutočných historických udalostí (Bloody Sunday – turecké nájazdy na územie Slovanov, ZŠ Cabaj-Čápor, Stand up by Sitting Down – diskriminácia Afroameričanov v 60. rokoch v USA, štrajk Sit-in, SOŠ Veterinárna, Nitra, Verdict – vražda legendy The Beatles, SŠŠ Štúrovo, Nitra). Mnohých divákov i členov poroty určite zaujali aj divadelné prerozprávania autentických príbehov súčasných mladých ľudí (School Days, ZŠ Hurbanova, Stará Turá, When Dreams Come True, ZŠ Tesárske Mlyňany, It's On You, ZŠ Hurbanovo, Teen's Freedom, Gymnázium Lorcu, Bratislava) a originálne využívanie divadelných prvkov, kulís, unikátne vypracované scénografie i dramatizácia (My Trip Diary, ZŠ Hollého Topoľčany, One Flew Over Mr. Cuckoo's Circus, SPŠ Levice, Peggy, the Pint Sized Pirate, SOŠ Nitra). Divadelný festival sa teší dlhoročnej podpore a vysokej účasti ako hercov, tak aj divákov.



Touto cestou by sme sa chceli úprimne poďakovať kolegom a kolegyniam, ktorí svojou profesionalitou a prístupom prispeli k vytvoreniu podnetnej a príjemnej atmosféry pre všetkých zúčastnených. Porotu, ktorá hodnotila a v závere dňa aj oceňovala jednotlivé predstavenia, tvorili pedagógovia z Katedry anglistiky a amerikanistiky, Katedry germanistiky, Katedry translatológie, Katedry romanistiky, vybraní učitelia základných alebo stredných škôl a vybraní študenti z Filozofickej fakulty UKF.

Na príprave a realizácii podujatia sa výraznou mierou podieľali aj študenti z Katedry anglistiky a amerikanistiky a Katedry germanistiky. Moderovali celé podujatie, pomáhali pri registrácii, vytvorili poster a booklet festivalu. Taktiež pripravili literárno-hudobné stvárnenie témy sloboda, ktorá odznievala počas celého festivalu. V neposlednom rade k realizácii festivalu prispel technickou podporou aj technik FF Mgr. Miroslav Fedor, bez ktorého by nebolo možné nerušene sledovať všetky divadelné predstavenia. Ku komplexnému zážitku účinkujúcich každoročne prispievajú i záznamy z podujatia, ktoré pripravuje Mediálne centrum FF UKF.

Mgr. Silvia Hvozdičková, PhD.,
doc. PaedDr. Eva Stranovská, PhD.,
Mgr. Natália Čechová,
organizátorky podujatia
foto: Peter Kleman





Foto © Milán Hlôška

Pri tejto príležitosti autora predstavil nasledovnými slovami PhDr. Ján Gallik, PhD., z Ústavu stredoeurópskych jazykov a kultúr Fakulty stredoeurópskych štúdií UKF v Nitre: Počas svojho života človek stretáva a spoznáva len niekoľko osobností, ktoré ho istým spôsobom pozitívne inšpirujú, formujú a výrazne ovplyvňujú, napr. i jeho profesionálne smerovanie. Jednou z tých osobností, ktorá bola inšpirovaná pre výskum tvorby umeleckého zoskupenia katolíckej moderny a túto inšpiráciu v hojnej miere rozširuje ďalej je vysokoškolský pedagóg a literárny vedec Jozef Brunclík. V rámci svojho literárnovedného výskumu sa už totižto viac ako jedno desaťročie venuje tvorbe autorov, ktorú sa komunistický režim snažil zamlčovať i definitívne umlčať celých 40 rokov.

KEĎ SA INŠPIRÁCIA PREMENÍ NA ŽIVOTNÚ CESTU

Dňa 16. apríla 2015 sa v Divadle Andreja Bagara v Nitre (Literárna kaviareň) uskutočnila, pod organizačnou záštitou Literárneho klubu Janka Jesenského, prezentácia vedeckej monografie PhDr. Jozefa Brunclíka, PhD., ktorá pojednáva o živote i literárnej tvorbe básnika katolíckej moderny Jána Motulka a má názov Introvertnosťou ku katarzii (Lyrický svet v tvorbe Jána Motulka).

Jozef Brunclík, absolvent zlatomoraveckého Gymnázia Janka Kráľa a našej alma mater, najskôr Fakulty humanitných vied Vysokej školy pedagogickej v Nitre, v aprobácii slovenský jazyk a literatúra – história, a po jej transformovaní na univerzitu i absolvent doktorandského štúdia na FF UKF v Nitre, kde v súčasnosti pôsobí ako odborný asistent, nadobudol pod ľudsky humánnou i kvalitnou vedeckou gesciou literárneho vedca Jozefa Melichera k životnému poslaniu a tvorbe autorov slovenskej katolíckej moderny vrúcny vzťah, ktorý postupne prerástol do literárnokritického i literárno-historického prehodnocovania kvality od kvantity, a tak sa nepodieľal na bezbrehej glorifikácii všetkého, čo autori danej skupiny vytvorili, ale vedecky, objektívne pristúpil k triedeniu „kúkoľ od pšenice“. Pretože to je pre vývin a formovanie kvalitnej umeleckej spisby i jej literárnu kritiku a historiografiu nesmierne potrebné. Taktiež to, čo zdobí neustále jeho prácu, je pedagogická činnosť, neúnavná vytrvalosť, ochota a podpora, ktorú vo všetkom, čo robí, dáva svojim študentom.

Okrem monografie o živote a tvorbe Jána Motulka skoncipoval i monografickú prácu pod názvom Prameň živej vody v diele Svetoslava Veigla, ktorá vyšla roku 2006 v súbornom diele Svetoslava Veigla Keď anjel v tebe spieva.

Jozefa Brunclíka poznajú čitatelia Romboidu, i iných literárno-kultúrnych periodík, aj pod umeleckým menom Matej Hruzík, pričom je jedným z autorov kolektívneho zborníka študentskej umeleckej tvorby s názvom Chátra '99. Články, recenzie, odborné i vedecké štúdie publikoval vo viacerých periodikách (Kultúra, Slovenské pohľady, Slovenský jazyk a literatúra v škole, Knižná revue, Slovenské národné noviny, Literárny týždenník a i.) či zborníkoch (Šesťkrát cesta za autorom, Interpretatívny rozmer literárnych textov minulosti a i.) doma aj v zahraničí (Maďarsko, Poľsko, Česko).

Avšak sumárnym výsledkom Brunclíkovej doterajšieho úsilia je práve prvá vedecká monografia o literárnej tvorbe Jána Motulka s názvom Introvertnosťou ku katarzii (Lyrický svet v tvorbe Jána Motulka), ktorá ju chronologicky mapuje, interpretatívne analyzuje a zároveň dôsledne literárnokriticky zaraďuje do kontextu slovenskej literatúry 20. storočia, keďže sa dosiaľ – okrem recenzných postrehov a parciálnych štúdií publikovaných zväčša Jozefom Melicherom, Petrom Libom, Martinom Kučerom či Júliusom Paštekom – monograficky Motulkovmu dielu nikto nevenoval.

Vstupnou bránou do Brunclíkovej monografie je kapitola o Motulkovej spojitosti s katolíckou modernou, keďže do literárneho kontextu „autor vstúpil až v období vrcholenia jej oficiálneho trvania, radikálne ovplyvneného spoločensko-politickými determináciami“ (s. 11). Jozef Brunclík v nej teda bližšie poukazuje na obsahové a formálne približovanie sa Motulkovej lyriky k poézii katolíckej moderny či jeho postupné zaradenie ku skupine básnikov dobovou aj súčasnou literárnou kritikou, hoci sám sa skôr cítil len duchovne spriaznený s autormi katolíckej moderny, za ktorých pokladal siestich katolíckych duchovných: Pavla Gašparoviča Hlbinu, Rudolfa Dilonga, Jána Harantu, Mikuláša Šprinca, Pavla Ušáka Olivu a Svetoslava Veigla. Ako tvrdí Brunclík v závere kapitoly, bol to jeho celoživotný postoj, „zakladajúci sa na introvertnej povahe hlbavého intelektuála – nikdy nechcel nikam patriť, aby príliš nevyčnieval; vždy si totiž vystačil sám so svojou rodinou a poéziou“ (s. 28).

V nasledujúcej kapitole, ktorej súčasťou sú už aj jednotlivé podkapitoly, Brunclík predstavuje Motulkovu biografiiu v úzkej súvislosti s jeho postupnou umeleckou profiláciou v zložitom období tesne pred, počas a po skončení druhej svetovej vojny. V danom kontexte sa bližšie zameriava na isté okolnosti okolo publikačných aktivít Motulkovej juvenilnej tvorby Taktiež interpretatívne hodnotí Motulkovu druhú básnickú zbierku s názvom V mimózach vietor (1947), v ktorej výrazne prevažovali básnikove reminiscenčné motívy na udalosti druhej svetovej vojny, či kritikou málo povšimnutú tvorbu pre deti a mládež, ktorou dokázal, že „akceptovaná dvojdomosť autorského subjektu nebola Motulkovou literárnou schizofréniou, únikom, skryšou, ale bola cieľenou, zámernou snahou“ (s. 84). Obmedzenie publikačných aktivít Jána Motulka, a s tým spojená realita tzv. pofebruárových dní, dostáva priestor na reflexiu v tretej kapitole (i jej podkapitolách) Brunclíkovej monografie. Do popredia vyzdvihuje najmä fakt, že v období „komunistického prevratu roku 1948 sa literatúra na Slovensku zmietala v zápase o demokratický výraz, kresťanský spirituálny podstatu“ (s. 86). Na túto skutočnosť napája analýzu doslova vizionárskej Motulkovej bás-

nickej skladby Čas Herodes, ktorej alegoricko-apokalyptický obraz jasne prezentoval pofebruárové spoločensko-politické následky. Predposledná kapitola Brunclíkovej monografie upriamuje pozornosť na (po)normalizačné obdobie, ktoré prichádza po chvíľkovom spoločensko-politickom uvoľnení (tzv. pražská jar), kedy sa i Ján Motulko pokúsil zareagovať na vzniknuté zmeny, a to publikovaním svojej básnickej tvorby najskôr časopisecky a následne knižne. Napokon posledná kapitola monografie, s príznačným názvom V ére ponovembrovej slobody, predstavuje a hodnotí básnické zbierky Jána Motulka, v ktorých mohol konečne proklamovať svoje náboženské zmýšľanie bez obáv a pocitu strachu. Jozef Brunclík tak postupne analyzuje Motulkove zbierky Fialové žalmy (1992), Havrania zima (1996), Strmé schody (2000), Na Božej brúske (2005) a Jesenné paberky (2010), ktoré sa „niesli v znamení sebareflexívnych indícií, smerujúc tak lyrický subjekt ku katarzii“ (s. 181). Vedecká monografia Jozefa Brunclíka je ďalšou dôležitou súčasťou budovanej mozaiky



Foto © Milán Hlôška

o umeleckej tvorbe autorov slovenskej katolíckej moderny, ktorá postupne odstraňuje biele miesta v slovenskej literatúre, podieľajúc sa zároveň na narúšaní skreslených a jednostranne formulovaných tvrdení, pochádzajúcich zväčša z totalitného obdobia. A hoci autor v jej úvode skromne konštatuje, že jeho práca iste nie je vyčerpávajúca a že si neuzurpuje bezvýhradnosť svojich záverov, treba následne zdôrazniť cenný fakt, že sa odvoláva „na nemalé množstvo autentických pramenných i archívnych materiálov, mnohé svoje zistenia dokazuje interpretatívne (analýzou a komparáciou), literárnohistoricky sa s nimi vyrovnáva, vyvracia doposiaľ funkčné mýty, odkrýva tenzívne oblúky zámerne prehliadaných i bagatelizovaných skutočností i korelácií“ (s. 9).

PhDr. Ján Gallik, PhD.,
Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FFS
foto: Milan Hlôška

AKTIVITY CERI-SK V LETNOM SEMESTRI

Aktivity pracovníkov a spolupracovníkov Stredoeurópskeho výskumného inštitútu S. Kierkegaarda aj v roku 2015 pokračujú v dynamickom trende rozvíjania medzinárodnej vedeckej spolupráce, ako aj vo vedeckej produkcii, ktorá sa pre tento ústav už stáva signifikantnou.

Okrem toho, že si plnia vyučovaciu povinnosť, vydali učebné texty, zúčastnili na zahraničných mobilitách a konferenciách, organizujú medzinárodné konferencie, publikujú v časopisoch Scopus a začali spolupracovať na spoločných projektoch s pracovníkmi katedier etnológie, masmediálnej komunikácie, manažmentu kultúry a turizmu a kulturológie.

Učebné texty

Učebný text Kierkegaard a tí druhí je učebným textom pre študentov humanitných a spoločenských vied. Cieľom tejto vysokoškolskej učebnice je priblížiť študentom nielen dielo dánskeho mysliteľa Sorena Kierkegaarda, ale aj osobností ako Miguel de Unamuno y Jugo, Dietrich Bonhoeffer, Karl Barth, Wystan Hugh Auden, ktorí boli inšpirovaní jeho odkazom a myšlienkami. Okrem inšpirácie Kierkegaardom ich spájala odvaha kriticky sa vyjadrovať k spoločenským udalostiam a reagovať na beznádej a osamelosť človeka. Človeku chceli priniesť nádej a riešenie v jeho niekedy zdanlivo a inokedy skutočne bezvýhodnej situácii, v ktorej sa nachádzal. Symbolom ich poslania môže byť Kierkegaardov obraz Divokej husi v preklade Zdeňka Zápala, ktorej preklad sa nachádza hneď za Úvodom. Kierkegaard v obraze poukázal na dôležitosť osobnosti jednotlivca a rozdielu medzi divou a krotkou husou. Títo myslitelia dokázali byť práve takými „divokými husami“, ktoré dokázali slobodne lietať a ukazovať smer. Učebný text má jednotnú formu. Na začiatku je každý mysliteľ predstavený prostredníctvom dvoch výrokov, ktoré ho charakterizujú. V časti Život a doba sú zhrnuté hlavné životné udalosti mysliteľov ako aj charakteristické črty ich doby. Ďalšou časťou publikácie je odkaz jednotlivých mysliteľov pre súčasnosť a predstavenie najdôležitejších diel autora. Prínosom publikácie je preklad časti



ČEMU SE NAUČÍME OD POLNÍCH LILÍ A NEBESKÉHO PTACTVA

WHAT WE LEARN FROM THE LILIES IN THE FIELD AND FROM THE BIRDS OF THE AIR

Søren Kierkegaard



ACTA KIERKEGAARDIANA SUPPLEMENT 5 (2015)

Kierkegaard Circle, Trinity College, University of Toronto
Central European Research Institute of Søren Kierkegaard,
Constantine the Philosopher University, Nitra
Srednjeevropski raziskovalni inštitut Soeren Kierkegaard Ljubljana

originálneho, doteraz nepublikovaného textu z jednej klúčových prác (Kierkegaard, Unamuno, Bonhoeffer, Barth, Auden) a jeho analýza. Čitateľ má na záver možnosť oboznámiť sa s bibliografiou, ktorá nielen dotvára celkový obraz o mysliteľovi, ale ponúka možnosť ďalších študijných zdrojov pre vysokoškolských študentov. Kniha je venovaná najvýznamnejšiemu česko-slovenskému psychológovi a spisovateľovi Jarovi Křivohlavému, ktorý zomrel v decembri 2014. Profesor Křivohlavý nielen povzbudzoval svojich žiakov v bádani Sorena Kierkegaarda, ale aj recenzoval množstvo kníh o Kierkegaardovi. Na Kierkegaardovi ho zaujala jeho interpretácia kresťanstva, ako aj jeho psychologická analýza ľudského utrpenia a úzkosti.

Účasť na medzinárodných konferenciách

V mesiaci máj sa uskutočnila medzinárodná konferencia o Kierkegaardovi na Univerzite v Granade, na ktorej vystúpili so svojimi príspevkami (venovanými vplyvu Kierkegaarda na Paula Tillicha a Walkera Percyho) doc. Králik a PhDr. Pavlíková. V mesiaci jún sa v slovinskej Ljubljani uskutočnilo sympóziu s názvom Repetition as Event: How to Take the Existential Turn? (Non)existing reality in the light of subjectivity between interiority and exteriority. Podujatie organizovala KUD Apokalipsa. Na konferencii vystúpili prof. Diatka, doc.

Kondrla, dr. Máhrík, dr. Pavlíková a doc. Králik. Zo zahraničných hostí prisľúbili účasť napríklad profesori Abraham Khan, Martin Matuščík, Humberto Ortega Villasegnor a Pia Soltoft.

Vyžiadané prednášky v zahraničí

V apríli bol doc. Roman Králik pozvaný na vyžiadané zahraničné prednášky Teologickou fakultou v Ljubljani, kde predniesol prednášku na tému: Søren Kierkegaard a interpretácia kresťanstva a následne prednášku pre verejnosť, ktorej spoluorganizátorom bola Filozofická fakulta Univerzity v Ljubljani. Vedúci ústavu Roman Králik dostal privilégium participovať na doktorandskom študijnom programe na Univerzite v Seville, kde bude viesť semináre a prednášky.

Ďalšie publikácie

V mesiaci máj vyšiel preklad diela Sorena Kierkegaarda s názvom Čemu se naučíme od polných lilí a nebeského ptactva, ktorá je súčasťou medzinárodnej edície Acta Kierkegaardiana, ktorej editorom je Roman Králik spolu s profesorom Abrahamom Khanom z Univerzity v Toronte. V mesiaci jún a august sú pripravené do tlače štúdie v indexovaných časopisoch od pracovníkov dr. Máhríka, doc. Králika a dr. Pavlíkovej. Dr. Roman Králik sa stal hosťujúcim editorom scopusového časopisu.

Podujatia pre študentov

Dňa 22. apríla sa uskutočnila v spolupráci s Katedrou anglistiky a amerikanistiky beseda O živote a diele Sorena Kierkegaarda, na ktorej prednášal aj Roman Králik. O týždeň neskôr, 29. apríla, zorganizovala Katedra kulturológie a CERI-SK vyžiadajú prednášku Slovinsko a Slovensko, ktorú odprednášala jej excelencia Slovinská veľvyslankyňa na Slovensku Bernarda Gradišnik. Podujatia sa zúčastnil aj prof. Zozulák, ktorý spolupracuje s univerzitami v Slovinsku. Prednáške predchádzalo bilaterálne rokovanie dekana FF UKF v Nitre prof. Bernarda Garaja a pani veľvyslankyne.

doc. PhDr. PaedDr. Peter Kondrla,
PhDr. Martina Pavlíková,
spolupracovníci CERI-SK,
FF UKF v Nitre

DUCHOVNÁ CESTA A JEJ PODOBY V LITERATÚRE

Počas dvoch dní aktívneho rokovania sme mali možnosť sledovať panely s mnohými inšpiratívnymi, navzájom sa celkom originálne dopĺňajúcimi príspevkami o podobách životného putovania človeka v priestore a v čase i o hľadaní zmyslu utrpenia v dielach slovenských i svetových autorov od stredoveku až do súčasnosti.

V dňoch 13. až 15. mája 2015 sa na pôde Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia Duchovná cesta a jej podoby v literatúre ako výstup z grantového projektu VEGA 1/0756/14 Premeny stvárňovania duchovnej cesty v západných literatúrach (od stredoveku do súčasnosti), ktorý riešime na Katedre romanistiky v spolupráci ďalšími katedrami FF UKF, domácimi i zahraničnými univerzitami. Interdisciplinárny charakter projektu sa premietol aj do programu konferencie, ktorej sa zúčastnili odborníci z oblasti literárnej vedy, histórie, teológie, religionistiky, lingvistiky, filozofie, etiky, psychológie a iných vedných oblastí zo Slovenska, Českej republiky, Španielskeho kráľovstva i USA. V úvode konferencie hlavná riešiteľka projektu VEGA doc. Mgr. Magda Kučerková, PhD., priblížila tému duchovnej cesty, ktorá od nepamäti podnecuje reflexiu ľudského bytia a hľadania jeho zmyslu. Ako osobitý príklad tvorivého uvažovania o téme a originálny príspevok k jej interdisciplinárnemu záberu predstavila ilustrácie Dany Paraličovej, ktoré sa stali podkladom grafického návrhu zborníka abstraktov, no aj prezentačných materiálov ku konferencii.

Jedným zo vzácnych hostí konferencie bol veľvyslanec Španielskeho kráľovstva na Slovensku J.E. pán Félix Valdés y Valentín-Gamazo. Spoločne sme si pripomenuli 500. výročie

narodenia sv. Terézie Avilskej, významnej osobnosti španielskej literatúry, s ktorej mystickým dielom je úzko spätý obraz duchovnej cesty. Veľvyslanec vo svojom zaujímavom príhovore vyjadril radosť nad tým, že jej osobnosť je prítomná aj v slovenskom kultúrno-literárnom kontexte a že osobitým spôsobom téma jej života a diela zaznieva v rámci našej konferencie, kde sme jej venovali jednu sekciu. Slová podpory adresované organizátorom i účastníkom konferencie zazneli aj z príhovorov PhDr. Jána Vanča, PhD., zástupcu primátora mesta Nitra, a PhDr. Ľuboša Töröka, PhD., prodekanu FF pre medzinárodné vzťahy a rozvoj. Potešilo nás, že podujatia sa zúčastnil aj prof. PhDr. Peter Liba, DrSc., emeritný rektor UKF.

Rokovaniu časť otvorili vyžiadané prednášky ThLic. Davida Peroutku, PhD., prof. PhDr. Ladislava Franeka, CSc., a prof. ThDr. Viliama Judáka, PhD. Počas dvoch dní aktívneho rokovania sme mali možnosť sledovať panely s mnohými inšpiratívnymi, navzájom sa celkom originálne dopĺňajúcimi príspevkami o podobách životného putovania človeka v priestore a v čase i o hľadaní zmyslu utrpenia v dielach slovenských i svetových autorov od stredoveku až do súčasnosti. O kvalite príspevkov a ich podnetnosti svedčila aj živá diskusia na záver jednotlivých panelov, no aj kuloárne rozhovory účastníkov.

Súčasťou podujatia bola i slávnostná recepcia. Slávnostný prípitok predniesol prof. PaedDr. Bernard Garaj, CSc., dekan FF, ktorý privítal hostí a účastníkom vyjadril srdečné slová povzbudení. Naša konferencia zaujala aj troch profesorov z Univerzity Rey Juan Carlos v Madride, ktorí boli tohtoročnými hosťami 7. ročníka Dní hispánskej kultúry. Vo svojom voľnom čase sa teda presunuli na miesto konania konferencie, kde si za pomoci tlmočníka vypočuli vybrané prednášky.



Konferencia vyvrcholila na tretí deň prehliadkou mesta Nitra a špeciálnou návštevou Diecéznej knižnice a Nitrianskeho hradu. Veľmi milým prekvapením pre účastníkov bolo prijatie nitrianskym biskupom Mons. prof. ThDr. Viliamom Judákom, PhD. Organizátori ďakujú všetkým aktívnym účastníkom a hosťom z domáceho i zahraničného prostredia za účasť; vedeniu fakulty, Nitrianskemu samosprávnemu kraju, spoločnosti LitArt, časopisu Verba Theologica, ale i jednotlivcom za podporu myšlienky i jej realizácie.

Mgr. Zuzana Kormaňáková,
doktorand FF
foto: Monika Šavelová a Róbert Kormaňák

VÝUČBA NETRADIČNE

V utorok 28. apríla 2015 sme v priestoroch ŠD Nitra privítali našich pedagógov a spolužiakov na ruskom večere s blinami.

V rámci predmetu Diplomatický protokol pod vedením PhDr. Márie Kočnerovej, PhD., sme my, študentky prvého ročníka magisterského štúdia odboru Ruský jazyk v interkultúrnej a obchodnej komunikácii, pripravili posedenie, pri ktorom sme našim hosťom ponúkli chutné bliny, chladný kvas a štipku humoru.

Počas niekoľkotýždňových príprav sme okrem vlastných skúseností zužitkovali aj vedomosti a cenné rady nadobudnuté na predmete diplomatický protokol. Pri vyhotovení pozvánok sme zasa využili zručnosti získané na hodinách obchodnej korešpondencie. V praxi sme si vyskúšali, čo všetko je potrebné pri organizácii spoločenskej udalosti a aké dôležité je premyslieť všetko do najmenšieho detailu.



Boli sme veľmi radi, že sme medzi nami mohli privítať prodekanu doc. PhDr. Jarmilu Jurovú, PhD., vedúcu katedry rusistiky prof. PhDr. Janu Sokolovú, CSc., našich vyučujúcich a lektorov, a tiež našich spolužiakov, študentov rusistiky. Po krátkom úvode sme všetkých prítomných pohostili blinami, ktoré sme vlastnoručne pripravili. Keďže to bol ruský večer, nešlo o klasické slovenské palacinky. Postupovali sme podľa tradičného ruského receptu. Okrem toho sme hosťom ponúkli aj typické ruské plnky, či už sladké (višňa, salko, jablko, škoric) alebo slané (šampiňóny a syr). Po tom, ako si každý pochutnal, sme pre prítomných uviedli krátku prezentáciu nazvanú Čo ma Rusko naučilo? Čo som sa o Rusku naučila? Opísali sme v nej, ako na nás Rusko zapôsobilo, dostalo sa nám pod kožu a zmenilo nás, rozšírilo naše skúsenosti, obohatilo nás o nové príhody a zážitky. Pokúsili sme sa tiež vyjadriť, aké je Rusko veľké, krásne, iné, milé aj drsné a pre nás celkom nové. Akí sú Rusi úprimní, milí, srdeční a vždy ochotní pomôcť. Na záver sme nalievali dobre vychladený pravý ruský kvas.

Veríme, že sa náš ruský večer vydaril a hostia, ktorých sme privítali v takom hojnom počte, odchádzali od nás spokojní. Toto podujatie bolo pre nás všetkých prínosné i osviežujúce.

Študentky 1. ročníka RJIOK
foto: Nikola Karabinošová



ČLOVEK A PROSTREDIE – VČERA, DNES A ZAJTRA

Environmentálna archeológia a paleoekológia

V minulom čísle Nášho Času sme sa zoznámili s jedným z vedeckých tímov Katedry ekológie a environmentalistiky, ktorý odhaľuje, ako v dnešnej, človekom zmenenej krajine, nové podmienky prostredia ovplyvňujú existenciu a schopnosť určitých skupín živočíchov prežiť.

Zameranie tímu z Katedry archeológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre je svojim spôsobom podobné. V strede nášho záujmu však stojí človek z minulosti a vzťah medzi ním a prostredím, v ktorom žil. Riešime projekty, ktoré sa snažia odhaliť či prostredie – t.j. klíma a zložky krajiny ako pôda, vodstvo, rastliny a živočíchy – v ktorom žili minulé spoločenstvá, bolo iba jedným z faktorov vývoja kultúrnej zmeny, alebo bolo tou najdôležitejšou hnacou silou. Práve rekonštrukcia životného prostredia v minulosti dáva archeológom možnosť pochopiť, ako sa museli ľudia a spoločnosť prispôbovať, aby boli schopní prežiť a ktoré zmeny v prostredí viedli k tomu, že sa z krajiny vytratil. Nemenej dôležité je tiež poznanie vplyvu ľudskej činnosti v minulosti na vývoj prírodného prostredia a krajiny.

„Archív“ uložený v zemi

Slovo, ktoré charakterizuje všetky naše projekty, výsledky a publikačné výstupy je multidisciplinarita. Úzka spolupráca, silná spätná väzba a opakované konfrontácie čiastkových výsledkov je to, čo posúva naše bádanie dopredu. Informácie o ľudskej spoločnosti aj prírodnom prostredí

v minulosti získavame z „archívov“ uložených v zemi. Obraz o každodennom živote človeka v minulosti skladáme z mozaiky nálezov, ktoré sa zachovali vo vrstvách uloženín na archeologických lokalitách – zvyčajne na miestach ich sídiel/osád. Na základe odpadkov z pravekých domácností, napr. úlomkov keramiky, kamenných a kovových predmetov, zvyškov rastlín a kostí zvierat, ktoré nepodľahli rozkladným procesom, zisťujeme, aké plodiny ľudia pestovali, aké drevíny použili na stavbu domu a aké na palivo, aké zvieratá chovali a lovíli, ako sa sortiment plodín a zloženie stáda mení v čase a priestore, či boli zvieratá chované na mäso, mlieko, vlnu alebo prácu, aké veľké plochy v krajine boli obhospodarované, či do práce na poličkách vkladali ľudia veľa alebo málo práce...

Dôležité informácie o kultúre bývania, architektúre a organizácii priestoru v osadách prezrádzajú nálezové situácie – napr. zvyšky stavieb, ohnísk, pecí a jám hĺbených za účelom uskladnenia potravín. Predstavu o spôsobe a intenzite využívania krajiny pravekými komunitami získavame na základe máp archeologických lokalít, stále častejšie hodnotených v prostredí GIS. Je dôležité nezabudnúť, že „archív“, z ktorého archeológ čerpá informácie, je útržkovitý a je priamo a silne ovplyvnený správaním ľudí, ktoré nie je stále rovnaké. Navyše terénny archeologický výskum je deštruktívny, t.j. je jediným vedeckým pokusom, ktorý nie je možné zopakovať a pri použití nesprávnej metódy dochádza k trvalej strate informácií.

← Zhorená zásoba obilia môže byť archívom informácií o sortimente plodín, agrotechnických postupov, ekologických podmienok prostredia, čase archeologických udalostí, či dokonca stupňa organizácie pravekých ľudských spoločností.

Práca archeobotanika

začína priamo na archeologickej lokalite, kde odoberá, katalogizuje vzorky sedimentov a uloženín a následne ich spracováva. Nakoľko sú rastlinné makrozvyšky veľmi malé a voľným okom v uloženinách len zriedka viditeľné, nie je možné odhadnúť, koľko ich vo vzorkách bude. Zvyšky rastlín, ale aj kosti malých zvierat, rybie šupiny, ulity mäkkýšov či drobné artefakty (napr. korálky) sa zo sedimentov získavajú preplavovaním vodou. Zväčša sú ľahšie ako sediment. Pri jeho namočení vyplávajú na hladinu a je ich možné zachytiť do jemných sít. Ak neplávajú, je ich potrebné povyberať zo zvyšku, ktorý ostal po preplavení sedimentu a je už zbavený jemných ílových častíc. Na získanie dostatočného množstva archeologických rastlinných zvyškov musí archeobotanik preplaviť z jednej lokality aj niekoľko stoviek alebo tisícok litrov hliny. Najviac času trávi za mikroskopom, kde identifikuje zlomky driev a semená, prípadne obaly semien rastlín. Tie sa dochovali najčastejšie vďaka tomu, že úplne nezhořeli (zuhlňateli), zriedkavejšie sú prestúpené soľami kovov (mineralizované), či nezuhlňatelené (zakonzervované vodou v sedimentoch bez prístupu vzduchu). Veľmi dôležité je však i získavanie semien rastlín pre porovnávaciu zbierku alebo získavanie informácií o tradičných nemechanizovaných postupoch pestovania, pozberovej úpravy a konzumácie plodín a o spôsoboch využívania planorastúcich druhov. Etnobotanický výskum nielen ukazuje množstvo variácií a adaptácií ľudského správania, ktoré treba zohľadniť pri archeologickej interpretácii, ale poskytuje možnosť stretnúť veľmi zaujímavých ľudí a spoznávať ich, nie vždy ľahké životné osudy.

→ 2. Preplavovanie, resp. extrakcia rastlinných makrozvyškov z archeologických uloženín vodou, je v horúcom a slnečnom počasí veľmi príjemné. Mária Hajnalová pri preplavovaní sedimentov z doby bronzovej na ostrove Failaka v Kuwaite. Autor fotografie: Jozef Duriš

→ 3. Nedôverčivé gazdinky z podhorskej rumunskej dedinky Béta prezradia recept na pestovanie archaickej pšenice jednozrnky iba málokomu. Noémi Beliak Pažinová (na fotografii vpravo) je jednou z mála. Autor fotografie: Dagmar Dreslerová



← 1. Uhlík jedle s viac ako 25 letokruhmi z archeologického výskumu na harde Čeklis pochádza z požiarom poškodennej časti konštrukcie. Nakoľko na vonkajšom okraji fragmentu vidno zvyšky podkôrového letokruhu, malo by byť možné stanoviť rok, v ktorom bol strom zoťatý. Autor fotografie: Hrad Čeklis, o.z.

↓ 4. Archeobotanici musia ako Popolušky triediť semená od sadzí a pliev. Na hornej miske je nevytriedená archeobotanická vzorka. Na dolnej miske je časť zhorenej zásoby obilia z doby bronzovej, ktorá neobsahovala takmer žiadne nečistoty. Na bielej miske sú zrná, dnes už takmer zabudnutej pšenice jednozrnovej, hlavnej obilniny prvých roľníkov na našom území.



Práca zooarcheológa

Veľmi podobná je práca zooarcheológa. Za pomoci atlasov a porovnávacej zbierky určuje pre každý fragment druh kosti a druh zvierata. Následne ho zväží a odmeria na laboratórnych meradlách a váhach s vysokou presnosťou. Pokiaľ je to možné, stanoví vek a pohlavie jedinca, z ktorého kost pochádza. Zaznamená tiež patologické zmeny. Tieto primárne dáta slúžia neskôr na získavanie dát sekundárnych, ktoré charakterizujú napr. výšku tela zvierat, zdravotný stav a veľkosť stáda a jeho zloženie (počet samíc, samcov, mladých a starých jedincov). Rôzne matematické a štatistické metódy a modely potom pomáhajú charakterizovať špecializáciu chovu na mäso, mlieko, vlnu či prácu alebo rozlíšiť medzi usadeným a mobilným spôsobom života komunity.

Paleoekologická metóda

V inej pozícii je palynológia – paleoekologická metóda, ktorá skúma fosilne pelové zrná uložené v prirodzených sedimentoch na dnách jazier a zaniknutých riečnych meandrov, v rašeliniskách či fosílnych pôdach. Pri štúdiu takéhoto „prírodného archívu“ existuje možnosť vrátiť sa na miesto v krajine a v prípade potreby odoberať novú sadu vzoriek. Mikroskopické pelové zrná, uložené v sedimentoch rôzneho veku pochádzajú z rastlín, ktoré žili väčšinou spolu, majú jasnú taxonómiu a preto je ich možné použiť na rekonštrukciu vegetácie. Spolu s ďalšími tzv. nepelovými časticami (riasy, schránky prvokov, mikrouhlíky, cysty parazitov) a vlastnosťami sedimentu, poskytujú vodítko k indikácii zmien prostredia a podmienok života v určitom čase v minulosti, na určitom mieste v krajine. Práca palynológa tiež začína v teréne, najmä močaristom a často nebezpečnom. Odber vzoriek vrtaním, alebo kopaním hlbokých sond vyžaduje um, veľkú silu a/alebo drahú techniku. V laboratóriu sa z odobratých a dobre popísaných fotograficky zdokumentovaných profilov berú z rôznych hĺbok menšie vzorky. Tie sa zložitým postupom nahrievajú, varia alebo namáčajú v rôznych kyselinách a centrifugujú, čím sa pelové zrná a nepelové objekty oddelia od sedimentu. Kvapky roztoku s takýmito organickými časticami sa prenášajú na podložné sklíčko a identifikujú a počítajú pod mikroskopom. Výsledkom pelovej analýzy je percentuálny diagram zobrazujúci zastúpenie jednotlivých taxónov na časovej ose. Aby sme si dokázali urobiť predstavu o vegetačnom kryte krajiny a jeho zmien v čase – fluktácia lesa a bezlesia, vplyv ľudskej činnosti - je potrebné tieto dáta „opraviť“ - t.j. zahrnúť do kalkulácií, napr. informácie o pelovej produktivite dôležitých druhov rastlín, alebo výsledky konfrontácie pelovej analýzy a historických záznamov alebo dnešnej vegetácie. Len tak bude možné porozumieť vplyvu klímy, vegetácie a ľudskej činnosti a následne porozumieť fungovaniu budúcich ekosystémov.

Rádiouhlíkové datovanie a dendrochronológia

Ako archeológia, tak palynológia sa dnes nezaobíde bez presného stanovenia veku hodnotených udalostí. U oboch odborov je možné použiť tzv. relatívnu chronológiu (datovanie), ktoré v archeológii vychádza z archeologického odhadu veku artefaktov (napr. kultúra s lineárnou keramikou mladšej doby kamennej, lužická kultúra doby halštatskej a pod.) a v palynológii z dominancie a kombinácie určitých taxónov (napr. preboreál – nárast peľu liesky; boreál – nárast peľu borovice). Ako sa však ukázalo, takéto datovanie má svoje limity a najmä pri vzájomnej konfrontácii a kombinácii výsledkov rôznych vedných odborov potrebujeme s istotou vedieť či hodnotíme súvke udalosti. Tu na pomoc prichádza stanovenie tzv. absolútneho veku s využitím rádiouhlíkového datovania a dendrochronológie. Rádiouhlíkové datovanie je založené na princípe, že po smrti organizmu sa množstvo uhlíka (^{14}C) nahromadeného počas života (u rastlín fotosyntézou, u živočíchov z konzumovanej potravy) začne redukovať – rádioaktívne rozpadáť. Meraním množstva ^{14}C vo vzorke odumretej časti rastliny (drevený uhlík) alebo živočicha (kosť) získame informáciu, na základe ktorej môžeme stanoviť, kedy organizmus prestal žiť, t.j. prijímať uhlík. Čím staršia je vzorka, tým menej ^{14}C v nej bude. Rádiouhlíkové datovanie sa robí v špecializovaných laboratóriách, ktoré poskytnú informácie o množstve nameraného uhlíka. Na stanovenie absolútneho veku (roky pred alebo po prelome letopočtov) treba tieto dáta ďalej upravovať – kalibrovať. Pri kalibrácii sa využíva kalibračná krivka, ktorá ukazuje fluktuáciu koncentrácie ^{14}C v atmosfére. Je zostrojená na základe rádiouhlíkového datovania letokruhov stromov známeho

→ Mária Hajnalová pri práci so špeciálnym mikroskopom vo svojom laboratóriu.



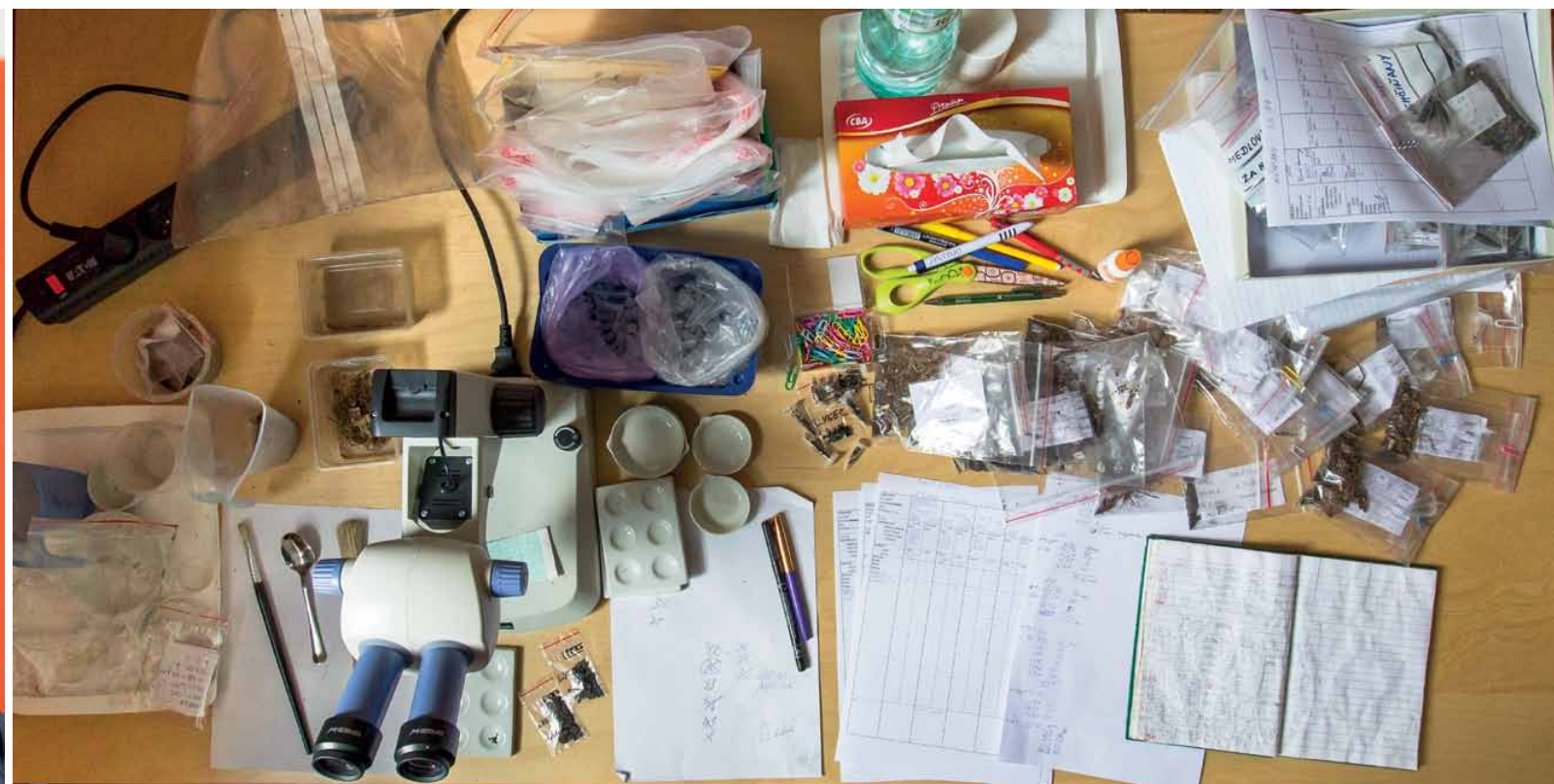
veku a stále sa precizuje. Letokruhy stromov sa vytvárajú každoročne. Na základe teploty a množstva zrážok v danom roku/vegetačnej sezóne sa mení ich hrúbka. Skupiny susediacich letokruhov vytvárajú špecifické sekvencie, ktoré je možné medzi stromami toho istého druhu korelovať a spájať. Na základe takejto dendrochronologickej korelácie je možné stanoviť vek, keď sa

jednotlivé letokruhy tvorili, u niektorých druhov (napr. dub, jedľa, smrekovec) až s presnosťou na kalendárny rok. Letokruhy nesú v sebe tiež informácie o sezónnych variáciách klímy (suchá/mokrý jar, teplá/chladná jeseň...), ale aj o poškodení stromu hmyzom, ohňom alebo človekom (napr. odrezávanie výmladkov ako krmivo pre zvieratá, alebo výrobu košíkov).



← Po požiari domu v staršej dobe železnej ostal tento kus mazanice, „malty“ z hliny a slamy, ktorá vyplňala otvory v stavbe z nahrubo otesaných guľatých trámov. Dozvedáme sa z nej aj to, že ľudia, ktorí dom stavali, pestovali proso.

↓ Bežný pracovný stôl archeobotanika.



Rekonštrukcia klímy v minulosti

Pri rekonštrukcii klímy v minulosti sa v súčasnosti môžeme opierať o dva základné typy modelov - modely všeobecnej cirkulácie (GCM - *general circulation models*) a makrofyzikálny klimatický model (MCM - *macrophysical climate model*). GCM vychádzajú z klimatických proxy dát – t.j. nepriamych ukazovateľov určitej charakteristiky klímy – napr. z informácií o ekologických nárokoch rastlín (palynologické dáta) alebo živočíchov (napr. larvy pako-márov z rašelinísk), prípadne hodnôt pomeru izotopov kyslíka v ľadovcových

vrtoch. Postupujú smerom nahor od dát lokálnych ku globálnym. Čiže na základe zvolených klimatických „proxy“ charakterizujú napr. priemernú letnú/zimnú teplotu najteplejšieho/najchladnejšieho mesiaca v roku alebo celoročný úhrn zrážok a ich dynamiku v určitom časovom úseku (polstoročia či milénia) na jednom mieste na Zemi. Následne kombinujú viaceré lokálne a regionálne dáta, až nakoniec vytvoria globálny model klímy. MCM postupuje opačne. Najprv stanovuje množstvo žiarenia, ktoré dopadlo v minulosti na Zem. To odvodzuje z informácií o zmene orbity Zeme, náklonu a rotácie zemskej osi (tzv. Milankovichove cykly), množstve a sile vulkanických erupcií (vulkani-

cite) a reflektivity zemského povrchu (albedo). Následne počíta priemerné mesačné teploty na oboch hemisférach pre 100-ročné intervaly a postupuje k predikcii klímy v minulosti na určitom mieste na zemi. Pri nej vychádza z ročného pohybu atmosférických centier (centrá tlakovej výše nad oceánmi a jet) a lokálnej geomorfológie krajiny. M. Hajnalová, ktorá v súčasnosti zatiaľ ako jediná vytvára lokálne MCM modely v strednej Európe, mala to šťastie, že ju to naučil sám autor modelu Reid Bryson († 2009). Sám si prial, aby sa pravdivosť a použiteľnosť tohto „až neuveriteľne jednoduchého“ modelu testovala najmä archeologickými a paleoekologickými dátami.



Archeologické rastlinné zvyšky je potrebné konfrontovať s porovnávacou zbierkou moderných semien a rastlín.

Najvýznamnejšie zistenia

K najvýznamnejším výsledkom práce tímu patria dve zistenia. Prvým je doklad výskytu lokálneho glaciálneho refúgia dubu – t.j. miesta, kde táto drevína „prečkala“ dobu ľadovú – a ktoré sa muselo nachádzať na juhozápadnom Slovensku alebo v severnom Maďarsku,

a nie až na Balkáne. Druhým je doklad o pretrvávajúci enkláv trávnatých lesostepí v priestore juhozápadného Slovenska a južnej Moravy od začiatku holocénu (11. tis. p.n.l.) až do súčasnosti. Boli tu teda aj v čase, keď sa v tomto priestore usadili prví roľníci (6. tis. p.n.l.). Tento poznatok výrazne mení doterajšiu predstavu o živote prvých roľníkov na našom území a o úlohe, ktorú zohrali pri vývoji našej prírody. Podľa pôvodnej hypoté-

zy bola vtedy krajina strednej Európy pokrytá hustými (pra)lesmi, ktoré musel človek kľčovať a vypalovať, aby získal ornú pôdu a priestor pre pastvu stád. Naše zistenie indikuje, že toto nebolo nutné a prví roľníci osídľovali práve spomenuté otvorené (stepné) enklávy krajiny, už prirodzene „pripravené“ pre poľnohospodárstvo.

Kto sme

Sme rôznorodá a početná skupina, ktorej členovia pracujú na rôznych inštitúciách a participujú na rôzne zameraných projektoch. Vymenujem iba tých, ktorých cesty sa v poslednom čase najčastejšie publikačne stretli. Archeológia: doc. Noémi Beliak Pažinová, PhD., Mgr. Zuzana Borzová PhD., z Katedry archeológie UKF, Mgr. Peter Demján z Katedry archeológie UK Bratislava, prof. Jiří Macháček, PhD., a PhDr. Klára Šabatová, PhD., z Ústavu archeologie a muzeologie MU v Brne, Mgr. David Parma, PhD., z Ústavu archeologické památkové péče v Brne, PhDr. Lumír Poláček, PhD., Mgr. Marek Hladík, PhD., Mgr. Marián Mazuch, PhD., z Archeologického ústavu AVČR v Brne, PhDr. Martin Kuna, DrSc., a PhDr. Dagmar Dreslerová, PhD., z Archeologického ústavu AVČR v Prahe, Alžbeta Danielisová z Ústavu Archeologie Univerzity Karlovy v Prahe. Archeobotanika: doc. Mária Hajnalová, PhD., Mgr. M. Látková a Mgr. Jana Hlavatá z Katedry archeológie UKF, Mgr. Petr Kočár z Archeologického ústavu AVČR v Prahe. Archeozoológia: Mgr. Zora Miklíková-Bielichová z Archeologického ústavu SAV v Nitre, Mgr. Gabriela Dreslerová z Muzea v Břeclavi, RNDr. Lenka Kovačiková, PhD., z LAPE JU v Českých Budějovicích. Palynológia: RNDr. Vlasta Jankovská, PhD., RNDr. Eva Jamrichová, PhD., z Botanického ústavu AVČR Brno; RNDr. Helena Svobodová-Svitavská, PhD., z Botanického ústavu AVČR Praha, RNDr. Petr Kuneš, PhD., z Katedry botaniky UK Praha, doc. Petr Pokorný, PhD., z Centra teoretických studií UK Praha. Dendrochronológia a 14C datovanie: Mgr. Peter Barta, PhD., a Mgr. Petra Kmetová z katedry archeológie UKF Bratislava.

doc. Mgr. Mária Hajnalová, PhD.,
Katedra archeológie FF
foto: LB

ŠTUDENTI BUDÚ REPREZENTOVAŤ UNIVERZITU V PLZNI

Dňa 28. apríla 2015 sa na Katedre techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre uskutočnilo katedrové kolo ŠVOUČ s názvom Technické vzdelávanie, informačné technológie a didaktika odborných technických predmetov.

Každoročne sa ho zúčastňujú študenti, ktorí sa v rámci svojho voľného času venujú záujmovej činnosti prekračujúcej hranice povinného zvládnutia obsahu vzdelávania daného študijným programom, ktorý študujú. Ako sa vyjadrila predsedkyňa poroty prof. PaedDr. Alena Hašková, CSC., aj tento rok bolo náročné spravodlivo určiť poradie súťažiacich na víťazných priečkach. Pri hodnotení súťažiacich porota prihliadala na nasledovné kritériá: kvalitu vypracovania písomnej časti práce, úroveň a náročnosť spracovania praktickej časti práce a tiež úroveň predstavenia zamerania práce a obhájenia dosiahnutých výsledkov. Na 1. mieste sa umiestnil študent Bc. Marek Števík, ktorého konzultantom bol prof. Ing. Tomáš Kozík, DrSc. Jeho súťažná práca s názvom Zariadenie na meranie elektrických potenciálov na povrchu keramických materiálov komisiu zaujala náročnosťou spravovania tematiky, ako aj svojím originálnym prístupom k riešeniu danej problematiky. Výstupom riešenia súťažnej práce bol merací prístroj využiteľný pre priemyselné a aj výskumné účely.

Na 2. a 3. mieste sa spoločne umiestnili dve súťažné práce, ktorých zameranie bolo odlišné, ale ich výstupy a náročnosť spracovania problematiky boli na porovnateľnej úrovni. Bc. Miroslav Kopecký súťažil s prácou Hlavalamy, ktorú vytvoril pod vedením doc. PaedDr. Márie Vargovej, PhD. Súťažiaci spracoval problematiku technických hlavalamov a na základe získaných informácií navrhol a vyhotovil hlavalam pre žiakov 2. stupňa základnej školy. Konštrukčné riešenie hlavalamu je na takej úrovni, že

môže byť zaradený vo vyučovaní predmetu technika na základnej škole v rámci praktických prác pre žiakov. Jeho prínosom je aj originalita námetu a možnosť využitia medzipredmetových vzťahov pri jeho výrobe od nákresu po hotový produkt. Rovnako na 2. a 3. mieste sa umiestnila aj práca autorského tímu Bc. Michala Krištofíka a Bc. Erika Višňovského s názvom Používateľská príručka pre AutoCAD 2014 a jej využitie v predmete technika na ZŠ. Autori vypracovali metodický materiál pre učiteľov predmetu Technika, obsahujúci manuál s jednoduchými návodmi pre učiteľov doplnený o súbor pracovných listov s námetmi na praktické úlohy pre žiakov. Konzultantkou práce bola doc. PaedDr. Viera Tomková, PhD.

Víťazi katedrového kola súťaže ŠVOUČ budú v máji tohto roku reprezentovať našu univerzitu na jubilejnom 10. ročníku medzinárodnej študentskej konferencie Olympiáda techniky Plzeň 2015, ktorú organizuje Západočeská univerzita v Plzni. Veríme, že napriek silnej konkurencii študentov zo štyroch krajín budú naši reprezentanti úspešní a so svojimi prácami sa umiestnia na medailových pozíciách.

doc. PaedDr. Viera Tomková, PhD.,
Katedra techniky a informačných technológií PF
foto: Miroslav Šebo



„Vďaka bleskom a búrkam je potom na svete tak krásne.“

Michaela Pribilincová:
riaditeľka mestského
kultúrneho centra,
autorka projektu
Pozitívne rozprávky
a e-Žena roka 2014.



Na našej univerzite ste študovali ste psychológiu. Ako si spomínate na štúdium, študentský život?

Štúdium na UKF som si užívala. Niekedy som sa pristihla pri tom, ako sa teším na skúškové obdobie, pretože to bol pre mňa určitý druh adrenalínu a mohla som si otestovať rôzne stratégie ako skúšky urobiť :o). A pamätám si na to vzrušenie, keď sme dostali rozvrh na nový seminár, ako som sa tešila, že konečne máme aj praktické predmety... Občas to bol síce aj stres, obavy a podobne, no to k študentskému životu asi patrí.

Na škole sme so spolužiakmi založili detskú linku pomoci, kde sme poskytovali intervenciu cez telefón. Bola to skvelá prax so skutočnými klientmi. Na linku sme si sami zháňali financie, tak sme sa nenučili, a veľa sme sa naučili. Čo mňa ešte veľmi obohatilo bolo, že mi dali priestor na vlastnú tvorbu. Schválili mi vlastnú tému na ročníkovú prácu, ktorá nebola vypísaná, a vďaka tomu som sa mohla sebarealizovať a byť úspešná. Za túto flexibilitu im veľmi ďakujem, hlavne Marcelke Verešovej, ktorá mi trpezlivo pomáhala a viedla ma ako konzultantka.

Kam smerovali vaše kroky po ukončení štúdia? Resp. ktorým smerom sa uberala vaša kariéra?

Už ako piatačka na vysokej škole som začala robiť pre jednu základnú školu školského psychológa. Odtiaľ som odišla robiť psychologičku na psychiatrii, lebo som tam videla väčšiu perspektívu ako na základnej škole. Do roka som si založila vlastné občianske združenie, aby som mohla začať robiť rôzne projekty pre mladých. Tak sa mi podarilo urobiť krásny projekt, vďaka ktorému som vytvorila na psychiatrii hipocentrum, a začala som poskytovať pre pacientov, ale aj iných klientov

hipoterapiu (terapia pomocou koní). Vďaka iným projektom, ktoré som si písala a riadila, sme získavali ďalšie financie na udržanie hipocentra, na terapie pre handicapované detičky a zahraničné projekty s mladými ľuďmi. Dokonca som založila v nemocnici aj canisterapiu (liečenie pomocou psíkov). V tomto období som sa veľmi veľa naučila o projektovom cykle, riadení ľudí, účtovníctve, propagácii a riadení organizácie.

Popri tom som pracovala na čiastočný úväzok aj v špeciálnej škole pre nepočujúcich, kde som sa naučila zas iné veci. Po štyroch rokoch, keď už hipocentrum a canisterapia boli stabilizované, rozhodla som sa ísť ďalej, lebo som cítila, že okrem rutínnej práce psychiatrii nemám viac čo dať. Tak som sa rozhodla pre odvážny, no ťažký krok, a dala som výpoveď aj v nemocnici aj v škole.

Popri tom som napísala list primátorovi v Žiari nad Hronom o tom, aký potenciál majú v práci s mládežou, o mojich skúsenostiach s projektmi pre mladých ľudí, a ponúkla som mu, že stačí, keď mi vytvorí na úrade pracovné miesto, ja už financie na aktivity s mládežou získam sama. Môj list primátora zaujal, a tak keď som prešla niekoľkými výberovými komisiami, vytvorili mi pracovnú pozíciu Koordinátor práce s mládežou. V dnešnej dobe si už viaceré mestá uvedomujú opodstatnenie tejto funkcie, preto podľa nášho vzoru aj iné mestá začali vytvárať pozície pre koordinátora práce s mládežou. Práca sa mi veľmi páčila, lebo som mohla s mladými ľuďmi tvoriť projekty, ktoré ich posúvali vpred, veľa vecí sme v meste zmenili, upravili. Niekoľko mladých ľudí sa nám podarilo dostať do zahraničia, zahraničných mladých ľudí zase k nám. A ja som sa opäť naučila veľa vecí, a získala som nové zručnosti, vďaka ktorým som sa po troch rokoch rozhodla ísť do výberového konania na post riaditeľky mestského kultúrneho centra, ktoré som aj vyhrala. Riaditeľku robím dodnes. Je to krásna tvorivá práca s úžasnými ľuďmi, s talentami, je to o správnom manažmente a motivácii ľudí. V tejto práci môžem využívať svoje poznatky zo psychológie, projektovej činnosti, organizácie a ekonómie.

A tak, vďaka tejto práci som mala možnosť zapojiť do vlastnej tvorby veľa talentovaných ľudí od hercov, hudobníkov, maliarov, čím vzniklo krásne a inšpirujúce CD - audio Pozitívne rozprávky s pesničkami.

Kedy a kde sa začal príbeh pozitívnych rozprávok? Čo bolo za ním? Prečo práve rozprávky? V čom sú iné?

Pri zaspávaní som trojročnému synovi púšťala klasické nahovorené rozprávky – Červenú Čiapočku či Medovníkovú chalútku. Rozmýšľala som, aké obrazy sa mu v hlave vynárajú, keď počúva, ako vlk zožerie starkú, Karkulku, potom mu rozpárajú brucho a hodia ho do studne. Podobne na mňa pôsobil aj ďalší spomínaný príbeh, kde chce najskôr ježibaba upiecť a zjesť Janka a Marienku a neskôr ju deti hodia do pece. Keď sme boli v lese na hriboch, stále sa obzeral, či niekde nestriehne vlk. Podobnú skúsenosť mali aj kamarátky. Tak som si povedala, že tadiaľ cesta nevedie. Spomenula som si na teórie z psychológie, že deti do piatich rokov nevedia rozlišovať medzi realitou, snami a rozprávkami. Impulzom, prečo som začala vymýšľať alternatívne závery a pointy, bol môj syn a postupne aj ostatné deti. Keďže s podobnou situáciou sa stretávali aj iní rodičia, ale nevedeli si vymyslieť vlastné verzie známych príbehov, dala som to na papier. Kolega a pesničkár Janko Kulich prišiel s nápadom, že keď nám do Žiaru prichá-

dzajú hostovať obľúbení herci z viacerých divadiel, mohli by sme ich osloviť, aby postavy nahovorili. K tomu sme pridali originálne piesne. Preto audio verzia.

CD audio rozprávky sú Pozitívne rozprávky s pesničkami, ktoré v sebe ukrývajú tajomstvá šťastných detí. Tieto klasické rozprávky bez zla a násilia, ale aj nové príbehy s ponaučením, zábavnou a pútavou formou nahovorili obľúbení slovenskí herci ako Šišková, Hajdu, Sládečková, Kramár, Noga, Latinák, Kemka, Miežga, Ondrejková, Tlučková, Jedlovský, Štúr, Malachovský, Topolský, Porubjaková. A v čom sú naše rozprávky výnimočné? Majú v sebe pozitívny odkaz a tajomstvá, ktoré môžu deti bežne v praxi používať. Ponúkajú riešenia rôznych problémov a základné techniky z NLP (Neuro-lingvistického programovania, pozn. red.), aby deti ľahšie zvládali záťažové situácie v živote. A každá rozprávka má aj vlastnú originálnu pesničku, ktorú naspievali detičky a pesničkár Janko Kulich.

Na čom pracujete v súčasnosti? Aké sú vaše plány do budúcnosti? Čo by ste radi zrealizovali?

Momentálne mám rozpracovaných niekoľko vecí, a musím si podchvíľou určovať priority, aby som pozornosť nerozptyľovala rôznymi smermi. S mojou známou Andrejkou Pribilincovou, výbornou umelkyňou, mám pripravený prototyp na 3D knihu pre Červenú Čiapočku z pozitívnych rozprávok. Mám už nahraté nejaké nové pesničky a rozprávky pre CD Pozitívne rozprávky 2. a 3. diel. Práve som dopísala 10 krátkych bájok o afrických zvieratkách s ponaučením, ku ktorým budú tiež pesničky.

Určite ste sa stretli aj s mnohými prekážkami. Ako ste ich dokázali prekonať? Mal na to vplyv aj Váš záujem o psychológiu?

Pravdaže, psychológia mi poskytla veľa cenných skúseností a vedomostí, ktoré už automaticky používam v praxi, no podľa mňa všetko závisí na našom postoji. Mojou výhodou je, že som optimista s reálnym pohľadom na svet, a prekážky skôr vnímam ako výzvu. Neustále pracujem na sebe, hľadám spôsoby na zlepšenie vecí okolo seba, a rada posúvam iných vpred, aby dosahovali svoje ciele. Naučila som sa, že musím úplne dôverovať svojim pocitom, aj keď ma rozum občas prehovára. Ako teda prekonávam prekážky? Neustále si pestujem optimizmus v rámci prevencie. :o) Napr. som vyhodila z domu telku. Sama si vyberám na počítači, čo chcem pozerieť, a nenechávam na seba vplývať negatívne správy a reklamy. Obklopujem sa vo väčšine času ľuďmi, s ktorými mi je dobre. Eliminovať som tzv. energetických upírov. Čítam a pozerám veci, ktoré ma nejakým spôsobom obohacujú. Mám rada inšpiratívne príbehy, kde je preukázané, že ľudia práve vďaka neúspechom dokázali veľké veci. A preto, keď už príde nejaká prekážka alebo problém, mám dostatok síl a energie vnímať to ako dočasnú situáciu, ktorá má svoje dôvody, a je to len krok v pred, i keď niekedy bolestivý. Mňa najviac posunuli práve tie najťažšie životné situácie, bez ktorých by som nevytvorila toľko skvelých vecí. Takže môj odkaz: Vďaka bleskom a búrkam je potom na svete tak krásne.

Ďakujem za rozhovor.
Mgr. Jana Krajčovičová
foto: archív M. Pribilincovej

KAŽDODENNOŠŤ, ŽIVÁ TÉMA

Postavenie slúžok v domácnostiach, život počas Slovenského štátu, módné časopisy v socialistickom Československu, či pohľad na realitu poskytovania zdravotnej starostlivosti deťom v medzivojnovom období - to všetko a mnoho iného predstavila medzinárodná vedecká konferencia.



Pravidelnou súčasťou života Katedry histórie sú podujatia, usporiadané tak pre odbornú, ako i študentskú verejnosť. Ani tento rok nebol výnimkou. Dňa 17. marca 2015 sa uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia Každodennosť 19. a 20. storočia. Záštitu nad celým podujatím prevzal dekan Filozofickej fakulty prof. PaedDr. Bernard Garaj, CSc. Okrem hostiteľskej inštitúcie aktívne vystúpili zástupcovia zahraničných akademických pracovísk ako Ústav historických vied Univerzity Pardubice či Historický ústav Akademie Vied Českej republiky. Z domácich akademických pracovísk to boli predovšetkým Historický ústav Slovenskej akadémie vied a Centrum výskumu Vysokiej školy výtvarných umení v Bratislave. Prax mala zastúpenie v podobe Národného múzea v Prahe.

Slávnostného otvorenia sa v zastúpení dekana Filozofickej fakulty ujal prodekan pre vedu, výskum a postgraduálne formy štúdia doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD. Vzhľadom na rôznorodosť tém boli jednotlivé príspevky rozdelené do dvoch blokov. Prvý blok otvorila prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc., s príspevkom zameraným na kuchárske knihy a možnosti ich interpretácie pohľadom prípravy tzv. národných jedál. Otázkou postavenia slúžok v domácnostiach



sa zaoberali dva vzájomne prepojené príspevky. Konkrétny osud „netradičnej“ slúžky Josefy Křížkovej Náprstkovéj, priniesla PhDr. Milena Secká CSc. Na vystúpenie, z hľadiska historických a spoločenských kontextov služobníctva, nadviazala doc. PhDr. Magdaléna Paríková, CSc. Reklamným praktikám a spôsobom obchodnej propagácie v 19. a začiatkom 20. storočia sa venovala doc. PhDr. Pavla Vošahlíková, DrSc. Pohľad na výučbu katechizmu, metódy jeho výučby i prístup k výučbe tejto tematiky bol námetom príspevku Mgr. Hany Stoklasovej, PhD. Život na druhej strane spoločenského spektra v podobe osudu mladého delikventa počas prvej svetovej vojny, obmedzené možnosti jeho prežitia, predstavila Mgr. Martina Halířová, PhD. Prvý blok uzatvárali dva príspevky sledujúce život počas slovenského štátu na príklade mesta Nitra. Organizovanie dievčat v Hlinkovej mládeži výstižne podala Mgr. Nina Sozanská. Filmové premietanie a kultúru v Nitre inovatívne zobrazili Alena Mikulášová, PhD., a Miroslav Palárik, PhD.

Druhý blok vystúpení sa venoval predovšetkým menej reflektovaným aspektom každodenných dejín. Módné časopisy v socialistickom Československu a vznik odevných kolekcií, vrátane spolupráce rozličných oddelení, priblížila Zuzana Šidlíková, PhD. Kolobeh života na vidieckej škole, spôsob osláv dobových sviatkov po roku 1945 prezentovala doc. PhDr. Margita Jágerová, PhD. Pohľad na realitu poskytovania zdravotnej starostlivosti deťom v medzivojnovom období bol predmetom vystúpenia doc. PhDr. Evy Morovicsovej, PhD., a PhDr. Anny Falisovej, CSc. Výučbe odborných škôl pre ženské povolania, od zákonných rámcov po obsah vzdelávania, sa venovala PhDr. Adriana Kičková, PhD. Stváranie každodennej reality v autorských rozprávkach bolo predmetom príspevku Mgr. Mariany Čechovej, PhD. Návrat k prírode vo forme rekreačných aktivít (záhradkarské osady) priniesla prof. PhDr. Zuzana Beňušková, CSc. Konferenčné vystúpenia uzatvoril s problematikou ľudových tancov, v kontexte historických a spoločenských zmien, vrátane názornej ukážky, Mgr. Peter Hrabovský.

Záver oboch blokov, za aktívnej účasti nielen študentskej obce, bol venovaný otázkam a diskusi k jednotlivým predneseným príspevkom, čím sa prítomným poodkryli niektoré z bielych miest súčasného výskumu každodennosti.

PhDr. Adriana Kičková, PhD.,
Mgr. Nina Sozanská,
Katedra histórie FF
foto: Nina Sozanská
a Michaela Niklová

NÁVŠTEVA ZO SLOVENSKEJ AKADÉMIE VIED



Dňa 11. marca 2015 sa uskutočnila na Fakulte prírodných vied prednáška prof. RNDr. Pavla Šajgalíka, DrSc., predsedu Slovenskej akadémie vied a vedúceho Oddelenia keramiky Ústavu anorganickej chémie SAV v Bratislave, s názvom „Metamorfózy keramiky od Věstonickej venuše po nepriestrelný pancier“. Prednáška, ktorá bola prednostne určená študentom študijných programov v rámci študijných odborov fyzika a chémia, ako aj všetkým doktorandom FPV, sa stretla s veľkým záujmom študentov a pedagógov fakulty. Poslucháči vďaka prístupnej forme prednášky získali informácie o rôznych zaujímavých vlastnostiach keramických materiálov a širokej škále ich aplikácií v rôznych oblastiach (priemysel obrábacích strojov, automobilový priemysel, elektrotechnický priemysel, priemysel pre pokročilé spotrebné materiály, obrana, zdravotníctvo a pod.).

Po prednáške prof. P. Šajgalík navštívil Termofyzikálne laboratórium na Katedre fyziky orientované na výskum tradičnej keramiky, kde pokračovala už užšie zameraná diskusia na odborné problémy a pozíciu výskumu keramiky v SR. Uvedená prednáška bola prvým podujatím z pripravovaného cyklu prednášok významných osobností z oblasti prírodných vied na FPV.

prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.,
prodekanka pre vedeckovýskumnú činnosť FPV
foto: Miroslav Kadlečík

ARCHITEKTÚRA 20. STOROČIA

Dňa 25. februára 2015 sa uskutočnila v Galérii na schodoch Katedry kulturológie Filozofickej fakulty UKF v Nitre unikátna tematická výstava študentov kulturológie s názvom Architektúra 20. storočia v Nitre, ktorá predstavovala zmysluplný výstup z predmetu Tvorivý seminár (grafický dizajn a fotografia) pod vedením Mgr. Juraja Nováka. Monotematický semestrálny projekt priniesol svoje ovocie

v podobe vystavených posterov študentov s ojedinelých zachytením architektonických pamiatok mesta Nitra ako nepovšimnutého kultúrneho dedičstva. Výstavu kurátorsky zostavil Mgr. Richard E. Pročka a atmosféru vernisáže obohatil hudobný hosť Matúš Budínsky.

doc. Mgr. Miroslav Ballay, PhD.,
Katedra kulturológie FF

UNIVERZITA ÚSPEŠNÁ V REBRÍČKU URAP

Podľa rebríčka URAP (University Ranking by Academic Performance) je Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre jednou zo šiestich najlepších slovenských vysokých škôl. URAP je turecký rebríček zostavovaný Inštitútom informatiky na Middle East Technical University. Primárne sa zameriava len na výskumný výkon vysokých škôl a hodnotí 2500 vysokých škôl sveta s najvyšším počtom publikácií, z ktorých zostavuje rebríček najlepších 2000. Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre sa umiestnila na 1797. mieste. Viac informácií nájdete na: <http://www.urapcenter.org>.

-red-



NITRIANSKE ŠTATISTICKÉ DNI

V dňoch 5. až 6. marca 2015 sa na Katedre matematiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnila medzinárodná konferencia „Nitrianske štatistické dni 2015“.

Konferenciu organizovali Katedra matematiky FPV UKF v Nitre a Slovenská štatistická a demografická spoločnosť. Konferencia sa konala pod záštitou dekana FPV prof. RNDr. Libora Vozára, CSc., a určená bola hlavne pre pracovníkov univerzít Slovenskej republiky a Českej republiky. Predsedkyňa programového výboru prof. RNDr. Anna Tirpáková, CSc., privítala hostí a účastníkov konferencie a odovzdala slovo prodekanovi FPV RNDr. Dušanovi Vallovi, PhD., ktorý konferenciu slávnostne otvoril. V otváracom prejave zdôraznil význam konferencie a potrebu jej konania a budovania tradície. Na pôde Katedry matematiky účastníkov konferencie privítala a pozdravila aj vedúca katedry doc. PaedDr. Gabriela Pavlovičová, PhD.

Pozvanie organizátorov konferencie tento rok prijal prof. RNDr. Anatolij Dvurečenskij DrSc., z Matematického ústavu Slovenskej akadémie vied, ktorý predniesol plenárnu prednášku. Vo svojej veľmi zaujímavej prednáške na tému „Čo všetko môže byť pravdepodobnosť“ porozprával o historickom vývoji pojmu pravdepodobnosti a o príspevku slovenských matematikov do tejto zaujímavej oblasti.

S ďalšou prednáškou v pléne vystúpila riaditeľka nitrianskeho pracoviska Štatistického úradu Slovenskej republiky Ing. Renáta Dušová, ktorá účastníkov konferencie informovala o novom prerozdelení kompetencií jednotlivých národných pracovísk s dôrazom na činnosť pracoviska v Nitre. Účastníci konferencie mali možnosť pozrieť si aj ukážky publikácií vydaných ŠÚ SR, ktoré im poskytla Ing. Renáta Dušová v rámci svojej prezentácie.

V popoludňajšej časti konferencie vystúpili jednotliví účastníci s hodnotnými príspevkami zameranými na štatistiku a pravdepodobnosť. Príspevky sa týkali viacerých výskumných oblastí: regionálna štatistika, aplikácie štatistických metód, metodológia a prax zberu štatistických údajov, matematická štatistika a pravdepodobnosť, štatistický softvér a vyučovanie matematickej štatistiky. Pracovníci Národného ústavu certifikovaných meraní predstavili svoje pokroky pri riešení projektu Zvyšovanie kvality

Kristína Cafíková, FPV UKF v Nitre; RNDr. Viliam Ďuriš, PhD., FPV UKF v Nitre; doc. Ing. Jozef Hajdiak, CSc., STU, Bratislava; doc. PaedDr. Jana Kubanová, CSc., FES UPCE, Pardubice; doc. RNDr. Bohdan Linda, CSc., FES UPCE, Pardubice; RNDr. Ján Luha, CSc., LF UK, Bratislava; prof. RNDr. Dagmar Markechová, CSc., FPV UKF, Nitra; PaedDr. Janka Medová, PhD., FPV UKF v Nitre; RNDr. Ľubomír Rybanský, PhD., FPV UKF v Nitre; doc. Ing. Iveta Stankovičová, PhD., FM UK, Bratislava; prof. RNDr. Ondrej Šedivý, CSc., FPV UKF v Nitre; doc. RNDr. Marta Vrábelová, CSc., FPV UKF v Nitre a Mgr. Zuzana Vítězová, FPV UKF v Nitre.

PaedDr. Janka Medová, PhD.,
Katedra matematiky FPV
foto: Ján Šunderlík



vzdelávania na základných a stredných školách s využitím elektronického testovania.

Workshop pre študentov doktorandského štúdia Filozofickej fakulty UKF v Nitre s názvom „Matematická štatistika vo výskume a praxi“ v piatok 6. marca pripravila a viedla prof. RNDr. Anna Tirpáková, CSc., z Katedry matematiky FPV UKF v Nitre. Konferenciu garantoval programový a organizačný výbor v zložení: prof. RNDr. Anna Tirpáková, CSc. (predseda), FPV UKF v Nitre; PaedDr.

ÚSPECH NA FÓRE DIZAJNU

Študent Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy Filozofickej fakulty UKF v Nitre nás úspešne reprezentoval na 18. ročníku výstavy nábytkového, interiérového a exteriérového dizajnu – Staré a nové podoby dreva.

V dňoch 10. až 15. marca 2015 sa konal v priestoroch výstaviska Agrokomplex Nitra 18. ročník výstavnej prezentácie Fórum dizajnu. Cieľom podujatia bolo predstaviť odbornej i laickej verejnosti nielen nábytok, interiérové prvky a doplnky, ktoré vznikli kombináciou už použitých drevených predmetov, ale aj nové funkčné nábytky, interiérové objekty z recyklovaného materiálu. Akcia bola aj v tomto roku organizovaná pod záštitou Slovenského centra dizajnu a bola súčasťou výstavy Nábytok a bývanie Nitra. Na podujatí nás úspešne reprezentoval Róbert Horák, poslucháč prvého ročníka magisterského štúdia Katedry masmediálnej komunikácie a reklamy FF UKF v Nitre. Jeho dve práce „Robinia converso“ a „Satyri“ boli vybrané kurátormi výstavy a zaradené medzi exponované objekty výstavy. Sú to svetidlá pôvodne navrhnuté ako výstup predmetu Priestorová tvorba pod vedením Mgr. Márie Koškovej, PhD. Ako uvádza sám autor vystavovaných diel: „Hlavnou myšlienkou bolo spojiť kus prírody a techniky. Lampa je vytvorená z agátového stromu, ktorý je ručne opracovaný, zbavený kôry, vyhladený a ošetrovaný olejom. Od zdroja svetla na ústí konára je elektrina vedená jeho telom tak, aby poukázala na tvar a štruktúru agátového stromu. Pre tento efekt bola vybraná i červená farba elektrického kábla, ktorá dáva jasne najavo, ktorá časť je vytvorená silou



prírody a ktorá rukou človeka, zhmotňujúc tak moju víziu do jedného celku. Za funkčné prevedenie musím vo veľkej miere poďakovať môjmu otcovi.“ Študent Róbert Horák sa tak stal súčasťou výstavy, v ktorej svojou prácou konkuroval študentom z odborov umeleckých škôl. Pre ostatných študentov môže byť inšpiráciou, pretože podľa slov jeho vyučujúcej „dokázal, že aj bez ateliéru a technických možností, ak študent chce, je cesta k dizajnu a jeho projektovej realizácii možná a naši študenti sa tak vedú uplatniť aj v širšom komunikačnom priestore, ktorým je bezpochyby aj jazyk dizajnu“. Róbertovi Horákovi srdečne gratulujeme k úspechu a tešíme sa na ďalší z jeho tvorivých počínov.

Mgr. Ivana Polakevičová, PhD.,
Katedra masmediálnej komunikácie a reklamy FF
foto: Róbert Horák

VEDY O ŠPORTE



V utorok 5. mája 2015 sa uskutočnilo Celoslovenské kolo v Študentskej vedeckej a umeleckej činnosti vo „Vedách o športe“, na ktorom získali naši študenti dve krásne ocenenia. Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove privítala na akademickej pôde mladých vedcov zo slovenských univerzít. Podujatia sa zúčastnili študenti a pedagógovia Fakulty športu PU v Prešove, KTVŠ UKF Nitra, FTVŠ UK v Bratislave, KTVŠ UMB Banská Bystrica a UTVŠ Košice. Uroveň ŠVK v jednotlivých komisiách bola garantovaná profesormi, docentmi a odborníkmi

z celého Slovenska. V rozhodcovských komisiách participovali naši kolegovia doc. PaedDr. Nora Halmová, PhD. (Pohybové skladby) a doc. PaedDr. Jaroslav Brodání, PhD. (Doktorandi). Ďakujeme za vzornú reprezentáciu a veríme, že na budúci rok na akademickej pôde UK v Bratislave opätovne uspejeme. Výsledky nájdete na <https://www.ukf.sk/domov/660-studentska-vedecka-konferencia-vedy-o-sporte>.

Mgr. Ivan Vasiľovský, doktorand PF,
foto: Marcel Mravec

DEŇ SESTIER



Tento rok sa stretnutie uskutočnilo už trinásťkrát a konalo sa v spolupráci s Vysokou školou polytechnickou Jihlava, Slezskou univerzitou v Opavě a Regionálnou komorou sestier a pôrodných asistentiek v Nitre. Slávnostný odborný seminár otvorili prorektorka pre vzťahy s verejnosťou a sociálne veci PhDr. Miroslava Líšková, PhD., dekanka FSvZ prof. PhDr. Eva Sollárová, CSc., a vedúca Katedry ošetrovateľstva doc. PhDr. Gabriela Vörösová, PhD. Odborné semináre organizované Katedrou ošetrovateľstva pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa sestier vždy poskytujú priestor na stretnutie študentov ošetrovateľstva s odborníkmi z praxe, odbornými asistentmi, ako aj hosťami, ktorí pôsobili vo vzdelávaní sestier v

minulosti. V súlade s odporúčaniami Medzinárodnej rady sestier bola pre rok 2015 vyhlásená téma „Sestry: hybná sila zmien: efektívna starostlivosť, rentabilita“, ktorú predstavila PhDr. Erika Krištofová, PhD. Súčasťou odborného seminára bolo aj prezentovanie najlepších výstupov z katedrového kola ŠVOK študentkami 3. ročníka študijného programu ošetrovateľstvo. Oslavy Medzinárodného dňa sestier sú spojené s udeľovaním ocenenia Biele srdce. Motív bieleho srdca bol vybraný ako celosvetový symbol sestier v roku 1999 pri príležitosti 100. výročia založenia Medzinárodnej rady sestier. Tento rok bolo toto prestížne ocenenie, ktorým Slovenská komora sestier a pôrodných asistentiek vyjadruje svoje uznanie oceneným členom a členkám komory, udelené aj členke Katedry ošetrovateľstva FSvZ UKF v Nitre PhDr. Andrei Solgajovej, PhD. Tohtoročné stretnutie bolo úspešné a bolo prínosom pre všetkých zúčastnených, preto sa tešíme na stretnutie opäť o rok.

Mgr. Mária Semanišinová
Katedra ošetrovateľstva FSvZ, foto: autor

Katedra ošetrovateľstva Fakulty sociálnych vied a zdravotníctva UKF v Nitre pri príležitosti osláv Medzinárodného dňa sestier pravidelne organizuje slávnostný odborný seminár.

TECHNICKÁ OLYMPIÁDA



V dňoch 5. až 6. mája 2015 sa v priestoroch Katedry techniky a informačných technológií Pedagogickej fakulty UKF v Nitre uskutočnilo celoštátne kolo 5. ročníka Technickej olympiády. Jeho organizátormi boli Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR, Pedagogická fakulta Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže. Z Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR prišla účastníkov olympiády podporiť štátna tajomníčka Romana Kanovská. Súťaž sa zúčastnili dvojice žiakov 8. – 9. ročníka základných škôl z celého Slovenska, ktoré boli víťazmi v krajských kolách. V teoretickej časti písal každý zo súťažiacich test a potom už nasledovala praktická časť – práca v dvojiciach na projektoch podľa zadania. Technická

olympiáda je najmladšou predmetovou súťažou a medzi zaangažovanou učiteľskou verejnosťou je hodnotená veľmi pozitívne. Je nielen súťažou na podporu záujmu o techniku, ale aj systémom starostlivosti o talentovaných žiakov. Pozorovaním žiakov pri praktickej činnosti sa dá vybrať zariadenosť a pracovný zápal svedčiaci o záujme pre takýto druh činnosti. Práve táto zariadenosť žiakov núti organizátorov súťaže urobiť všetko pre úspešný priebeh ďalších ročníkov Technickej olympiády, na ktorých žiaci získajú základnú orientáciu v oblasti techniky a vzťah k technicky orientovaným odborom.

-red-
foto: Miroslav Šebo

REKTOR UNIVERZITY OCENIL UČITEĽOV

Dňa 27. marca 2015 rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., pri príležitosti medzinárodného sviatku Dňa učiteľov ocenil vedeniami fakúlt nominovaných 26 vysokoškolských učiteľov za ich osobnú investíciu do vysokoškolského vzdelávania a rozvoja jej kvality, vysoko profesionálny prístup k odbornému rastu a podpore študentov univerzity a šíreniu dobrého mena našej Alma mater doma i v zahraničí.

„Úspech študenta je vždy aj úspechom jeho učiteľa, a to aj napriek tomu, že jeho meno a zásluha zostávajú v pozadí,“ povedal rektor Zelenický. „Deň učiteľov je však ten mimoriadny deň, kedy si chceme uctiť prácu tých, ktorí konajú v mene dobra a úspechu iných, tých, ktorí im boli zverení, aby ich viedli na ceste k ich osobnému rastu, a tým aj k celospoločenskému blahu. Ako rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorá pokračuje v tradícii profesionálnej prípravy budúcich učiteľov, ale aj v príprave odborníkov iných študijných odborov, vyslovujem úprimnú vďaku všetkým tým, ktorí poslanie našej vysokoškolskej inštitúcie naplňajú a prajem im veľa tvorivých síl v ďalšej náročnej práci vysokoškolských učiteľov.“ Zoznam ocenených vysokoškolských učiteľov nájdete na: <https://www.ukf.sk/domov/525-rektor-univerzity-ocenil-ucitelov>.

doc. PaedDr. Marcela Verešová, PhD.,
prorektorka pre celoživotné vzdelávanie UKF v Nitre
foto: Jana Krajčovičová



DIGITÁLNE VIDEO V SÚČASNOM INTER-MEDIÁLNOU UMENÍ

V stredu 1. apríla 2015 sa v priestoroch Pedagogickej fakulty našej univerzity uskutočnila prednáška doc. Davida Korínka z Vysoké školy uměleckoprumyslové v Prahe. Prednáška na tému Digitálne video v súčasnom intermedialnom umení bola ďalším z príspevkov k naplňaniu cieľov projektu Inovácia študijných programov na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre za účelom skvalitnenia vzdelávacieho procesu. Prednášku organizovala Katedra výtvarnej tvorby a výchovy PF UKF v Nitre nielen pre študentov a pedagógov našej univerzity, ale aj pre širšiu odbornú verejnosť. Po prednáške nasledoval seminár v priestoroch katedry zameraný na konkrétne teoretické problémy súčasnej videotvorby. Doc. David Kořínek oboznámil študentov a pedagógov i z tvorbou intermedialnej umeleckej skupiny - Rafani. Účastníci prednášky tak mali možnosť oboznámiť sa s najaktuálnejšími umeleckými trendmi. Získali možnosť nahliadnuť do procesu tvorby v širších umelecko-teoretických súvislostiach. Prednáška bola druhou v poradí po prednáške experimentálneho japonského filmára Makina Takashiho a zároveň bola úvodom k návšteve významného umelca súčasnej medzinárodnej umeleckej scény Federica Díaza z Prahy. Federico Díaz prednášal 14. 5. 2015 o 10:00 v prednáškových priestoroch Pedagogickej fakulty.

Mgr. Ľubomír Zabadal, PhD.,
Katedra výtvarnej tvorby a výchovy PF
foto: LB

NÁVŠTEVA IVANA ŠTEFANCA

Dňa 4. mája 2015 sa vďaka organizačnému úsiliu Oddelenia práva Katedry sociálnej práce a sociálnych vied FSVaZ UKF v Nitre konala prednáška na tému „Vplyv gréckej a ukrajinskej situácie na Európsku úniu“. Prednášajúcim bol poslanec Európskeho parlamentu Ing. Ivan Štefanec, MBA, PhD., ktorý Slovenskú republiku v Európskom parlamente zastupuje ako člen Výboru pre vnútorný trh a ochranu spotrebiteľa a angažuje sa najmä v kontaktných skupinách pre južnú Áziu, Ukrajinu a krajiny východného partnerstva.

Na úvod vystúpil prof. RNDr. Ľubomír Zelenický, CSc., rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorý privítal vzácneho hosta, ako aj kolegov a študentov. Pán poslanec Ivan Štefanec začal svoju prednášku krátkym úvodom o svojej činnosti v Európskom parlamente. Nosnou témou prednášky bola vážne sa vyvíjajúca situácia v Grécku ako členskej krajine Európskej únie a vojensko-politická situácia na Ukrajine. Síce majú tieto dve krajiny odlišný problém, negatívne dôsledky sa však týkajú nielen Európskej únie, ale v niektorých oblastiach aj celého sveta. Ide o veľmi ostro sledovanú tému nielen v médiách,

ale aj medzi odborníkmi, ale aj medzi verejnosťou. Európska únia však vyvíja aktivity na zmiernenie negatívnych vplyvov a vyriešenie týchto problémov. Okrem týchto tém pán poslanec hovoril aj o nedostatočnom záujme slovenských občanov o dianie v Európskej únii, ako aj o nízkej účasti na európskych voľbách. Zavedenie e-volieb (elektronických volieb), väčšiu osvetu a mediálnu prezentáciu činnosti europoslancov považuje za jednu z účinných stratégií riešenia tohto problému. Na konci svojej prednášky prišiel pán poslanec s ponukou návštevy Európskeho parlamentu v Štrasburgu pre troch študentov, ktorí položia najzaujímavejšiu otázku. Študenti sa tejto príležitosti chopili a pýtali sa napríklad na vplyv Ameriky a jej spolupráce s Európou, možnosti väčšej hospodárskej spolupráce s východnými krajinami, či ako zvýšiť záujem mladých ľudí o dianie v Európskej únii. Traja najšikovnejší už teraz v máji zažijú Európsky parlament na vlastnej koži.

doc. JUDr. PaedDr. Ivan Podhorec, PhD.,
Katedra sociálnej práce
a sociálnych vied FSVaZ
foto: LB



ŠTUDENTSKÁ VEDECKÁ KONFERENCIA

Dňa 15. apríla 2015 sa na Fakulte prírodných vied uskutočnil 1. ročník vedeckého podujatia pre študentov bakalárskeho, magisterského a 1. ročníka doktorandského štúdia s názvom Študentská vedecká konferencia (ŠVK). Konferenciu otvoril prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., dekan Fakulty prírodných vied. Po otvorení nasledovala prezentácia študentských vedeckých prác v 6 sekciách: Biológia, Ekológia a environmentalistika, Fyzika-Chémia, Geografia a regionálny rozvoj, Informatika, Matematika. Študenti predložili svoje práce vo forme vedeckých článkov, ktoré boli posúdené recenzentmi. Práce boli zároveň verejne prezentované a obhajované pred hodnotiacimi komisiami. Celkovo bolo prezentovaných 64 vedeckých prác. Komisie vyhodnotili najlepšie práce v jednotlivých sekciách. Na spoločnom vyhodnotení konferencie autori najlepších prác prevzali z rúk dekana FPV diplom a bude im pridelené finančné ocenenie formou štipendia. Všetky obhájené práce budú publikované v zborníku recenzovaných prác s názvom „Študentská vedecká konferencia 2015“. Zoznam najlepších prác ŠVK nájdete na: <https://www.ukf.sk/domov/587-studentska-vedecka-konferencia-2015>.

prof. RNDr. Mária Bauerová, PhD.,
prodekan pre vedeckovýskumnú činnosť FPV
foto: Miroslav Kadlečík





O ŠTUDENTOCH A UČITEĽOCH

Inscenácia o učiteľoch, žiakoch a súčasnom školstve spracúva aktuálnu tému o stave a zmysle učiteľského povolania. Na príklade pedagóga bojujúceho proti ustrnutosti je vykreslený rozpor ideálov s praxou. Tento zápas je zobrazený s nadhľadom a humorom, hlavným prostriedkom konfrontácie sa stali piesne, hercom absolventom Katedry hudby, vlastné.

Vzniku hry predchádzal prieskum tejto témy. Vyše pol roka autori zbierali informácie, názory učiteľov a študentov formou rôznych dotazníkov a rozhovorov. V scenári sa odrazilo aj štúdium predmetnej literatúry, objavili sa v ňom citácie mnohých odborníkov a iných významných osobností ako Ján Ámos Komenský, Ivan Turek, Roman Hrmo, Ján Sobotka, Vlado Burjan, Beáta Kosová, Miron Zelina, Ján Dudáš, Erich Petlák, Pavel

Autorský projekt o škole a školstve vytvorila doktorandka Pedagogickej fakulty UKF v Nitre Daniela Evjáková v spolupráci s absolventmi našej univerzity Jánom Hyžom a Miroslavou Čajovou. Nitrianske publikum mohlo autorskú školskú grotesku s názvom ...a za dvere!!! vzhliadnuť vo štvrtok 26. marca na pôde Súkromného konzervatória v Nitre.

Hartl a Helena Hartlová... Východiskovým zdrojom boli vlastné texty hercov, ktoré zaznamenávali denníkovou formou a zápisom improvizácií na dané témy. Inscenácia ...a za dvere!!! mala premiéru v netradičnom prostredí starej stodoly patriacej k starému slováckemu domu v Blatnici pod Svatým Antonínkem v Českej republike. Premiérou absolventi otvorili a začali činnosť „Stodolní scény“, ktorú spolu s ďalšími priateľmi Divadla oProti prerobili svojpomocne na štúdiový javiskový priestor pre 60 divákov. Všetko vznikalo súčasne, chvíľu sa skúšalo na javisku, počas prestávok sa stĺkali a natierali dosky. Vyvinutá

energia sa zúročila, touto inscenáciou bola naštartovaná dlhodobá spolupráca, za ktorú si zásluhy môžu prikladať naši absolventi. V súčasnosti sa už pripravuje nová inscenácia, s rovnakým obsadením, ktorá bude mať v lete premiéru opäť na „Stodolní scéne“. V apríli a máji inscenácia reprezentovala tvorbu našich absolventov aj na divadelných festivaloch v Českej republike, ako Setkání/ Stretnutie (Zlín), Kopřiva (Kopřivnice).

Mgr.art. et MgA. Daniela Evjáková,
doktorandka Katedry hudby PF
foto: Peter Jurík



NOVÝ PROJEKT Z GRANTU EHP

V dňoch 23. až 26. marca 2015 sa na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnilo prvé stretnutie a workshop k projektu podporeného grantom Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP). Projekt má názov Zvyšovanie kvality vysokoškolského vzdelávania na základe rozvoja inštitucionálnej multilaterálnej spolupráce.

Počas stretnutia boli prezentované ciele projektu, diskutovalo sa o jednotlivých aktivitách, ktoré projekt zahŕňa, o ich časovom pláne, ako aj o administratívnych a rozpočtových záležitostiach projektu. Projekt rieši dve témy. Prvou témou je posilnenie vedeckej spolupráce v oblasti teórie vyučovania matematiky s akcentom na objavné vyučovanie matematiky a medzipredmetové vzťahy matematiky a prírodovedných predmetov. Druhá téma je zameraná na budúcu spoluprácu medzi našou univerzitou a zúčastnenými partnerskými univerzitami: Islandská univerzita v Reykjavíku a Univerzita v Bergene, Nórsko. Hlavným cieľom nového projektu je zvýšenie kvality vzdelávania na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre a partnerských univerzitách na základe výmeny skúseností v akademickej oblasti, ako aj rozšírenie partnerskej spolupráce vo všetkých oblastiach vrátane manažmentu. V akademickej oblasti bude výmena skúseností prebiehať na úrovni študijných programov doktorandského štúdia Teória vyučovania matematiky a magisterského študijného programu Učiteľstvo akademických predmetov matematika v kombinácii. Pôjde o výmenu skúseností medzi Katedrou matematiky Fakulty prírodných vied UKF v Nitre, University of Iceland – Faculty of Education a University of Bergen - Institute of Mathematics. V oblasti rozširovania spolupráce pôjde o zmapovanie možností rozvoja existujúcej inštitucionálnej spolupráce o ďalšie oblasti vzdelávania, výskumu a manažmentu na úrovni všetkých troch partnerov



projektu: UKF v Nitre, University of Bergen a University of Iceland. Projekt sa rieši od januára 2015 do marca 2016. Medzi jeho výstupy bude patriť aj vydanie novej vysokoškolskej učebnice z teórie vyučovania matematiky. Ďalším výstupom budú krátkodobé prednáškové pobyty a workshopy, ktorých sa zúčastnia riešitelia projektu z FVP UKF na partnerských univerzitách. Na UKF v Nitre budú počas riešenia projektu uskutočnené dve konferencie a letná škola teórie vyučovania matematiky. Významným bonusom aktivít projektu sú i osobné kontakty riešiteľov zamerané na výmenu skúseností a vzájomnú informovanosť, ktorých výsledkom by mali byť nové formy spolupráce medzi katedrami a pracoviskami UKF a pracoviskami na partnerských univerzitách, ktoré uskutočňujú podobné vzdelávacie a akademicke aktivity. Koordinátormi projektu sú Ľubica Lachká, Freyja Hreinsdóttir a Mette Andresen, vedeckým garantom projektu je Soňa Čeretková.

-red-, foto: LB



POSOLSTVO SV. JÁNA PAVLA II.

Katedra náboženských štúdií na Univerzite Konštantína Filozofa v Nitre spolu s Nitrianskym biskupstvom, s Veľvyslanectvom Poľskej republiky na

Slovensku a s Teologickou fakultou Univerzity Stefana Wyszyńskiego vo Varšave zorganizovali medzinárodnú vedeckú konferenciu "Svätý Ján Pavol II. a jeho posolstvo pre strednú Európu". Podujatie sa uskutočnilo v Univerzitnom pastoračnom centre UKF v dňoch 18. až 19. mája 2015, teda práve v čase nedožitých 95. narodenín prvého slovanského pápeža. Konferenciu otvorila svätá omša k úcte svätého Jána Pavla II. Predsedal jej nitriansky biskup Mons. Viliam Judák. V homílii hovoril o Jánovi Pavlovi II. ako

o výraznej osobnosti, ktorá je príkladom pre všetkých kresťanov: "Svätý Ján Pavol II. je taká výrazná osobnosť, že nemožno zabudnúť na jeho život, na jeho činnosť, na jeho slová. Aj keď si myslíme, že si ich pamätáme, predsa treba pri rozličných príležitostiach zvýrazniť niektoré tieto jeho odkazy a uvedomovať si, že to, čo žil, môžeme my – jeho súčasníci – nazvať, že je svätosť. To nás má povzbudiť k tomu, aby sme aj my žili svoje kresťanstvo tak presvedčivo, ako niečo, čo je súčasť nášho života", dodal biskup Viliam Judák. Po svätej omši nasledovalo otvorenie výstavy fotografií zachytávajúcej niektoré okamihy zo života poľského pápeža. Prítomným sa prihovril aj dekan Filozofickej fakulty UKF prof. Bernard Garaj. Podčiarkol, že je dobre pripomínať si nielen posolstvo Jána Pavla II., ale aj iné dôležité osobnosti nášho života, pretože pod vplyvom rôznych skutočností veľmi rýchlo zabúdame.

Druhý deň medzinárodnej vedeckej konferencie patrila najmä odborným prednáškam zúčastnených. Zapojili sa do nich nitriansky biskup Mons. Viliam Judák, bývalá veľvyslankyňa SR pri Svätej Stolicy Dagmar Babčanová, chargé d'affaires Veľvyslanectva Poľskej republiky na Slovensku Piotr Samerek, vedúci Katedry náboženských štúdií doc. Peter Kondrla a ďalší.

ThDr. Miroslav Lyko, PhD.,
Katedra náboženských štúdií FF
foto: Miroslav Lyko

ŠVOUČ NA FILOZOFICKEJ FAKULTE

Filozofická fakulta a jej katedry organizujú pravidelne v jarných mesiacoch súťaž v rámci Študentskej vedeckej, odbornej a umeleckej činnosti. Ide o najvýznamnejšie podujatie fakulty, ktoré je špeciálne zamerané na vedecko-výskumnú a umeleckú činnosť študentov. Ich záujem neutíchol ani tohto roku. Do tohtoročnej súťaže, ktorá sa konala 15. apríla, sa prihlásilo 229 študentov so 193 prácami. Súťažilo sa v 23 sekciách na takmer všetkých katedrách. O víťazných prácach, ktoré posudzovali pedagógovia z katedier, rozhodli odborné komisie. Diplomy odovzdal víťazom ŠVOUČ dekan fakulty prof. Bernard Garaj na slávnostnom podujatí 5. mája 2015. Keďže práce by nemali šancu v silnej konkurencii zvíťaziť bez náležitej synergie so školiteľmi, dekan fakulty zároveň udelil ďakovný list za aktívny podiel na rozvoji študentskej a odbornej činnosti a vedenie prác študentov v akademickom roku 2014/15 doc. PhDr. Borisovi Michalikovi, PhD., prof. PhDr. Jaroslavovi Čukanovi, CSc., PhDr. Eve Al-Absiovej, PhD., doc. PhDr. Marwanovi Al-Absimu, CSc., PhDr. Michaele Dubskej, PhD., PhDr. Michalovi

Kurpašovi, PhD., PhDr. Mariánovi Žabenskému, PhD., Mgr. Jurajovi Skačanovi, PhD., Mgr. Miriam Oravcovej, PhD., a PhDr. Petre Pappovej, PhD. Zoznam víťazov nájdete na <https://www.ukf.sk/domov/668-svouc-na-filozofickej-fakulte>.

doc. PhDr. Martin Hetényi, PhD.,
prodekan pre vedu, výskum a postgraduálne formy štúdia FF
foto: Martin Kabíček



ÚSPEŠNÁ REPREZENTÁCIA PEDAGOGICKEJ FAKULTY



Súčasťou programu XV. ročníka medzinárodnej konferencie v Rožnove pod Radhošťem s názvom Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci 2015, ktorej hlavným garantom bola Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava bola súťaž študentov doktorandského štúdia o najlepší poster BOZPO. Študentka 2. ročníka doktorandského štúdia na Katedre techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre, v študijnom programe Didaktika odborných technických predmetov, Mgr. Terézia Bagálová, pod odborným vedením doc. Ing. Ivany Turekovej, PhD., bola ocenená súťažnou porotou. Za prezentáciu postera s názvom The Technology of Removing Asbestos Materials získala 2. miesto. Diplom jej slávnostne odovzdal dekan Fakulty bezpečnostného inžinierstva prof. Ing. Pavel Poledňák, PhD. Súťažný poster, z ktorého vyberáme základnú informáciu, sa zaoberá výrobkami na báze azbestu, ktoré majú mimoriadne chemické a fyzikálne vlastnosti, čo spôsobilo, že v minulosti našli uplatnenie v stavebnej činnosti, ako napr. izolačné a tesniace materiály. V súčasnosti sú všetky typy azbestu podľa WHO zaradené do I. skupiny karcinogénnych látok, pretože nie je možné stanoviť bezpečnú prahovú hodnotu azbestových vlákien. Pôsobením vonkajších fyzikálnych, klimatických a mechanických vplyvov (vlhkosť, manipulácia, teplota, prúdenie vzduchu) dochádza k prirodzenému starnutiu a rozpadu cementovej matrice, v ktorej boli azbestové vlákna fixované a tým dochádza k ich postupnému uvoľňovaniu do prostredia. Technológie odstraňovania azbestu sú založené na zamedzení uvoľňovania azbestových vlákien do priestoru a to fixáciou azbestových materiálov alebo demoláciou a odstraňovaním azbestových výrobkov. K oceneniu úspešnej doktorandky a jej školiteľke k úspechu gratulujeme.

prof. Ing. Tomáš Kozík, DrSc.,
Katedra techniky a informačných technológií PF
foto: prof. T. Kozík

NÁHLAD DO SÚDNEHO INŽINIERSTVA

Významný odborník v oblasti súdneho inžinierstva prof. Ing. Gustáv Kasanický, CSc., dňa 12. mája 2015 prednášal na Katedre techniky a informačných technológií PF UKF v Nitre. Prof. Kasanický je riaditeľom Ústavu znaleckého výskumu a vzdelávania Žilinskej univerzity. Zameranie ústavu je zabezpečovanie forenzného výskumu a vzdelávania. Významným spôsobom sa podieľa na medzinárodnej spolupráci medzi najvýznamnejšími európskymi inštitúciami, ktoré sa zaoberajú bezpečnosťou v doprave a analýzou dopravných nehôd. Prof. Kasanický sa podieľa aj na riešení významných vedeckých a výskumných európskych projektov. Má rozsiahlu publikačnú a vedeckú činnosť v oblasti technických vied a expertíz. V rámci projektu ESF s názvom Inovácia študijných programov na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre za



účelom skvalitnenia vzdelávacieho procesu prednášal študentom študijného programu BOZP. V prvej prednáške sa sústredil na právny rámec súdneho inžinierstva, na obsah študijných programov zameraných na súdnoznalectvo, kvalifikačné požiadavky na súdneho znalca a postupu pri získavaní spôsobilosti súdneho znalca. V druhej prednáške, ktorej témou boli vyšetrovacie metódy používané súdnymi znalcami pri vyšetrovaní nehôd a priemyselných havárií, venoval pozornosť známym závažným haváriám a uviedol študentom aj niekoľko príkladov vyšetrovania príčin týchto hava-

rijných udalostí. Medzi inými ako príklad uviedol zrútenie sa stanu na hudobnom festivale POHODA v Trenčíne, havária autobusov a najnovší prípad pádu regálu v obchodnom dome BAUMAX. Prednášky poskytli prítomným študentom hlbší prienik do práce vrcholového odborného pracoviska súdneho inžinierstva na Slovensku, ale aj orientácie a zamerania výskumu v oblasti BOZP.

prof. Ing. Tomáš Kozík, DrSc.,
koordinátor prednášok, foto: Pavol Orgler

ČASOPIS TOPICS IN LINGUISTICS V ĎALŠEJ DATABÁZE

Medzinárodný vedecký časopis Katedry anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty UKF v Nitre Topics in Linguistics indexovaný v databáze Elsevier – SCOPUS bol 15. apríla 2015 prijatý aj do databázy ERIH PLUS.

Časopis Topics in Linguistics (ISSN 1337-7590) je medzinárodný vedecký časopis, ktorý katedra vydáva od roku 2007. Primárne sa orientuje na všeobecnú lingvistiku, analýzu diskurzu, pragmatiku, sociolingvistiku a komparatívnu lingvistiku. Jeho cieľom je podporovať interdisciplinárne, medzijazykové a interkultúrne prístupy k skúmaniu jazyka.

V časopise sa publikujú kvalitné originálne diela zamerané na rôzne teoretické a metodologické perspektívy pri skúmaní širokej škály aktuálnych

otázok lingvistických štúdií. Vychádza v elektronickej a na požiadanie v tlačenej podobe v anglickom jazyku. Časopis od roku 2014 vydáva vydavateľstvo De Gruyter Open a počnúc číslom 13/2014 je indexovaný v databáze Elsevier – SCOPUS a nasledujúcich medzinárodných databázach: Cabell's Directory Celdes, CNPIEC, EBSCO - Communication Source, EBSCO Discovery Service, Google Scholar, J-Gate, Journal TOCs, Naviga (Softweco), Primo Central (ExLibris), ProQuest -Linguistics & Language Behavior Abstracts (LLBA), ReadCube, SCImago (SJR), Summon (Serials Solutions/ProQuest), TDOne (TDNet), WorldCat (OCLC). Obsah časopisu je voľne dostupný na <http://www.degruyter.com/view/j/topling.2014.14.issue-1/issue-files/topling.2014.14.issue-1.xml>. Databázu ERIH PLUS nájdete na <https://dbh.nsd.uib.no/publistingskanaler/erihplus/periodical/info?id=483795>.

prof. PhDr. Gabriela Miššíková, CSc.,
Katedra anglistiky a amerikanistiky FF

ENJOY

Študentský časopis vyšiel na Katedre lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií už po tretíkrát. Od minulého roka vydávajú študenti Katedry lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií Pedagogickej fakulty UKF v Nitre časopis EnJoY (English Journal for You), prostredníctvom ktorého majú možnosť kreatívnu formou rozvíjať svoje jazykové zručnosti v anglickom jazyku. EnJoY vychádza v elektronickej forme raz za semester a čitatelia ho môžu nájsť na oficiálnej stránke Katedry lingvodidaktiky a interkultúrnych štúdií. Ťažisko tejto sériovej publikácie tvoria kreatívne výtvory študentov odboru vyučovanie anglického jazyka a literatúry a anglický jazyk a kultúra v bakalárskom i magisterskom stupni štúdia. Básničky, poviedky, krátke

postrehy, glosy či literárne recenzie (všetko v angličtine) dopĺňajú články o podujatiach na katedre, ako aj rozhovory so známymi i menej známymi osobnosťami v oblasti literatúry a kultúry (napríklad s anglickým spisovateľom so slovenským menom, Robertom Bryndzom) alebo so študentmi, ktorí sa chcú s ostatnými podeliť o svoje skúsenosti nadobudnuté na zahraničných študijných pobytoch. Členom redakčnej rady prajeme veľa elánu pri príprave budúcich čísel časopisu a čitateľom i prispievateľom v súlade s anglickým „Enjoy!“ mnoho zábavy pri čítaní i kreatívnom písaní.

PhDr. Zuzana Tabačková, PhD.,
Katedra lingvodidaktiky
a interkultúrnych štúdií PF



ÚSPECH NAŠEJ ŠTUDENTKY

Prvé miesto v národnej súťaži Dis-moi dix mots (Povedz mi 10 slov) 2015 vyhrala študentka 3. ročníka Katedry translatológie Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre Eva Maťová, pod usmernením doc. Mgr. Jany Bírovej, PhD. Ide o súťaž v kreatívnom písaní, ktorú organizuje pri príležitosti Mesiaca frankofónie Francúzsky inštitút na Slovensku. Súťaž je určená žiakom a študentom základných, stredných a vysokých škôl na Slovensku, ktorí sa učia francúzštinu. Tento rok 10 vybraných slov poukazovalo na výpožičky z cudzích jazykov vo francúzštine. Slová Amalgame, bravo, cibler, grigri, inuit(e), kermesse, kitsch, sérendipité, wiki, zénitude evokujú cestovanie a istú formu úniku.



Báseň Evy Maťovej, ako aj jej umiestnenie, môžete nájsť tu: <https://institutfrancais.sk/media/7a/6c/9a5a-66fd5de1c041e0758678738c/Categorie-B2-et-plus.pdf>.

K jej výkonu jej srdečne blahozeláme a ďakujeme tiež za excelentnú reprezentáciu Katedry translatológie a Filozofickej fakulty UKF v Nitre.

doc. Mgr. Jana Bírová, PhD.,
Katedra translatológie FF

ŽURNALISTI DISKUTOVALI S POLITICKÝMI KOMENTÁTORMI

Dňa 14. apríla 2015 sa na pôde Katedry žurnalistiky Filozofickej fakulty UKF v Nitre uskutočnila diskusia na tému Politická žurnalistika v čase internetizácie a globalizácie, ktorú organizačne pripravili Mgr. Andrea Chlebcová Hečková, PhD., a Mgr. Ján Kuciak.

Jej hosťami boli politickí komentátori Dag Daniš z Hospodárskych novín, Juraj Hrabko z denníka SME a Roman Michelko zo Slovenských národných novín, ktorí diskutovali o úlohe politickej žurnalistiky v čase internetizácie spoločnosti. Medzi témami diskusie figurovala aj problematika informačného preťaženia a alternatívnych médií. Komentátor denníka SME Juraj Hrabko nepovažuje kvantú informácií na internete za negatívne. „Zažil som časy, keď o tom, čo máte vedieť, rozhodovali iní a informácií bolo pomenej. Buďte radi, že máte z čoho vyberať,“ prízvukoval. Internetové diskusie pod komentármi, ktoré Juraj Hrabko ignoruje, ostatní hostia vítajú. Dag Daniš bol sprvu z reakcií percipientov šokovaný. V súčasnosti ich vníma ako rezonanciu svojich názorov. Sociálne internetové siete mu slúžia na selekciu článkov k vážnym témam. Vplyv majiteľov médií na svoju prácu, napriek silnejúcej globalizácii, nezaregistroval ani jeden z komentátorov. Dôležité podľa nich je stáť si za svojím presvedčením. Úlohu politickej žurnalistiky v súčasnosti vidia najmä vo funkcii strážneho psa. Podľa Romana Michelku nemáme v komentároch hľadať novinárske atribúty ako nestrannosť a objektivitu. Tieto podľa jeho názoru patria do spravodajstva verejnoprávných médií. Dag Daniš kritizoval vyhrocovanie mediálnych diskusií k vojnovým konfliktom, ktoré prenášajú vojnu do našej spoločnosti. Za veľké negatívum súčasnosti považuje Juraj Hrabko skutočnosť, že sa zo spravodajstva vytratilo „človečenstvo“. Z niekdajších správ z národnej rady bolo cítiť, že tam redaktor bol, že diskutoval na prefajčených chodbách. Dnes už novinár robí svoju prácu z kancelárie, pripojený na internetovú sieť. O tom, že diskutované témy boli aktuálne a zaujímavé, svedčili aj početné otázky a pripomienky pedagógov i študentov katedry.

PhDr. Jitka Rožňová, PhD., Katedra žurnalistiky FF
foto: Martin Kabíček



NOVÝ KORPUS UKRIŽOVANÉHO KRISTA

Kaplnku Univerzitného pastoračného centra (UPC) v Nitre zdobí od utorka 28. apríla 2015 kríž s novým korpusom Ježiša Krista. Je z lipového dreva a pochádza z dielne tirolského rezbára. Nový artefakt duchovnej, ale i umeleckej hodnoty požehnal nitriansky biskup Mons. Viliam Judák. Univerzitné pastoračné centrum označil počas bohoslužby za srdce dvoch nitrianskych univerzít (UKF a SPU), kde „študenti radi prichádzajú nielen na bohoslužby, ale tu majú aj duchovnú formáciu, majú tu rozličné aktivity“. Mons. Viliam Judák prítomným študentom pripomenul, že „je tu miesto (kaplnka), kde ich niekto čaká, kde ich niekto miluje a ten Kristus na

kríži, ktorý dnes bol požehnaný, im bude vždy túto lásku, ktorá vychádza z Boha, pripomínať. Aj tým generáciám, ktoré prídu po nich“.

Vysokoškolskí študenti navštevujú kaplnku Univerzitného pastoračného centra už od jej vzniku. Toto posvätné miesto, ktorá je postavené v modernom (industriálnom) štýle, má tak až odtiaľ symbol všetkých kresťanov – kríž – v úplnej podobe. Kríž je v kaplnke UPC od začiatku jej existencie. Je vytesaný do skaly. Podľa slov rektora UPC Ľubomíra Hlada, mnohí, ktorí v kaplnke zotrvali v modlitbách cítili, že ten kríž ešte niečo potrebuje. „Že potrebuje tú Osobu, ktorá na ňom umiera“. Reálne kontúry dal tejto potrebe P. Paul Sigel, generálny predstavený OJSS. Na slávnosti požehnania bol prítomný aj rektor UKF v Nitre prof. Ľubomír Zelenický i jeho predchodca prof. Libor Vozár.

ThDr. Miroslav Lyko, PhD.,
Katedra náboženských štúdií FF
foto: Miroslav Lyko



VÝSTAVA PRÁC ŠTUDENTOV U3V

Pre všetkých, ktorí sa zaujímajú o umenie fotografie, bola určená výstava prác študentov Univerzity tretieho veku v odbore Digitálna audio-video technika. Zhladiť ju bolo možné v Galérii Univerzum, ktorá sa nachádza v priestoroch Pedagogickej fakulty UKF v Nitre na Dražovskej ceste. Vernisáž výstavy sa uskutočnila v pondelok 27. apríla

2015 a úvodným slovom ju otvorila dekanica Pedagogickej fakulty UKF v Nitre prof. PhDr. Eva Szórádová, CSc. Výstavu tvorilo približne 150 prác od 22 vystavovateľov – študentov Univerzity tretieho veku. Väčšina z nich (študenti 2., 3. ročníka a nadstavby) pracovala pod vedením Mgr. Miroslava Šeba, PhD., ktorý bol zároveň kurátorom výstavy. Študentov prvého ročníka počas ich štúdia viedol lektor digitálnej fotky Jozef Peniak. Odbornou garantkou výstavy bola doc. PhDr. Ľudmila Nagyová, CSc.

-red-, foto: LB



Zborník Acta Nitriensiae 16

Koncom minulého roka vyšiel v poradí už 16. zväzok vedeckej série Acta Nitriensiae Filozofickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, ktorý má tentoraz podobu v istom zmysle zvláštneho vydania – je totiž venovaný dnes už pomerne známemu cyklickému, celofakultnému vedeckému podujatiu s medzinárodnou účasťou Interdisciplinárne dialógy.

Ide o cyklus prednášok rozmanitého zamerania, ktoré však spája zreteľný akcent na univerzitný typ širšie, resp. hlbšie chápanej interdisciplinarít. Cieľom tohto vedeckého cyklu bola od počiatku podpora postavenia a rozvoja predovšetkým humanitných disciplín a spoločenských vied u nás, konkrétne formou vytvorenia novej akademickej, stálej kontinuálnej platformy pre ten typ univerzitnej, dialogicky interdisciplinárnej komunikácie, kde isté témy oslovujú širšiu odbornú vedeckú i študentskú verejnosť a zároveň ich prezentácia je vystavená de facto celofakultnej verejnej oponentúre.

Zborník obsahuje vybrané reprezentatívne príspevky, resp. prednášky významných odborníkov z rôznych oblastí humanitného výskumu, prezentované na tomto akademickom fóre za posledných päť rokov jeho trvania: politológa doc. PhDr. Mareka Hrubca, PhD., z Filozofického ústavu Akadémie vied České republiky (Od kritiky zneuznání k normě spravedlnosti), filozofa prof. PhDr. Miroslava Marcellího, PhD., z Katedry

elektronické kultury a sémiotiky FHS Univerzity Karlovy v Prahe (Filozofia urbánneho priestoru), literárneho vedca a prekladateľa prof. PhDr. Ladislava Franeka, CSc., z Ústavu svetovej literatúry SAV v Bratislave (Interdisciplinárnosť didaktiky umeleckého prekladu), etnológa PhDr. Petra Salnera, DrSc., z Ústavu etnológie SAV v Bratislave (Medzi kaviarňou a cintorínom /Súčasnosť židovskej komunity na Slovensku/), historika prof. RNDr. Petra Chrastinu, PhD., z Katedry histórie FF UKF (Krajina a jej využívanie ako fenomén historicko-geografického výskumu), literárneho vedca a kritika prof. PhDr. Valéra Mikulu, CSc., z Katedry slovenskej literatúry a literárnej vedy FiF Univerzity Komenského v Bratislave (Dejiny či hodnoty? /O medzníkoch v slovenskej literatúre po roku 1945/), filozofky Mgr. Andrey Javorskej, PhD., z Katedry filozofie FF UKF (Jan Patočka: Idea Európy a pohyb pravdy), filozofa a estetika Mgr. Pavla Suchareka, PhD., z Inštitútu filozofie a etiky FF Prešovskej univerzity v Prešove (Umelec – pontifex oppositorum), hudobného estetika prof. PhDr. Júliusa Fajaka, PhD., z Katedry kul-

turológie FF UKF (Alternatívne modely hudobného znaku a semiózy), vrátane dnes už, bohužiaľ, zosnulých kolegov literárneho vedca a rusistu prof. PhDr. Andreja Červeňáka, DrSc., z Katedry rusistiky FF UKF (Einstein a Dostojevskij) a filozofa Mgr. Branislava Hudeca, PhD., z ÚLUK FF UKF (Etika a literárna poetika pohľadom Emmanuela Lévinasa).

Ako uvádzajú editori zborníka v jeho úvode: „tento prvý publikovaný výstup z medziodborového cyklu FF UKF v Nitre má byť krokom k trvalo udržateľnému, široko a hlboko reflektovanému rastu slobodného a zodpovedného, kritického vedeckého dialógu a k intenzívnej rozsiahlej a kontinuálnej spolupráci, ktoré sú náročnou, ale jedinou zmysluplnou cestou“. Celý publikovaný materiál je pre záujemcov prístupný aj on-line v pdf verzii na webovej stránke cyklu Interdisciplinárne dialógy Filozofickej fakulty UKF v Nitre.

-tjv-



ŽIVEKO

Výzva na konferenciu,
prihláška, písanie
článku, recenzie,
registrácia,
plenárne prednášky,
prezentácia
vlastného príspevku,
recepčia pri živjej
hudbe, publikovaný
príspevok...

To je postupnosť, ktorú pozná a zažíva každý odborný asistent či vedecký pracovník univerzity vždy, keď sa rozhodne prezentovať výsledky svojho výskumu na vedeckej konferencii. Dobrú vedeckú konferenciu sprevádza okrem výmeny poznatkov a skúseností, či získavania nových kontaktov, dôležitých pre ďalšiu spoluprácu aj špecifická atmosféra, vďaka ktorej môže konferencia zanechať trvalé spomienky.

My sme skutočnú atmosféru vedeckej konferencie chceli dopriať žiakom základných škôl. Práve preto sme v spolupráci s Občianskym združením PACH (Poznaj a chráň) a s občianskym združením VAU (Viac ako učenie) zorganizovali prvú Žiacku vedeckú ekologickú konferenciu. Naším cieľom bolo, aby žiaci zažili skutočnú atmosféru vedeckej konferencie na univerzite, vyskúšali si život vedca, naučili sa veľa zaujímavostí, spoznali nových ľudí a hlavne zažili niečo, čo doteraz nemali možnosť zažiť.



Originálna na Slovensku

Konferencia niesla názov ŽIVEKO 2015 a konala sa 22. apríla 2015 pri príležitosti osláv Dňa Zeme na Katedre ekológie a environmentalistiky Fakulty prírodných vied Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre. Originalitu konferencie potvrdzuje skutočnosť, že ešte žiadna univerzita na Slovensku nezrealizovala konferenciu podobného typu pre cieľovú skupinu žiakov základných škôl. Ako to ale pri všetkých konferenciách býva, nešlo len o jednoduchú záležitosť. Už v októbri 2014 bol organizačným výborom konferencie pripravený prvý cirkulár, ktorým sme celú aktivitu odštartovali. Cirkulár bol adresovaný priamo žiakom základných škôl, ktorí majú radi prírodu, ktorým nie je ľahostajný stav životného prostredia, a ktorí radi bádajú, objavujú, experimentujú, tvoria či navrhujú originálne riešenia. Okrem základnej myšlienky, podmienok a dôležitých termínov v cirkulári našli oblasť, do ktorej mohli prihlásiť svoj príspevok. Zasláním prihlášky na konferenciu začal

ich prvý vedecký zážitok, spojený s vlastným výskumom či tvorivou činnosťou, písaním článku, prípravou prezentácie a ukončený aktívnou účasťou na konferencii a publikovanými príspevkami. Žiakom s vedeckým výskumom i s písaním príspevkov pomáhali ich učitelia, ktorí ich sprevádzali aj na konferencii a spolu so žiakmi prežívali ich trému a strach pred ich prvým konferenčným vystúpením.

Záhľadné pokusy a kúzla

Pred samotnou konferenciou bolo nevyhnutné sa zaregistrovať. Prví účastníci konferencie dorazili už o 7:00 ráno a v priebehu hodiny sa zaregistrovalo všetkých 130 účastníkov zo štrnástich základných škôl. Na konferenciu sa s dvoma príspevkami prihlásila aj jedna materská škola. Účastníkov privítal hlavný organizátor konferencie Mgr. Imrich Jakab, PhD., a následne konferenciu otvoril vedúci Katedry ekológie a environmentalistiky prof. RNDr. Juraj Hreško, CSc.

Po oficiálnom otvorení sa účastníci konferencie stali súčasťou plenárnej prednášky, ktorá mala formu interaktívnej fyzikálnej šou. Záhľadné pokusy i kúzla založené na fyzikálnych zákonoch a prispôbené ekologickým a environmentálnym témam, prezentovali PaedDr. Ľubomíra Valovičová, PhD., a Mgr. Ján Ondruška, PhD., z Katedry fyziky FPV UKF v Nitre. Po plenárnej prednáške si účastníci vychutnali bohaté občerstvenie pri živjej hudbe, o ktorú sa postaral Detský a mládežnícky folklórny súbor Matičiarik.

Jeden zaujímavý príspevok striedal druhý

Občerstvením posilnené žiacke vedecké tímy sa v ďalšej časti programu konferencie, ktorým bolo rokovanie v sekciiach, pustili do prezentácií svojich príspevkov. Najmladší účastníci, žiaci prvého stupňa základnej školy a deti materských škôl prezentovali svoje príspevky formou posterov v sekcii s názvom „O Zemi, so Zemou a pre Zem“. V ďalších sekciiach „Odpad náš každodenný“, „Pomáhame našej Zemi“

a „Krásy a tajomstvá prírody“ predstavovali formou prezentácií svoje príspevky žiaci druhého stupňa základných škôl. Žiacke vedecké tímy, ale i jednotlivci sa do prezentácií svojich výsledkov výskumu pustili s plným nasadením. Jeden zaujímavý príspevok striedal druhý a miestami sme ani nemali pocit, že ide o žiakov základných škôl. Zorientovanie sa žiakov v oblastiach, v ktorých výskum realizovali, výsledky výskumu, originalita výstupov a miera ich spracovania, ako aj samotné prezentácie, odzrkadľovali množstvo času a energie, ktoré žiaci venovali tvorbe príspevkov a príprave prezentácií. Ich vystúpenia niekoľkonásobne prekročili naše očakávania. Každéj sekcii predsedala komisia, ktorá v závere konferencie ocenila najlepšiu prezentáciu a najlepšie príspevky. Víťazi si z konferencie odniesli vecné dary a všetci účastníci certifikáty o aktívnej účasti na konferencii.

Tvoríme pozitívny imidž našej univerzity

Konferencia však priniesla niečo oveľa cennejšie nielen účastníkom, ale aj nám organizátorom. Tým bol silný zážitok z celého podujatia. Žiaci a učitelia zažili

je vhodným popularizačným podujatím nielen pre našich potenciálnych študentov, ale vytvára tiež pozitívny imidž našej univerzity v očiach širokej verejnosti.

Za úspešnú realizáciu konferencie by sme radi poďakovali všetkým účastníkom konferencie, žiakom základných škôl a materských škôl a aj ich učiteľom, členom komisií jednotlivých sekcii, ktoré tvorili docenti, odborní asistenti a študenti z Katedry ekológie a environmentalistiky, Katedry fyziky, Katedry matematiky a z Katedry botaniky a genetiky, ako aj študentom z Katedry fyziky, študentom i pracovníkom Katedry ekológie a environmentalistiky, pracovníkom Oddelenia médií UKF v Nitre a sponzorom, ktorí nám pomáhali s prípravou a realizáciou konferencie.

Organizačný výbor konferencie:
Mgr. Imrich Jakab, PhD.,
Mgr. Martin Zemko,
PaedDr. Ľubomíra Valovičová, PhD.,
Mgr. Zuzana Pucherová, PhD.,
Ing. Viera Vanková, PhD.,
RNDr. Peter Petluš, PhD.,
Mgr. Katarína Bahnová,
foto: LB



atmosféru skutočnej vedeckej konferencie v priestoroch univerzity a my organizátori sme zažili atmosféru, ktorú dali našej konferencii práve žiaci a učitelia základných škôl. Tieto pocity nás utvrdili v správnosti pôvodnej myšlienky a následnej realizácie Žiackej vedeckej konferencie na pôde UKF v Nitre, ktorá



Prof. PhDr. JURAJ VAŇKO, CSc.

Významný slovenský lingvista, renomovaný slavista a slovákista - Juraj Vaňko, univerzitný profesor na Katedre slovenského jazyka FF UKF v Nitre, člen Slovenskej jazykovednej spoločnosti, člen redakčnej rady Jazykovedného časopisu; člen International Society for Dialectology and Geolinguistics v Nemecku, člen Slavic Linguistics Society v USA, člen World Academy of Rusyn Culture v USA; dlhoročný predseda odborovej komisie a bývalý vedúci Katedry slovenského jazyka FF UKF v Nitre – oslávil životné jubileum.

Prof. PhDr. Juraj Vaňko, CSc., sa narodil 25.3.1945 v Mlynárovciach, okres Svidník. Vysokoškolské štúdium absolvoval v rokoch 1963 – 1968 na Filozofickej fakulte (v Prešove) Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, kde vyštudoval odbor slovenský jazyk a literatúra – ukrajinský jazyk a literatúra. Svoju pedagogickú kariéru začal ako stredoškolský profesor v roku 1968 v Študijnom stredisku Univerzity 17. novembra v Herlanoch. Od roku 1973, kedy začal pôsobiť na Filozofickej fakulte v Prešove Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach v Kabinete ukrajistiky, až dodnes pôsobí ako vysokoškolský učiteľ, v súčasnosti ako univerzitný profesor na Katedre slovenského jazyka FF UKF v Nitre.

V roku 1974 počas dvojročného pôsobenia na Užhorodskej štátnej univerzite na Ukrajine, kde bol lektorom slovenského jazyka, získal titul PhDr. v odbore slovenský jazyk a už od roku 1975 je jeho účinkovanie späté s nitrianskym akademickým prostredím, konkrétne s vtedajšou Pedagogickou fakultou v Nitre. V roku 1979 obhájil kandidátsku prácu a pôsobil ako odborný asistent, neskôr ako docent (menovaný v zmysle platnej legislatívy v roku 1983) na Katedre slovenského jazyka a literatúry PF v Nitre, po jej transformácii na Katedre slovenského jazyka Vysokej školy pedagogickej v Nitre. Po úspešnej habilitácii v roku 1996 zastával pozíciu docenta na spomínanej Katedre slovenského jazyka Fakulty humanitných vied Vysokej školy pedagogickej. V roku 2002 sa stal riadnym profesorom v odbore slovenský jazyk na Filozofickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a od septembra 2003 až do roku 2007 viedol Katedru slovenského jazyka.



Vedecká precíznosť a odborná vyhranenosť v bádateľských počinoch J. Vaňka bola živéná z dvoch prameňov: prešovského – vysokoškolského, ktoré odкрýva a dynamizuje jeho individuálne osobnostné predpoklady a nitrianskeho, ktoré tieto predpoklady mení na niekoľkoúrovňovú základňu a dotvára jeho vedeckú individualitu. V jeho vedeckých prácach je čitateľná funkčne aplikovaná a lingvisticky ďalej prehlbovaná metodológia nitrianskej interpretačnej školy. Metodologicky sa profiloval v škole vedeckej analýzy textu Františka Mika a Antona Popoviča. J. Vaňko sa postupne stal jednou z kľúčových osobností, vďaka ktorým sa ujala myšlienka komunikačného modelu. V tomto metodologickom kontexte vznikla jeho prvá monografia Interpretácia jazyka umeleckej prózy (1985) – považovaná za prvý pokus v slovenskej jazykovede o komplexné spracovanie gramatiky textu.

Predmetom vedeckého záujmu J. Vaňka sa z dlhodobého hľadiska stali najmä lingvistické teoretické problémy od analýzy textu, cez interpretáciu a explanáciu javov jednotlivých jazykových rovin až po interpretáciu jazyka z pozícií antropocentricky orientovanej lingvistiky.

Na jeho profesionálne smerovanie mal vplyv fakt, že ovláda niekoľko cudzích jazykov – popri ukrajinskom jazyku najmä nemčinu, angličtinu, ruštinu, slovinčinu, poľštinu, bulharčinu; ale svoje vedecké názory vie interpretovať aj v španielčine, srbčine a chorvátčine či bieloruštine. Výpočet univerzít celého sveta, na ktorých prof. PhDr. Juraj Vaňko, CSc. pôsobil ako lektor slovenského jazyka, je mimoriadne bohatý: pôsobil na Štátnej univerzite v Užhorode (1973 – 1974), na Humboldtovej univerzite v Berlíne (1980 – 1984), na Univerzite

sv. Klimenta Ochridského v Sofii (1989 – 1991); na Pandžábskej univerzite v Čandigare v Indii (1992 – 1994), na Londýnskej univerzite (1995 – 1996) – konkrétne na School of Slavonic and East European Studies, kde bol štipendistom Britskej rady a participoval na výskume ako aj na vedeckej príprave doktorandov; pôsobil ako externý vyučujúci na Katolíckej univerzite Petra Pázmaňa v Pílišskej Csabe v Maďarsku (1996 – 1998), na Univerzite v Ľublani (1999 – 2003), na Univerzite v Kolíne nad Rýnom v Nemecku (2007 – 2009); v ostatných rokoch pôsobil na Masarykovej univerzite v Brne (2012 – 2013) ako externý vyučujúci. V školskom roku 1995/96 sa stal štipendistom Britskej rady na Londýnskej univerzite, konkrétne School of Slavonic and East European Studies, kde bol popri vyučovacej aktivite zapojený do vedeckého výskumu a prednášal na treťom – najvyššom stupni vysokoškolskej vedeckej prípravy. V tomto vedeckom podnetnom prostredí napísal monografiu Language of Slovakia's Rusyns, East European Monographs, ktorú vydalo renomované vydavateľstvo Columbia University Press v New Yorku v roku 2000 a ktoré dodnes patrí v relevantnej problematike k najcitovanejším prácam. Počas pôsobenia na Univerzite v Ľublani v Slovinsku vznikla ďalšia z jeho najcitovanejších prác – Komunikácia a jazyk (1999 FF UKF v Nitre). Z jazykovedných prác ostatných rokov púta pozornosť najmä monografia Slovenčina medzi slovanským východom a juhom (FF UKF, 2012), v ktorej autor (okrem iného) v súvislosti s medzijazykovou homonymiou dokazuje existenciu spoločného konceptu niektorých slov v ich praslavanskom základe.



V roku 2013 sa na pôde Katedry slovenského jazyka konala konferencia Obraz človeka v jazyku, ktorá súvisela s riešením projektu VEGA Antropocentrické sémantické kategórie v slovenčine (v porovnaní s inými slovanskými jazykmi), v ktorom bol J. Vaňko vedúcim riešiteľom. A je autorom kľúčovej štúdie Antropocentrizmus v jazyku a jazykovede. Príspevkom materskej Katedry slovenského jazyka k životnému jubileu bude pripravovaná vedecká konferencia na počesť prof. PhDr. Juraja Vaňka, CSc.

Na podujatí Na slovíčko o slove venovanom prezentovaniu celoživotného diela prof. PhDr. Juraja Vaňka, CSc., ktoré organizovala 12. mája 2015 Nitrianska odbočka Spolku slovenských spisovateľov pri Katedre slovenského jazyka FF UKF v spolupráci s Mestom Nitra, zaznela gratulácia dekana FF prof. PhDr. B. Garaja, CSc. Popri slovách o významnom diele prof. PhDr. Juraja Vaňka, CSc., vo vedeckom kontexte zaznelo i uznanie jeho účinkovania v zahraničí. Vyzdvihol fakt, že pôsobenie na lektorátoch slovenského jazyka považuje za reprezentáciu Slovenska za hranicami vlasti a za mimoriadny osobný vklad jubilanta k prezentácii slovenskej lingvistiky a slovenskej vedy. Slávnostný prípitok predniesol prof. PaedDr. Ľ. Kralčák, CSc.

Vážený pán profesor, ad multos annos!

doc. PaedDr. Zuzana Kováčová, PhD.,
Katedra slovenského jazyka FF
foto: archív jubilanta

Motto: „Do centra bádateľského záujmu jazykovedy sa okrem sémantiky jazykových jednotiek a ich fungovania v rečovom prejave dostal hovoriaci človek. Táto lingvistická orientácia sa označuje ako antropologická lingvistika.“

(J. Vaňko, 2011)

Patafyzika všade okolo nás

Tvorba autora Petra Voleka, píšuceho pod menom Pero Le Kvet, sa vyznačuje patafyzikou. Čo však tento pojem znamená? Zakladateľom tejto „vedy-nevedy“ sa začal zaoberať francúzsky spisovateľ Alfred Jarry. Patafyzika je umelecké hnutie bojujúce proti ľudskej hlúposti prostredníctvom humoru, satiry a irónie. Čo viac o tomto hnutí a aj o sebe prezradil autor Pero Le Kvet, sa dočítate v nasledujúcom rozhovore.

Vaše meno je stále veľkou záhadou. Mohli by ste objasniť, kto je Pero Le Kvet a kto je Peter Volek?

Veci sa majú tak, že Pero Le Kvet sa zrodil v období, keď som sa začal zaujímať o patafyziku. Pero Le Kvet nie je pseudonymom Petra Voleka. Peter Volek nie je pseudonymom Pero Le Kveta. Pero Le Kvet a Peter Volek sú dve bytosti prebývajúce v jednom tele. Pero Le Kvet tvrdí, že prišiel na tento svet ako 23-ročný v roku 1988. Narodil sa v hlave Petra Voleka len preto, aby mohol pestovať a šíriť patafyziku nielen na tomto svete, ale aj na všetkých ostatných. Keď sa stal Peter Volek v roku 1988 uvedomelým patafyzikom, prijal patafyzické meno, ktoré si vytvoril ako anagram svojho občianskeho mena. Pero Le Kvet je Petrom Volekom rovnako, ako je Peter Volek Pero Le Kvetom. Možno to trochu pripomína literárnu postavu Dr. Jackyll / Mr. Hyde. Pero Le Kvet sa v Petrovi Volekovi prebúdzal podobne ako sa Mr. Hyde prebúdzal v Dr. Jackyllovi. Pero Le Kvet však po sebe nezanechal mŕtvoly, ale literárne texty, kresby, maľby a koláže.

Boli sme viacerí, ktorí sa začali o patafyziku zaujímať. Mali sme radi Alfreda Jarryho, jeho tatka Ubu, jeho hry, jeho ďalšie veci a postupne sme zistili, že to bol on, kto objavil a definoval patafyziku. Tak sme začali po ňom pátrať. Dadaisti a surrealisti rozvíjali jeho obsah a postupne sme sa dopracovali k tomu, že sme to začali na Slovensku rozvíjať. Napríklad Albert Marenčin preložil tatka Ubu, získal za to vyznamenania a práve on bol prvým propagátorom patafyziky na Slovensku. Napísal viaceré články v Revue svetovej literatúry, kde objasnil, že o čo asi ide. My sme na tieto články narazili, dohodli sme si u neho návštevu a v spoločných debatách sme to ďalej rozvíjali. A on nás v tom podporoval. Začali sme v rokoch 1988-89.

Čo Vás viedlo k patafyzike? Vždy ste inklinovali k dielam vyznačujúcich sa absurditou?

Vždy ma zaujímala literatúra, ktorá nejakým spôsobom vychádzala z avantgardy. Ako študent som čítal francúzskych symbolistov, potom ma zaujali dadaisti, surrealisti, prišla vlna, kedy Sartre a Camus rozvíjali existencializmus. Neskôr prišla na rad anglo-americká scéna, čiže



tam to bola otázka - beatnici, postmodernisti,... Potom ma zaujali Marquéz, Cortazar, Daniel Charms,... A takýmto spôsobom vznikali ďalšie a ďalšie inšpiračné zdroje. Toto bola tá plocha, na ktorej som sa najradšej pohyboval.

K patafyzike ma priviedol najmä Alfred Jarry, ktorý patafyziku objavil a definoval. No a keďže dielo Alfreda Jarryho nezostalo bez ohlasu medzi symbolistami, dadaistami, surrealistami a existencionalistami, niektorí z nich na jeho počesť založili medzinárodné spoločenstvo patafyzikov – Patafyzické Kolégium. Slúžilo na pestovanie a šírenie patafyziky v celosvetovom meradle, bez ohľadu na národnostné, názorové, fyzické a metafyzické hranice.

Akú literatúru čítate teraz, resp. kto je Váš obľúbený autor?

Okrem Alfreda Jarryho sú mojimi obľúbenými autormi aj títo členovia Patafyzického kolégia: Boris Vian, Raymond Queneau, Georges Perec a Eugène Ionesco. Do okruhu mojich najobľúbenejších by som ešte zaradil týchto: Daniil Charms, Richard Brautigan, Donald Barthelme, Kurt Vonnegut,

Joseph Heller, Charles Bukowski, Roald Dahl, J.L.Borges, Julio Cortázar, Gabriel García Márquez, Michel Houellebecq, Erleend Loe a Will Self.

Pomohlo Vám písanie lepšie spoznať samého seba?

Pravdepodobne áno. Aj keď som nezačal písať s tým cieľom, že sa chcem spoznať. Proste som reagoval na veci, ktoré som videl okolo seba. Impulzov, ktoré ma inšpirujú k písaniu je viac. Asi najsilnejším zdrojom inšpirácie sú moje sny. Je to metóda, ktorú využívali už surrealisti. Pri písaní, ale aj pri maľovaní a vytváraní koláží, vychádzam zo svojich snov, ale aj z rôznych zážitkov a vnemov, pričom sa nechávam unášať svojou predstavivosťou a fantáziou. Svet fantázie je exil, kam sa dá občas uniknúť, ale nedá sa v ňom žiť trvalo. Je to taká oáza na vyprahnutej púšti, ktorá človeka osvieži a natankuje energiou, aby mohol pokračovať ďalej tou púšťou. Teda aspoň ja to tak vnímam. Život bez fantázie by bol nudný, jednotvárný a možno aj neznesiteľný. A taktiež si neviem predstaviť život bez snov. Čo iné by nás malo poháňať dopredu ak nie naše sny? Sny nám výrazne pomáhajú orientovať sa v živote, lebo nám naznačujú nielen to, akí by sme chceli byť, ale aj to, akí sme. Prostredníctvom snov vlastne aj udržujeme kontakt sami so sebou, a to je nesmierne dôležité.

S akými ohlasmi sa stretávate v súvislosti s Vašou tvorbou?

Keď sa niekomu nepáči, čo robím, tak mi to nepovie (smiech). Väčšinou mi hovoria, že sa im to páči. Viac-menej sa ozývajú tí ľudia, ktorých moja tvorba oslovila. Čo sa týka recenzií, sú tam subjektívne veci. Desať ľudí môže napísať recenziu na danú vec a bude tam desať rôznych pohľadov. Takisto sa stretávam s rôznymi interpretáciami mojich diel.

K čomu inklinujete viac? K písaniu alebo výtvarnému umeniu?

To „výtvarno“ prišlo až neskôr. Prvotné bolo písanie a potom som začal robiť ilustrácie k textom. Zaujímal ma svet 20. storočia, avantgarda a skúšal som si rôzne metódy. Niektoré ma zaujali viac, niektoré menej. Postupom času som prišiel na to, že skúsím maľovať a pohltilo ma to natoľko, že sa v poslednom čase venujem viac výtvarnému umeniu ako písaniu. Nevieť, či je to dočasný stav alebo trvalý. V poslednej dobe mám väčšiu chuť zobrať do ruky štetec než

pero (smiech). Kedysi som viac písal, dnes viac maľujem. Kedysi som obrazy vytváral slovami, dnes jednoducho vezmem štetec a maľujem ich. Maľba je pre mňa meditáciou. Zatvorím sa do ateliéru, prestanem vnímať čas, všetky zákony tohto sveta a vyberiem sa na dobrodružnú cestu do svojho podvedomia. Výsledkom týchto dobrodružných ciest sú moje obrazy. Najčastejšie moju ruku vedie intuícia, niekedy dávam priestor náhode, niekedy presne viem, čo chcem namaľovať.

Navrhujete si vzhľad kníh sám?

Áno. Aj keď najprv skúsil spraviť nejaké kresby k mojim textom jeden kamoš, Remi Kloos, ktorý je vyštudovaný umelec. Avšak nebolo to ono. Bolo treba spraviť to nejako inak. Potom nám napadla myšlienka, prečo si neurobiť kresby k textom sám?! A nakoniec som si povedal, že áno, toto je tá cesta. Čo sa týka konečného dizajnu, kamoš dotiahol knihu do stavu, že mohla ísť do tlače. Vždy je lepšie mať niekoho proti sebe, s kým to posuniete niekam. Ja vždy pochybujem sám o sebe (smiech). Potrebujem interakciu na uistenie sa, že takto to môže byť.

Vaše poviedky sa vyznačujú častým opakovaním tých istých fráz, napr.: „Bolo raz jedno vajíčko,(...)Bola raz jedna krava, (...)Bol raz jeden naježený ciciek,...“ Je to súčasť patafyziky ako takej alebo je to Váš autorský štýl písania?

To bol určitý zámer. V knihe Mäsožravé kreslo som chcel vytvoriť taký cyklus, aby začínali jednotlivé poviedky formou rozprávky : „bolo raz jedno kreslo,..“. Pri ostatných knihách som to spravil zase nejako inak.

Za rozhovor ďakuje Natália Srncová,
3. ročník bakalárskeho štúdia, SJA/b, FF
foto: autor



↑↑ Alfred Jarry, zdroj: wikipedia

↑ Pero Le Kvet s autorkou článku Natáliou Srncovou

STRETNUTIE PRI ARABSKEJ KÁVE

Úspešné absolvovanie zahraničných jazykových pobytov inšpirovalo študentov študijného programu kulturológia - blízkovýchodné štúdiá k aktivite, ktorú by sme mohli nazvať „stretnutie pri arabskej káve“.

Či z toho vznikne nová tradícia, ukáže čas. Išlo o neformálne pracovné stretnutie študentov všetkých ročníkov spomínaného študijného programu za účasti vyučujúcich zabezpečujúcich jeho jazykovú zložku/výučbu arabského jazyka PhDr. Evy Al-Absiovej, PhD., PhDr. Zuzany Tabačkovej, PhD., a doc. PhDr. Marwana Al-Absiho, CSc., ktoré sa konalo v podvečer 31. marca 2015 v Akropole na Hodžovej ulici.

Obsahom stretnutia bola výmena skúseností študentov, ktorí sa zúčastnili v priebehu roka 2014 jazykových pobytov v arabských krajinách, prípadne zahraničných pobytov v iných blízkovýchodných krajinách po dobu minimálne jedného mesiaca. Krajiny, ktoré si študenti vybrali na jazykový pobyt, ležia na dvoch kontinentoch a niektoré sú od seba vzdialené až tisícky kilometrov, menovite ide o Maroko, Tunisko, Egypt, Turecko, Jordánsko, Spojené arabské emiráty a Jemen. Zámer tejto aktivity spočíval v poskytnutí priestoru študentom na prezentovanie ich poznatkov, skúseností a dojmov získaných z navštívených krajín a vizualizovaných prostredníctvom obrazového materiálu, prípadne videoprojekcie. Cieľom prezentácií bolo motivovať ďalších študentov k vycestovaniu do arabských či iných blízkovýchodných krajín, a tak osobne spoznať ich kultúrne prostredie, prehľbiť si jazykové znalosti a zároveň bezprostredne si overiť ich praktické použitie v každodennej realite.



Zahraničné pobyty umožňujú študentom reálne zažiť atmosféru krajiny s odlišnými kultúrnymi tradíciami, odkryť pozadie ich vzniku, preniknúť do tajomstiev špecifických neverbálnych prejavov cieľovej kultúry, s ktorými by sa mali dôkladne oboznámiť, aby sa vyhli možným kultúrnym nedorozumeniam. V neposlednom rade si študenti môžu otestovať svoje schopnosti prispôbiť sa podmienkam iného sociokultúrneho prostredia.

Absolvovanie jazykových pobytov v arabských krajinách nie je pre študentov Filozofickej fakulty žiadnou novinkou. V rokoch 2003-2010 nemalý počet denných študentov, ba dokonca aj niekoľko externých študentov absolvovalo jazykové pobyty (kurzy arabského jazyka) v Egypte a väčší počet z nich v Sýrii, kde túto výučbu zabezpečovala Fakulta humanitných vied a literatúry Damaskej univerzity, ktorej kurzy boli celosvetovo známe svojou vysokou úrovňou. Vzhľadom na súčasnú nepriaznivú situáciu v Sýrskej arabskej republike študenti boli nútení hľadať iné cieľové krajiny, čo sa im aj podarilo.

„Zahraničné pobyty umožňujú študentom reálne zažiť atmosféru krajiny s odlišnými kultúrnymi tradíciami odkryť pozadie ich vzniku, preniknúť do tajomstiev neverbálnych prejavov cieľovej kultúry...“

Dôkazom, že prvé „stretnutie pri arabskej káve“ splnilo svoj účel, bola početná účasť, priaznivé reakcie, množstvo otázok na prezentujúcich, a to všetko umocnené prenikavou vôňou pravej arabskej kávy.

Apropo, dvaja študenti prvého ročníka sa nemohli zúčastniť na stretnutí, pretože si práve v ten deň „odskočili“ do RTVS v Bratislave, aby súťažili vo vedomostnej súťaži Čo ja viem. Napokon jeden z nich vyhral prvú cenu spomedzi dvesto študentov rôznych vysokých škôl. Aj takto možno reprezentovať svoju alma mater.

PhDr. Eva Al-Absiová, PhD.,
Jazykové centrum FF
autorka foto: Lejla Al-Kubati

ŠVOUČ BEZ HRANÍC

Konferencia chcela spojiť duchovnú elitu študentov a učiteľov, ktorým ide o odbornosť a o lásku k budúcnosti

Na podnet Dr. Tomáša Weisburga z poprednej maďarskej univerzity ELTE Budapešť a Dr. Norberta Kroó, emeritného profesora MTA, Maďarskej akadémie vied z výskumného ústavu (Wigner Fizikai Kutatóközpont) sa v dňoch 15. až 18. apríla 2015 uskutočnila medzinárodná prehliadka študentskej vedeckej a odbornej činnosti v Koložvári (Cluj-Napoca, Rumunsko). Toto podujatie s medzinárodnou účasťou, konané pod záštitou Babes-Bolyai Universitatea, Sapientia Univerzitatea Transilvânia Cluj a Rady študentov oboch univerzít, malo tri sekcie: sekciu fyziky, sekciu geografických vied a sekciu matematiky. Do týchto troch sekcií sa zapojili profesori a študenti z rôznych krajín. Hlavným cieľom ŠVOUČ bez hraníc bolo zapojiť intelektuálnu elitu Banskej Bystrice, Brna, Prahy, Budapešti, Prešova, Miercuria Ciuc, Targu Secuiesc, Targu Mures a Bratislavy. Medzi oslovenými sme boli aj my z Nitry, Bratislavy a Komárna a okrem popredných maďarských univerzít sa prezentovali mestá Beregovo, Užhorod, Subotica a Zenta. Aby sme sa nestali obeťami nátlaku zo strany veľmocenských štruktúr, potrebujeme vychovať mládež samostatnú, ktorá sa vie o sebe postarať. K tomu je potrebné veľa optimizmu a hlavne nazbieranie kvalitných odborných vedomostí. Práve preto si organizátori pri otvorení konferencie nasadili okuliare „múdrosti“, čím chceli upozorniť na to, aby sme sa na svet pozerali inými očami. Konferencia chcela spojiť duchovnú elitu študentov a učiteľov, ktorým ide o odbornosť a o lásku k budúcnosti.

Z 500 prác bolo vybraných 337. Spolu prišlo na podujatie 350 študentov a práce pripomienkovala až 150-členná porota. Pri príprave a organizácii podujatia pomáhali doktorandi zo všetkých spomínaných štátov Európy. Hlavným úmyslom akademikov bolo posilniť vzťah učiteľov so študentmi, aby talentovaní študenti ukázali svoje práce na akademickej pôde, pričom najlepšie práce boli skutočne uznané ako akademicke práce. I preto by mali byť víťazné práce prezentované na konferenciách akadémie vied. Voľba miesta konania bola zaujímavá práve kvôli tomu, že v roku 2015 sa Cluj-Napoca (Koložvár) stala Európskym hlavným mestom mládeže. Zároveň ide o najväčšie mesto Transylvánie. Je obdivuhodné, že sa mladí ľudia snažia zapojiť do rôznych projektov, a to prostredníctvom konferencií, akou bola napríklad aj táto. Na základe počtu zúčastnených ju môžeme označiť ako vedeckú spartakiádu. Predsedovia a

členovia komisií troch sekcií posudzovali náročnosť riešenej problematiky, vedecký prínos a zároveň aj spracovanie prezentovaných výsledkov, ako aj samotný prednes prác. Hodnotiace komisie mali možnosť oboznámiť sa s prácami 3 týždne pred konferenciou. Súťažnej prehliadky študentskej vedeckej a odbornej činnosti sa zúčastnili študenti 1. stupňa (bakalárskeho) a 2. stupňa (inžinierskeho) vysokoškolského štúdia, ako aj niektorí doktorandi, externí študenti. Súťažne mohli prezentovať svoje vedecké a odborné práce v 16 sekciách fyziky, v 4 sekciách matematiky a až v 20 sekciách geografických vied. Tento záujem študentov ukazuje, že je potrebné zaoberať sa minulosťou a súčasnosťou Zeme a možno práve z týchto študentov vyrastie odborná elita, ktorá zachráni našu planétu pred ekologickou katastrofou.

Sekcie geografického charakteru boli nasledovné: geografia prírody a meteorológia, environmentálne vedné disciplíny, geologická a geofyzikálna sekcia. Je zaujímavosťou, že okrem pojmu biodiverzita čoraz častejšie počuť o geodiverzite, čo znamená snahu o záchranu morfológickej a substrátovej rozmanitosti daného územia. Teda záujem o geografické predmety na úkor klasických prírodných vied stúpa. Chcel by som poznamenať, že je zvýšený záujem o nové oblasti, ako je napr. spoločenská geografia. Do tejto sekcie patrí aj cestovný ruch a práce v nej premietnuté ma presvedčili o tom, že sa musí rozlíšiť rozdiel medzi bežnými a vedeckými pozorovaniami. Uvedomil som si, aká je úloha agroturistického podnikania, ako sa môže prejavovať láska k prírode, aký je dopad na voľne žijúce živočíchy, pôdu, hydrológiu, topografiu, podnebie a prírodné podmienky, čo je vplyvom zmeny v oblasti cestovného ruchu. Zaujímavosťou bolo aj to, že bývalý študent, profesionálny vojak z vojenskej služby, sa neustále venuje turizmu, plánuje a organizuje turistické cesty. Podľa váhy obtiažnosti plánuje výkonnostnú úroveň túr. Bolo by potrebné porovnať si kategorizáciu v jednotlivých krajinách, ako sa hodnotí napríklad územná a sociálna súdržnosť, aké sú súvislosti medzi mestskými a vidieckymi oblasťami, a prečo by bolo dôležité, aby sa zastavila nadmerná migrácia ľudí, a akým spôsobom by sme mohli udržať mladých, vzdelaných ľudí doma. Boli predstavené krajinné oblasti a ich charakteristiky, počnúc Rahivom (okresné mesto na Ukrajine pri hranici s Rumunskom) až po šopronskú časť (Rakúsko). Teda, ako by si predstavovali mladí ľudia oživenie týchto oblastí z hľadiska cestovného ruchu. Miestami išlo o opustené krajiny a miestami o takú oblasť, kde má turistika už tzv. ničivý charakter. Podľa tejto kategorizácie nová turistika (new tourism) prírodu ničí a prostredie demoluje, naproti tomu tzv. sociálne citlivá turistika (social hiking) podporuje zážitok, zdravie, výkon a skúsenosti a tzv. solídny typ turizmu (soft/gentle) sa správa priateľsky k životnému prostrediu, hľadajúc zážitky a hodnoty, chce sa učiť a konať citlivým spôsobom. Okrem toho ešte existuje alternatívna turistika, ekoturistika a integrálna turistika, ktorá definuje cestovný turizmus typu soft/gentle ako udržateľnosť z hľadiska globálneho prístupu, čo podnecuje výskum v súvislosti so životným prostredím, obyvateľstvom a inými okolnosťami. Inde sa definuje tak, že zodpovedným prístupom je potrebné navštíviť relatívne nerušené prostredie za účelom zážitku a úcty voči súčasným a minulým kultúrnym hodnotám. Predovšetkým treba podporovať, chrániť a zamedziť negatívne dopady na životné prostredie. Okrem toho poskytovať pre miestne obyvateľstvo výhodnú a aktívnu kultúrnu účasť. Práce jednoznačne odhalili,

aký rozdielny môže byť prístup, napríklad pri stavbe náučných chodníkov v oblastiach krajín, ktoré sú momentálne z hľadiska cestovného ruchu ešte „nedotknuté“, a kde sa dbá o nenarušenosť aj pri vysokej navštevovanosti a ako by bolo treba v našich krajinách vytvoriť spoločnú vhodnú kategorizáciu, ktorá by nenarušila jedinečnosť jednotlivých oblastí. Sekcia spoločenská geografia sa venovala témam, ako napr. prečo sú dôležité poznávacie zájazdy mladých ľudí, že okrem vínnej cesty sa plánuje pívna cesta a aké atrakcie môžu návštevníkov prilákať.

Na našej univerzite by som chcel poukázať na témy prác, ktoré boli ocenené. Naši študenti analyzovali možnosti ubytovania v tradičnej chalupe, z ekonomického a turistického hľadiska si zvážili možnosti prevádzkovania konkrétnej chatovej oblasti, resp. či môžu byť geomorfologické tvary, ako sú kamenné gule atrakciou po vybudovaní náučného chodníka. V ďalších prácach sa zvažujú dva typy kaviarní. V rámci prvého typu by sa študenti zamerali na milovníkov gréckej kultúry a v druhom type sa urobila konkrétna analýza, či by bol dostatočný záujem o kaviareň pre slabo vidiacich. Záujem o cestovný ruch teda neustále stúpa, mladí ľudia sú otvorení láske k prírode. V máji tohto roku boli workshopy v Murmanskú a Petrozavodsku a v spolupráci s krajinami V4 (Českou republikou, Maďarskom a Poľskom) sa pripravuje prezentačná road show cestovného ruchu, ktorá sa uskutoční v Južnej Kórei začiatkom júna. Našou úlohou je pripraviť odborníkov, ktorí zvládnu novodobé problémy incomingových a outgoingových cestovných kancelárií a touroperátorov. Pred mladými

odborníkmi tak stojí výzva, koľkí z nich budú schopní vyhovieť stále prísnejším požiadavkám a podmienkam, koľkí budú vedieť vytvárať a následne na takýchto podujatiach ponúkať kvalitne spracované produkty cestovného ruchu našej republiky, ktoré budú vhodné pre európsky, ázijský, ako aj pre svetový trh.

Žijeme v rýchlo sa meniacom svete plnom technologických, klimatických, geografických zmien, ktoré ovplyvňujú životy každého z nás. Som nesmierne rád, že sú to študenti našich univerzít, ktorí si začínajú uvedomovať, že tvorba zisku by nemala byť jediným cieľom ich podnikania. Naskytuje sa im možnosť správať sa zodpovedne a starať sa o svoje interné, ale aj externé prostredie. Našťastie, na svete je čoraz viac firiem, ktoré začínajú svoje aktivity smerovať aj na ochranu a rozvoj prostredia. Je teda dôležité nielen zo strany štátu podporovať a motivovať tieto firmy. Spoločenská zodpovednosť má v tomto svete svetlú budúcnosť. Cieľom je zlepšovať kvalitu života všetkých, a tým prispievať k trvalo udržateľnému rozvoju celej spoločnosti aj pomocou turizmu. Príspevky sekcie regionálneho cestovného ruchu ŠVOUČ prispievajú k ďalšiemu ekonomickému a kultúrnemu rastu, naši študenti sú kreatívni, skúmajú a analyzujú, dokážu sformulovať ciele. Najväčším prínosom pre autorov najúspešnejších príspevkov bude, keď ich budú môcť prezentovať na medzinárodných podujatiach, akým bude ďalšie fórum ŠVOUČ bez hraníc.

RNDr. Attila Tóth, PhD.,
člen odbornej poroty na ŠVOUČ bez hraníc



Otvorenie konferencie

DOMINIK TATARKA

Dňa 5. mája 2015 sa na pôde Fakulty stredoeurópskych štúdií Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre uskutočnil vedecko-metodologický seminár, v rámci ktorého odznela prednáška literárnej vedkyne prof. PhDr. Márie Bátorovej, DrSc., s názvom Kontroverzný autor Dominik Tatarka, kontroverzné 20. storočie alebo ideologické interpretácie dejín literatúry?

Prof. PhDr. Mária Bátorová, DrSc., je literárna vedkyňa, germanistka, slavistka, spisovateľka, prozaička, poetka, esejistka, publicistka a vysokoškolská pedagogička. Je poprednou slovenskou literárnou vedkyňou, ktorá vo svojich monografiách a štúdiách reflektuje problematiku tabuizovaných tém slovenskej literárnej histórie 20. storočia, novou komparatistickou metódou pomenúva miesto slovenskej literárnej moderny v kontexte európskej literárnej moderny a zaoberá sa aj súčasnou slovenskou a nemeckou literatúrou a kultúrou. Počas štúdií absolvovala študijný pobyt v Halle, počas ktorého vydala niekoľko publikácií. Na Slovensku mohla knižne publikovať až po roku 1989. Známa je aj ako autorka umeleckej literatúry, v ktorej ako jedna z prvých zobrazila epickým spôsobom udalosti Nežnej revolúcie. Diela Márie Bátorovej vyšli nielen v slovenčine, ale aj vo viacerých svetových jazykoch. V „územi“ literárnej vedy sa pohybuje celý život a už dve desaťročia pracuje v Slovenskej akadémii vied. Popritom aj učila, napríklad na nitrianskom gymnáziu, na univerzite v Kolíne nad Rýnom i ďalších vysokých školách v Európe. Jej záľubou i profesionálnym záujmom je mapovať tabuizované miesta slovenskej literárnej histórie, ktoré sa väčšinou z ideologických dôvodov ocitli mimo centra pozornosti. Vydala tri domáce monografie o autoroch. Spracovala život a dielo Jozefa Čigera-Hronského, ktorému patrí miesto v slovenskom literárnom modernizme a avantgarde. Vydala prvú monografiu o Pavlovi Straussovi, ktorý bol významným lekárom, filozofom a esejistom, s názvom Paradoxy Pavla

Straussa. Jej poslednou monografiou je kniha s názvom Dominik Tatarka slovenský Don Quijote, ktorá vyšla v roku 2013 pri príležitosti stého výročia narodenia spisovateľa. Výskumu zameranom na disidenta Tatarku sa Bátorová venuje od 80. rokov minulého storočia. Je spoluautorkou knihy Biele miesta v slovenskej literatúre, ktorá mapuje medzivojnovú literatúru, literatúru v období Slovenskej republiky a povojnovú literatúru.

Mária Bátorová ponúka tri kľúčové argumenty o Tatarkovi a jeho diele:

1. Tatarka bol „existencialistom“ pred konštituovaním tohto literárneho prúdu vo Francúzsku. Upozorňuje na to sám a Mária Bátorová to potvrdzuje v komparácii s Camusom.
2. Tatarka nebol ateista a nebol len „občan“.
3. Tatarka svojim dielom nepatrí k postmoderne. Literárna vedkyňa odhaľuje mnohorozmernosť Tatarkovho života a diela v ľudskej aj intelektuálnej živosti a vytvára plastický obraz autora, ktorého storočnicu narodenia sme si pripomenuli 14. marca 2013.
4. Podľa autorky Tatarkovu jedinečnosť možno vyjadriť cez dva aspekty charakteristické pre jeho dielo: jeho sústredenie na prítomný okamih a na existenciu „vnútorného miesta“ („duch, duša“), z ktorého autor pozoruje, uvažuje a tvorí.

Dominik Tatarka sa narodil pred sto rokmi, 14. marca 1913, v Plevníku. Po absolvovaní gymnázia v Nitre a v Trenčíne študoval češtinu a francúzštinu na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe (1934–1938). Zlomové roky 1938–1939 prežil v nesmierne podnetnom prostredí Sorbonskej univerzity. Po dramatickom návrate späť domov pôsobil ako profesor na gymnáziách v Žiline a v Turčianskom sv. Martine a začal koncipovať svoje texty V úzkosti hľadania (1942) a Panna zázračnica (1944). Štúdium v Paríži v pohnutých časoch je podstatné a dôležité z viacerých stránok. Spomeňme len tie, ktoré sú kľúčové pre naše zamyslenie sa nad textami Tatarku. Ako poznamenala pani profesorka Bátorová, Idey Veľkej francúzskej revolúcie – rovnosti, bratstva a slobody, životná filozofia činu sa tu prepája vo vedomí mladého Tatarku na podklad štúrovského romantizmu, ako aj na jeho mentálnu pripravenosť na veľké činy. Tatarka sa aktívne zapojil do povstania, pričom skúsenosti pre neho osobitne smutné a bolestivé z daného obdobia zhrnul vo Farskej republike (1948). Tatarka sa po skúsenostiach z vojny a z povstania, vyrovnávajúc sa so stratou syna, s pocitom neistoty a so spochybňovaním vlastných rozhodnutí, akoby rozdvajil – na jednej strane písal, ako sme už spomenuli, angažované texty, útočil, kriticky reagoval aj na svoje vlastné práce, cítil potrebu ich vysvetliť (často až ospravedlniť). Je dôležité tiež spomenúť, že hoci je posudzovaný ako postmoderný autor, je typický modernista.

PhDr. Magdaléna Barányiová,
Mgr. Hana Guzmická, FSS



básni:
Jana Popovicová

Po-dostred-divá

Je cigaretou v nočnej Nitre
zaliata slzami poézie
hmlou a migrénou.
Nevidí, kam kráča
po boku rieky, s lipou na krku a v duši
bodkovaná.

Naplnená trochu viac ako doposiaľ
nohou drví javorový list.
Je ticho. Hmla a poézia
a jej migrénou a zlomeným srdcom chorá hlava.

Lebo P.

sediac v kúte internátnej sprchy
chytala plesneň.

ako tiché listy aj s jej citmi a vodou
prichádzal (a nesie všetko preč.)

prstom v krvi znovu kreslila si kvety
a T sa dá tak ľahko zmeniť na P

no nový prúd všetko zmazal.
neostalo nič

..len kdesi v kúte sa rozpadal plesnivejúci balvan.

O smutnom hrnčeku

Preteká hrnček pôvabu.
Farba na stoličke sa zlupuje každým rýchlym nádychom
a hrnček sa gúľa a gúľa po zemi.
Do nepričetna tvojich slov
(nezabúdaj dýchať pri tom prívale)
hrnček pučí a praská každou slabikou
škerí sa a mračí, vraj má dosť, ja tiež - no ty nie.
Vrčíš tu a on prestáva. Sa – biť.

Stratu ďalšieho hrnčeka už nerozdýcham.

My

Študujeme - na psychiatrii
a jeme v pitevni kde
(ne)úspešní blázni boli (a sme) skúmaní
- divotvornú slovenskú filológiu.

Kocky

vystúpim s taškami plnými päťhranných kociek
som mačka ležiaca pod umývadlom
pod, ideme sa hrať
hádžeš 3
päť, nôž či obvazy?
vyberám si kocku ľadu
voda z umývadla vyteká, ale nepáli
a tie kocky ľadu z nej mačky padajú na hlavu

Nech

keď presúvaš myšlienky do škatúl
a z 202 ich je razom 212
B sa mení na A
pridáš i 9 schodov
kvety sa miešajú s výkrikmi a
kocky, gýč a slzy v ňom, veď
perníky sa váľajú po zemi
- keď zapiješ ju pivom;
(s)plní sa nielen mesiac
ale aj skriňa, na ktorú nalep sneh
cez zavreté okno v zelenej miestnosti..

už len to slovo
nech..



nitrianska letná univerzita 2015



Nitrianska letná univerzita je projekt Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre v spolupráci s Mestom Nitra, v rámci ktorého sa účastníci hrovou a tvorivou formou oboznámia s akademickým prostredím, charakterom štúdia na univerzite a vybranými zaujímavými témami predstavujúcimi súčasť pestrej ponuky študijných programov oboch nitrianskych univerzít. Projekt je určený pre deti vo veku 8-11 rokov. Aktivity sú rozdelené do rôznych tematických okruhov.

Jednotlivé aktivity sa budú realizovať v čase od 8:00 do 16:00 s obednou prestávkou. Obed bude účastníkom zabezpečovať Študentská jedáleň UKF v Nitre.

NLU 2015 bude otvorená dňa 1.7.2015 slávnostnou imatrikuláciou na pôde SPU v Nitre a ukončená slávnostnou promóciou dňa 10.7.2015 v Aule UKF v Nitre, v rámci ktorej bude absolventom udelený certifikát s titulom Academicus Nitriensis Jr.

Kontaktná osoba:

Mgr. Diana Kanásová, PhD.

Rektorát, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Tr. A. Hlinku 1, 949 74 Nitra

E-mail: dkanasova@ukf.sk

Tel.: +421 37 6408 036

**Viac info
nájdete na:
www.ukf.sk**

**1. – 10.7.
2015**

NÁŠČAS
ČASOPIS UNIVERZITY KONŠTANTÍNA FILOZOF V NITRE

**DIVADLO
ANDREJA
BAGARA
V NITRE**

Spravodaj

mojaNitra.sk

NITRA 24
Spravodajský portál

mlýno
GALÉRIA MLÝNY NITRA
NAKUPNO-ZABAVNÉ CENTRUM

**mediálne
centrum**
Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

**občas
NEČAS**